

บทที่ 4

ผลการศึกษา

ผลการศึกษานี้แบ่งออกเป็น 2 ระยะ คือ ผลการศึกษาเชิงปริมาณ และผลการศึกษาเชิงคุณภาพ ดังนี้

1. ผลการศึกษาระยะที่ 1 การศึกษาเชิงปริมาณ

1.1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

พนักงานงานโรงงานอุตสาหกรรม นิคมอุตสาหกรรมจังหวัดปทุมธานี และพระนครศรีอยุธยา ประเทศไทย จำนวน 457 คน ซึ่งมีข้อมูลพื้นฐานดังตารางที่ 11 พบว่าเป็นพนักงานโรงงานโซติกจำนวน 257 คน (ร้อยละ 56.2) พนักงานโรงงานไทยซัมมิตจำนวน 100 คน (ร้อยละ 21.9) และพนักงานโรงงานมิซูโนจำนวน 100 คน (ร้อยละ 21.9) แบ่งเป็นเพศชายจำนวน 283 คน (ร้อยละ 61.9) เพศหญิงจำนวน 174 คน (ร้อยละ 38.1) มีอายุอยู่ในช่วง 19-53 ปี อายุเฉลี่ย ($\pm$ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน) 30.06 ± 5.06 ปี มีน้ำหนักเฉลี่ย ($\pm$ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน) 59.72 ± 11.00 กิโลกรัม ส่วนสูงเฉลี่ย ($\pm$ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน) 164.36 ± 7.88 เซนติเมตร ค่า BMI เฉลี่ย ($\pm$ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน) 22.02 ± 3.30 โดยพนักงานส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคเหนือ และภาคกลาง คิดเป็นร้อยละ 42.2, 28.0 และ 26.7 ตามลำดับและไม่ตอบอีก 2 ราย คิดเป็นร้อยละ 0.4 ซึ่งมีระดับการศึกษา 5 อันดับแรก คือ มัธยมศึกษาปีที่ 6, ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.), ปริญญาตรี, ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และมัธยมศึกษาปีที่ 3 รายได้เฉลี่ย ($\pm$ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน) $10,413 \pm 4,257.02$ บาท โดยที่ลักษณะการทำงานเป็นสายการผลิตจำนวน 374 คน (ร้อยละ 81.8) และไม่ใช่อสายการผลิตจำนวน 81 คน (ร้อยละ 17.7) และไม่ตอบอีก 2 ราย คิดเป็นร้อยละ 0.4 ในส่วนของช่วงเวลาการปฏิบัติงาน พบว่า ปฏิบัติงานเฉพาะเวลากลางวันจำนวน 371 คน (ร้อยละ 81.2) และปฏิบัติงานเป็นกะจำนวน 85 คน (ร้อยละ 18.6) และไม่ตอบอีก 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 0.2 โดยส่วนใหญ่ปฏิบัติงาน 8 ชั่วโมงต่อวันจำนวน 292 คน (ร้อยละ 63.9) และปฏิบัติงาน 8-16 ชั่วโมงต่อวัน จำนวน 164 คน (ร้อยละ 35.9) และไม่ตอบอีก 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 0.2

ตารางที่ 9 ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูลพื้นฐาน	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
1. โรงงานอุตสาหกรรม		
โซดิก	257	56.2
ไทยซัมมิต	100	21.9
มิซูโน	100	21.9
2. เพศ		
ชาย	283	61.9
หญิง	174	38.1
3. อายุเฉลี่ย (±ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน)	30.06(±5.06)	
ช่วงอายุ	19-53 ปี	
4. น้ำหนักเฉลี่ย (±ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน)	59.72(±11.00)	
5. ส่วนสูงเฉลี่ย (±ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน)	164.36(±7.88)	
6. ดัชนีมวลกายBMI เฉลี่ย (±ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน)	22.02(±3.30)	
7. ที่อยู่ (ภูมิลำเนา) ของพนักงาน	193	42.2
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	128	28.0
ภาคเหนือ	122	26.7
ภาคกลาง	8	1.8
ภาคใต้	3	0.7
ภาคตะวันตก	1	0.2
ภาคตะวันออก	0	0
8. การศึกษาระดับสูงสุด		
มัธยมศึกษาปีที่ 6	164	35.9
ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)	93	20.4
ปริญญาตรี	74	16.2
ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)	55	12.0
ประถมศึกษาปีที่ 6	44	9.6
อนุสัญญา	12	2.6
มัธยมศึกษาปีที่ 3	8	1.8

ตารางที่ 9 ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง (ต่อ)

ข้อมูลพื้นฐาน	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
ประกาศนียบัตรวิชาชีพทั่วไป (ปวท.)	1	0.2
สูงกว่าปริญญาตรี	2	0.4
อื่นๆ	2	0.4
9. รายได้เฉลี่ยของพนักงาน (±ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน)	10,413 (±4.26)	
10. ลักษณะการทำงานของพนักงาน		
สายงานการผลิต	374	81.8
ไม่ใช่สายงานการผลิต	81	17.7
11. ช่วงเวลาการปฏิบัติงาน		
ปฏิบัติงานเป็นกะ	85	18.6
ปฏิบัติงานเฉพาะเวลากลางวัน	371	81.2
ปฏิบัติงานเฉพาะเวลากลางคืน	0	0
12. จำนวนชั่วโมงที่ปฏิบัติงานในแต่ละวัน		
8 ชั่วโมงต่อวัน	292	63.9
ระหว่าง 8-16 ชั่วโมงต่อวัน	164	35.9
มากกว่า 16 ชั่วโมงต่อวัน	0	0
ไม่ตอบ		

1.2 ผลการตอบแบบสอบถามเชิงพฤติกรรมศาสตร์ของพนักงานในโรงงานอุตสาหกรรม

พนักงานส่วนใหญ่จำนวน 455 คน (ร้อยละ 99.6) ทราบว่ามีสวัสดิการการรักษาพยาบาลได้แก่ สวัสดิการประกันสังคม สวัสดิการบริษัท ประกันชีวิต และสวัสดิการข้าราชการ ตามลำดับโดยพนักงานที่ทราบสวัสดิการในการรักษาทางทันตกรรมจำนวน 310 คน (ร้อยละ 67.8) และ ไม่ทราบจำนวน 147 คน (ร้อยละ 32.2) คนที่ไม่เคยใช้สวัสดิการทางทันตกรรมจำนวน 341 คน (ร้อยละ 74.6) และเคยใช้สวัสดิการทางทันตกรรม จำนวน 116 คน (ร้อยละ 25.4) (ตารางที่ 12)

ตารางที่ 10 ข้อมูลเกี่ยวกับสวัสดิการรักษายาบาล

สวัสดิการรักษายาบาล	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
ไม่ทราบ	2	0.4
ไม่มีสวัสดิการ	0	0
มีสวัสดิการ	455	99.6
ประกันสังคม	449	98.2
สวัสดิการบริษัท	154	33.7
สวัสดิการข้าราชการ	2	0.4
ประกันชีวิต	92	20.1
อื่นๆ(บัตรทอง,บัตร อสม.,บัตรผู้พิการ และอื่นๆ)	2	0.4
งบประมาณของสวัสดิการในการรักษาทางทันตกรรม	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
ไม่ทราบ	147	32.2
ทราบ	310	67.8
การใช้สวัสดิการในการรักษาทางทันตกรรมในรอบปีที่ผ่านมา	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
ไม่เคย	341	74.6
เคย	116	25.4

สถานบริการที่เข้ารับการรักษาทันตกรรมส่วนใหญ่ 3 อันดับแรก คือ คลินิกทันตกรรมเอกชนจำนวน 281 คน (ร้อยละ 61.5) โรงพยาบาลของรัฐจำนวน 105 คน (ร้อยละ 23) และโรงพยาบาลเอกชนจำนวน 96 คน (ร้อยละ 21) และไม่ตอบอีก 3 ราย คิดเป็นร้อยละ 0.7 ส่วนสาเหตุที่เข้ารับบริการในสถานบริการอื่นๆ 3 อันดับแรก เพราะ ใกล้บ้าน/ ที่ทำงานจำนวน 301 คน (ร้อยละ 65.9) รวดเร็วจำนวน 153 คน (ร้อยละ 33.5) บริการดีจำนวน 118 คน (ร้อยละ 25.8) และไม่ตอบอีก 3 ราย คิดเป็นร้อยละ 0.7 (ตารางที่ 13) และการได้รับความรู้ในเรื่องการดูแลสุขภาพช่องปากในปีที่ผ่านมา พบว่า ไม่เคยได้รับความรู้จำนวน 193 คน (ร้อยละ 42.2) และเคยได้รับความรู้จำนวน 264 คน (ร้อยละ 57.8) โดยสื่อที่ได้รับนั้นมาจากโทรทัศน์ ป้ายนิเทศจากสถานพยาบาล แผ่นพับจากคลินิก หนังสือพิมพ์ เพื่อนร่วมงาน อินเทอร์เน็ต และวิทยุ ตามลำดับ (ตารางที่ 14)

ตารางที่ 11 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานบริการที่เข้ารับการรักษาทันตกรรม

สถานบริการที่เข้ารับการรักษาทันตกรรม	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
คลินิกทันตกรรมเอกชน	281	61.5
โรงพยาบาลของรัฐ	105	23.0
โรงพยาบาลเอกชน	96	21.0
สถานีนอนมัย	12	2.6
หน่วยทันตกรรมเคลื่อนที่	5	1.1
โรงพยาบาลมหาวิทยาลัย	0	0
อื่นๆ	9	2.0
เหตุผลที่เข้ารับการรักษาทันตกรรม	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
ใกล้บ้าน/ ที่ทำงาน	301	65.9
รวดเร็ว/ ไม่เสียเวลา	153	33.5
ค่ารักษาถูก/ ฟรี	118	25.8
บริการดี	56	12.3
หมอเก่ง/ ทำไม่เจ็บ	49	10.7
คุ้นเคย ทำมานาน	23	5.0
อื่นๆ(เพื่อนชวน, ปลอดภัย เป็นต้น)	13	2.8

ตารางที่ 12 ข้อมูลเกี่ยวกับการได้รับความรู้การดูแลสุขภาพช่องปากในปีที่ผ่านมา

การได้รับความรู้การดูแลสุขภาพช่องปากในปีที่ผ่านมา	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
ไม่เคย	193	42.2
เคย	264	57.8
โทรทัศน์	169	37.0
ป้ายนิเทศจากสถานพยาบาล	125	27.4
แผ่นพับจากคลินิก	110	24.1
หนังสือพิมพ์	84	18.4
เพื่อนร่วมงาน	68	14.9
อินเทอร์เน็ต	30	6.6
วิทยุ	25	5.5
อื่นๆ	1	0.2

พฤติกรรมการสูบบุหรี่ พบว่า พนักงานส่วนใหญ่ไม่สูบบุหรี่ มีจำนวน 302 คน (ร้อยละ 66.1) และสูบบุหรี่จำนวน 122 คน (ร้อยละ 26.7) โดยระยะเวลาการสูบ มีค่าเฉลี่ย (±ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน) 9±5.95 ปี และปริมาณการสูบ มีค่าเฉลี่ย(±ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน) 7.2±4.04 มวน/วัน และสูบแต่เลิกแล้วจำนวน 33 คน (ร้อยละ 7.2) โดยระยะเวลาที่เลิกสูบจนถึงปัจจุบัน มีค่าเฉลี่ย(±ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน) 4.68±3.89 ปี มีระยะเวลาการสูบก่อนที่จะเลิกสูบ ค่าเฉลี่ย(±ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน) 5.1±3.66 ปี และปริมาณการสูบก่อนที่จะเลิกสูบ ค่าเฉลี่ย (±ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน) 5.69±4.97 มวน/วัน (ตารางที่ 15)

ตารางที่ 13 ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการสูบบุหรี่

พฤติกรรมการสูบบุหรี่	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
สูบบุหรี่	122	26.7
ค่าเฉลี่ย(±ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน)ระยะเวลาการสูบบุหรี่ (ปี)	9(±5.95)	
ค่าเฉลี่ย(±ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน)ปริมาณการสูบบุหรี่ (มวน/วัน)	7.2(±4.04)	
สูบบุหรี่ แต่เลิกแล้ว	33	7.2
ค่าเฉลี่ย(±ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน)ระยะเวลาที่เลิกสูบบุหรี่จนถึงปัจจุบัน (ปี)	4.68(±3.89)	
ค่าเฉลี่ย(±ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน)ระยะเวลาการสูบบุหรี่ ก่อนที่จะเลิกสูบ (ปี)	5.1(±3.66)	
ค่าเฉลี่ย(±ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน)ปริมาณการสูบบุหรี่ ก่อนที่จะเลิกสูบ (มวน/วัน)	5.69 (±4.97)	
ไม่สูบ	302	66.1

พฤติกรรมการดื่มสุราหรือเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พบว่า พนักงานส่วนใหญ่ดื่มสุราหรือเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จำนวน 236 คน (ร้อยละ 51.6) ดื่มสุราหรือเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ แต่เลิกแล้วจำนวน 23 คน (ร้อยละ 5) และไม่ดื่มสุราหรือเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จำนวน 195 คน (ร้อยละ 42.7) และไม่ตอบอีก 3 ราย คิดเป็นร้อยละ 0.7 (ตารางที่ 16)

ตารางที่ 14 ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการดื่มสุราหรือเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

พฤติกรรมการดื่มสุราหรือเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	จำนวน (คน)	ร้อยละ(%)
ดื่มสุราหรือเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	236	51.6
ค่าเฉลี่ย(±ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน)ระยะเวลาการดื่มสุราหรือเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ (ปี)	63(±4.80)	
ค่าเฉลี่ย(±ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน)ความถี่ของการดื่มสุราหรือ เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (ครั้ง/สัปดาห์)	1.79(±1.24)	
ค่าเฉลี่ย(±ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน)ปริมาณการดื่มสุราหรือเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (แก้วหรือกระป๋อง/ครั้ง)	6.48(±6.08)	
ดื่มสุราหรือเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ แต่เลิกแล้ว	23	5.0
ค่าเฉลี่ย(±ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน)ระยะเวลาที่เลิกดื่มสุราหรือเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จนถึงปัจจุบัน (ปี)	4.40(±3.49)	
ค่าเฉลี่ย(±ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน)ระยะเวลาการดื่มสุราหรือเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ก่อนที่จะเลิกดื่ม (ปี)	4.37(±3.79)	
ค่าเฉลี่ย(±ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน)ปริมาณการดื่มสุราหรือเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ก่อนที่จะเลิกดื่ม(แก้วหรือกระป๋อง/ครั้ง)	5.55(±4.63)	
ไม่ดื่ม	195	42.7

พฤติกรรมการพักผ่อนและการออกกำลังกาย พบว่า พนักงานส่วนใหญ่ไม่เที่ยวแหล่งบันเทิงจำนวน 227 คน (ร้อยละ 49.7) และเที่ยวเป็นบางครั้ง 225 คน (ร้อยละ 49.2) และเที่ยวเป็นประจำน้อยที่สุดจำนวน 3 คน (ร้อยละ 0.7) และพนักงานพักผ่อนเพียงพอ 353 คน (ร้อยละ 77.2) และพักผ่อนไม่เพียงพอ 104 คน (ร้อยละ 22.8) โดยส่วนใหญ่พนักงานใช้เวลาช่วงกลางคืนในการพักผ่อนจำนวน 391 คน (ร้อยละ 85.6) และในเรื่องของการออกกำลังกายพบว่าการออกกำลังกายบางครั้งจำนวน 305 คน (ร้อยละ 66.7) พนักงานไม่ออกกำลังกายเลย 101 คน (ร้อยละ 22.1) และพนักงานออกเป็นประจำ 51 คน(ร้อยละ11.2) และไม่ตอบรับ 2 คน (ร้อยละ 0.4) (ตารางที่ 17)

ตารางที่ 15 ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการพักผ่อนและการออกกำลังกาย

พฤติกรรมการพักผ่อนและการออกกำลังกาย	จำนวน (คน)	ร้อยละ(%)
การพักผ่อนโดยการเที่ยวแหล่งบันเทิง		
ไม่เลย	227	49.7
บางครั้ง	225	49.2
เป็นประจำ	3	0.7
ไม่ตอบ	2	0.4
ความเพียงพอของการพักผ่อนในรอบปีที่ผ่านมา		
เพียงพอ	353	77.2
ไม่เพียงพอ	104	22.8
ช่วงเวลาส่วนใหญ่ที่ใช้ในการพักผ่อน		
กลางคืน	391	85.6
กลางวัน	6	1.3
กลางวันและกลางคืนพอๆ กัน	60	13.1
การออกกำลังกายในรอบปีที่ผ่านมา		
ไม่เลย	101	22.1
บางครั้ง	305	66.7
เป็นประจำ	51	11.2

พนักงานที่ไม่มีโรคประจำตัวหรือการได้รับการรักษาภาวะการความเจ็บป่วย จำนวน 373 คน คิดเป็นร้อยละ 81.6 และมีโรคประจำตัวจำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 18.7 (ดังตารางที่ 18) พนักงานที่มีโรคประจำตัว ส่วนใหญ่จะเป็นโรคภูมิแพ้ มีจำนวน 42 คน (ร้อยละ 50) และภาวะความดันสูง จำนวน 10 คน (ร้อยละ 11.9) รองลงมา (ตารางที่ 19)

ตารางที่ 16 ข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนร้อยละของผู้ที่มีโรคประจำตัวหรือได้รับการรักษาภาวะการเจ็บป่วย

สถานะโรคประจำตัวและการเจ็บป่วยของพนักงาน	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
ไม่มี	373	81.6
มี	84	18.7

ตารางที่ 17 ข้อมูลแสดงโรคประจำตัวหรือภาวะเจ็บป่วยที่พบ

โรคประจำตัวหรือภาวะเจ็บป่วย	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
ภูมิแพ้	42	50.00
ความดันโลหิตสูง	10	11.90
เบาหวาน	1	1.19
หัวใจและหลอดเลือด	1	1.19
ลมชัก	0	0.00
มะเร็ง	0	0.00
เคมีบำบัด	0	0.00
รังสีรักษา	0	0.00
อื่นๆ	32	38.10

ในส่วนของคุณูปฏิกรรมในการแปร่งพินของพนักงาน พนักงานส่วนใหญ่แปร่งพินหลังตื่นนอนตอนเช้า จำนวน 439 คน (ร้อยละ 96.1) และหลังกินอาหารเย็นหรือก่อนนอน จำนวน 399 คน (ร้อยละ 87.3) และส่วนน้อยที่แปร่งพินหลังกินอาหารกลางวันและหลังกินอาหารเช้า ตามลำดับ (ตารางที่ 20)

ตารางที่ 18 ข้อมูลเกี่ยวกับช่วงเวลาการแปร่งพิน

ช่วงเวลาการแปร่งพิน	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
หลังตื่นนอนตอนเช้า	439	96.1
หลังกินอาหารเช้า	23	5.0
หลังกินอาหารกลางวัน	73	16.0
หลังกินอาหารเย็นหรือก่อนนอน	399	87.3

ในส่วนของการใช้อุปกรณ์ทำความสะอาดช่องปากเพิ่มเติมของพนักงาน โดยพบว่า พนักงานส่วนใหญ่ไม่ใช้อุปกรณ์ทำความสะอาดช่องปากเพิ่มเติม จำนวน 373 คน (ร้อยละ 81.6) และมีการใช้อุปกรณ์ทำความสะอาดช่องปากเพิ่มเติมตามต่อไปนี้ คือ น้ำยาบ้วนปาก ไม้จิ้มฟัน แปรงซอกฟัน ไหมขัดฟัน และผ้าก๊อช ตามลำดับ (ตารางที่ 21)

ตารางที่ 19 ข้อมูลเกี่ยวกับการใช้อุปกรณ์ทำความสะอาดช่องปากเพิ่มเติม

อุปกรณ์ที่ใช้ทำความสะอาดช่องปากเพิ่มเติม	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
ไม่มี	373	81.6
น้ำยาบ้วนปาก	263	57.5
ไม้จิ้มฟัน	223	48.8
แปรงซอกฟัน	61	13.3
ไหมขัดฟัน	35	7.7
ผ้าก๊อช	2	0.4
อื่นๆ (แปรงสีฟันไฟฟ้า, กระจกตรวจฟัน เป็นต้น)	8	1.7

พฤติกรรมการบริโภคของว่างและเครื่องดื่มในรอบ 6 เดือนที่ผ่านมา พบว่า พนักงานบริโภคผลไม้สด ขนมอบกรอบ น้ำหวาน ผลไม้ น้ำอัดลม และนมรสหวาน ไมโล โอวัลติน เป็นบางวัน บริโภคขนมหวาน/ ไอศกรีม หมากฝรั่ง และลูกอม ช็อกโกแลต ผลไม้กวน นานๆ ครั้ง (ตารางที่ 22)

ตารางที่ 20 ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการบริโภคของว่างและเครื่องดื่มในรอบ 6 เดือนที่ผ่านมา

รายการ	พฤติกรรมการบริโภคของว่างและเครื่องดื่ม							
	ไม่เคย		นานๆ ครั้ง		บางวัน		ทุกวันหรือเกือบทุกวัน	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
ผลไม้สด	2	0.4	48	10.5	266	58.2	140	30.6
ขนมอบกรอบ	9	2	167	36.5	220	48.1	55	12
น้ำหวาน ผลไม้ น้ำอัดลม	6	1.3	122	26.7	252	55.1	76	16.6

ตารางที่ 20 ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการบริโภคของว่างและเครื่องดื่มในรอบ 6 เดือนที่ผ่านมา (ต่อ)

รายการ	พฤติกรรมกรรมการบริโภคของว่างและเครื่องดื่ม							
	ไม่เคย		นานๆ ครั้ง		บางวัน		ทุกวันหรือเกือบทุกวัน	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
ขนมหวาน / ไอศกรีม	9	2	207	45.3	201	44	35	7.7
หมากฝรั่ง	56	12.3	209	45.7	145	31.7	42	9.2
ลูกอม, ช็อกโกแลต หรือผลไม้กวน	38	8.3	257	56.2	127	27.8	31	6.8
นมรสหวาน ไมโล โอวัลติน	27	5.9	179	39.2	183	40	66	14.4

ส่วนข้อมูลเกี่ยวกับการเข้ารับบริการทันตกรรม พบว่า พนักงานเคยเข้ารับบริการทันตกรรมทั้งหมด 118 คน (ร้อยละ 25.5) ไม่เคยเข้ารับบริการทันตกรรม 311 คน (ร้อยละ 72.4) โดยเมื่อแบ่งตามการเข้ารับบริการ สำหรับพนักงานที่เคยไปรับบริการทันตกรรม ลักษณะการเข้ารับบริการที่พนักงานเข้ารับบริการมากที่สุดคือ ขูดหินปูน ขัดฟัน ถอนฟัน และอุดฟัน (ร้อยละ 52.27, 40.91 และ 27.27) ตามลำดับ (ตารางที่ 23)

ตารางที่ 21 ข้อมูลเกี่ยวกับประวัติการเข้ารับบริการทันตกรรม

ลักษณะการเข้ารับบริการทันตกรรม	เคยไป		ไม่เคยไป	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
ตรวจสุขภาพช่องปาก	25	18.80	108	81.20
ขูดหินปูน ขัดฟัน	69	52.27	63	47.73
ถอนฟัน	54	40.91	78	59.09
อุดฟัน	36	27.27	96	72.73

ตารางที่ 21 ข้อมูลเกี่ยวกับประวัติการเข้ารับบริการทันตกรรม (ต่อ)

ลักษณะการเข้ารับบริการทันตกรรม	เคยไป		ไม่เคยไป	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
รักษารากฟัน	4	3.03	128	96.97
ใส่ฟันปลอม	8	6.06	124	93.94
จัดฟัน	4	3.03	128	96.97
อื่นๆ (ฟอกสีฟัน, ตกแต่งฟัน เป็นต้น)	4	3.03	128	96.97

จากข้อมูลการเกิดอุบัติเหตุเกี่ยวกับกระดูกขากรรไกรและใบหน้าของพนักงานพบว่า ไม่เคยมีอุบัติเหตุเกี่ยวกับกระดูกขากรรไกรและใบหน้า จำนวน 440 คน (ร้อยละ 96.3) และเคยมีอุบัติเหตุจำนวน 12 คน (ร้อยละ 2.6) โดยอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นมากที่สุด คือ อุบัติเหตุจากการจราจร สำหรับพนักงานที่เคยสูญเสียฟัน สาเหตุของการสูญเสียฟันที่สำคัญคือ ฟันผุ และฟันโยก (ตารางที่ 24)

ตารางที่ 22 ข้อมูลเกี่ยวกับการสูญเสียฟัน

ข้อมูลการสูญเสียฟัน	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
การเกิดอุบัติเหตุเกี่ยวกับกระดูกขากรรไกรและใบหน้า		
ไม่เคย	440	96.3
เคย	12	2.6
อุบัติเหตุจากการจราจร	9	75.0
อุบัติเหตุจากการทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม	1	8.33
อุบัติเหตุจากการใช้ชีวิตประจำวัน	5	41.67
อุบัติเหตุจากสาเหตุอื่นๆ	2	16.67
การสูญเสียฟันแท้		
ไม่เคย	246	53.8
เคย	211	46.2
ฟันผุ	163	35.7
ฟันโยก	21	4.6
อุบัติเหตุเกี่ยวกับขากรรไกรและใบหน้า	3	0.7

ข้อมูลสถานที่ทำฟันปลอมในการใส่ฟันปลอม พบว่า พนักงานไปทำฟันปลอมในสถานบริการของรัฐจำนวน 2 คน (ร้อยละ 25) พนักงานไปทำฟันปลอมในสถานบริการเอกชนจำนวน 5 คน (ร้อยละ 62.5) และพนักงานไปทำฟันปลอมที่ร้านหมอชาวบ้านจำนวน 1 คน ร้อยละ 12.5 (ตารางที่ 25)

ตารางที่ 23 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ทำฟันปลอม

สถานที่ทำฟันปลอม	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
สถานบริการของรัฐ	2	25.0
สถานบริการเอกชน	5	62.5
ร้านหมอชาวบ้าน	1	12.5

ข้อมูลเกี่ยวกับการทำความสะอาดฟันปลอม พบว่า พนักงานไม่ทำความสะอาดฟันปลอม มีจำนวน 2 คน (ร้อยละ 25) ส่วนพนักงานที่ทำความสะอาดฟันปลอมเป็นประจำมีจำนวน 6 คน (ร้อยละ 75) (ตารางที่ 26)

ตารางที่ 24 ข้อมูลเกี่ยวกับการทำความสะอาดฟันปลอม

การทำความสะอาดฟันปลอม	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
ไม่ทำเลย	2	25.0
ทำเป็นประจำ	6	75.0

จากข้อมูลแสดงความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับสุขภาพช่องปากของพนักงาน พบว่า ในคำถาม ขนแปรงที่แข็งปานกลางสามารถกำจัดคราบและทำให้ฟันสะอาดได้มากกว่าขนแปรงที่นิ่มในข้อที่ 1 และคำถาม การอมน้ำยาบ้วนปากเป็นประจำทุกวันสามารถป้องกันเหงือกอักเสบและฟันผุได้ดีกว่าการแปรงฟันเพราะแทรกซึมถึงร่องเหงือกและฟันได้ดีแต่ราคาแพงในข้อที่ 3 พนักงานตอบคำถามได้ไม่ถูกต้องมากกว่า ส่วนคำถามที่เหลือพนักงานตอบคำถามได้ถูกต้องมากกว่า (ตารางที่ 27)

ตารางที่ 25 ข้อมูลความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับสุขภาพช่องปาก

ความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับสุขภาพช่องปาก	ผู้ที่ตอบถูก		ผู้ที่ตอบผิด	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
1. ขนแปรงที่แข็งปานกลางสามารถกำจัดคราบและทำให้ฟันสะอาดได้มากกว่าขนแปรงที่นิ่ม	184	40.3	271	59.3
2. ควรมีการใช้อุปกรณ์ช่วยการแปรงฟัน เช่น ไหมขัดฟันร่วมกับการแปรงฟัน	308	67.4	142	31.1
3. การอมน้ำยาบ้วนปากเป็นประจำทุกวันสามารถป้องกันเหงือกอักเสบและฟันผุได้ดีกว่าการแปรงฟันเพราะแทรกซึมถึงร่องเหงือกและฟันได้ดีแต่ราคาแพง	192	42.0	263	57.5
4. การขูดหินปูนช่วยป้องกันและรักษาโรคเหงือกอักเสบ และ โรคปริมนะนาด	398	87.1	57	12.5
5. การสูบบุหรี่นอกจากเป็นผลเสียต่อสุขภาพร่างกายแล้วยังต่อมะเร็งปอดแล้ว ยังเสี่ยงต่อมะเร็งในช่องปาก เกิดโรคเหงือกอักเสบและโรคปริมนะนาดมากขึ้น	445	97.4	10	2.2
6. กลุ่มอาหารหวานและแป้ง (เช่น ขนมถุง ขนมหวาน ลูกอม น้ำหวาน) ทำให้เสี่ยงต่อการเกิดโรคฟันผุ	447	97.8	7	1.5
7. การให้เด็กดื่มนมรสหวานหรือนมที่ผสมน้ำผึ้งโดยไม่มีการให้แปรงฟันหรือดื่มน้ำตาม จะทำให้เสี่ยงต่อการเกิดโรคฟันผุได้	410	89.7	44	9.6
8. การดื่มน้ำอัดลมเป็นประจำทุกวันมีโอกาทำให้เกิดโรคฟันผุได้	402	88.0	48	10.5
9. หากมีฟันผุเป็นรู มีอาการเสียว แต่ยังไม่ปวดถ้ารีบไปพบทันตแพทย์อาจสามารถรักษาโดยการอุดได้	439	96.1	15	3.3

ตารางที่ 25 ข้อมูลความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับสุขภาพช่องปาก (ต่อ)

ความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับสุขภาพช่องปาก	ผู้ที่ตอบถูก		ผู้ที่ตอบผิด	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
10. ฟันที่ผุทะลุถึงโพรงประสาทฟัน มีอาการปวด ไม่สามารถอุดได้ สามารถเก็บไว้ได้โดยการรักษารากฟัน โดยไม่ต้องถอน	242	53.0	211	46.2
11. เมื่อเกิดอุบัติเหตุฟันหน้าหัก ไม่สามารถเก็บรักษาโดยวิธีอื่นได้เลยต้องถอนฟันเพียงอย่างเดียว	236	51.6	218	47.7
12. เมื่อถอนฟันไปแล้ว หากต้องการประหยัค่าใช้จ่าย สามารถรอให้ถอนฟันหมดปากแล้วใส่ฟันปลอมทั้งปากไปทีเดียว เพื่อเป็นใช้ฟันปลอมไปชุดเดียวตลอด	388	84.9	68	14.9

จากข้อมูลจำแนกด้านเศรษฐกิจ สังคม และประชากรของพนักงาน พบว่าพนักงานที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งหมด 457 คน เป็นพนักงานโรงงานโซดิกจำนวน 257 คน (ร้อยละ 56.2) พนักงานโรงงานไทยซัมมิตจำนวน 100 คน (ร้อยละ 21.9) และพนักงานโรงงานมิชุนจำนวน 100 คน (ร้อยละ 21.9) แบ่งเป็นเพศชายจำนวน 283 คน (ร้อยละ 61.9) เพศหญิงจำนวน 174 คน (ร้อยละ 38.1) โดยกลุ่มอายุของพนักงานส่วนใหญ่จะอยู่ในช่วง อายุระหว่าง 26-34 ปี จำนวน 322 คน (ร้อยละ 70.5) โดยที่ระดับการศึกษาของพนักงาน ส่วนใหญ่จะจบระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 6 หรือเทียบเท่าจำนวน 221 คน (ร้อยละ 48.4) สำหรับภูมิลำเนาของพนักงาน ส่วนใหญ่จะมีภูมิลำเนาจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 195 คน (ร้อยละ 42.7) พนักงานส่วนใหญ่จะมีรายได้ต่อเดือนอยู่ในช่วงระหว่าง 7,501-10,000 บาท จำนวน 258 คน (ร้อยละ 56.5) (ตารางที่ 28)

ตารางที่ 26 ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ สังคม และประชากรของพนักงาน

ข้อมูล/ จำแนกลักษณะข้อมูล		จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
โรงงานอุตสาหกรรมของพนักงาน	มิชซูโน	100	21.9
	ไทยสับมิต	100	21.9
	โซคิก	257	56.2
เพศ (ชาย/หญิง)	ชาย	283	61.9
	หญิง	147	38.1
อายุ (ปี)	อายุระหว่าง 15-25 ปี	64	14.0
	อายุระหว่าง 26-34 ปี	322	70.5
	อายุระหว่าง 35-44 ปี	63	13.8
	อายุตั้งแต่ 45 ปี ขึ้นไป	8	1.8
รายได้ (บาท)	ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 7,500 บาท	60	13.1
	ระหว่าง 7,501-10,000 บาท	258	56.5
	ระหว่าง 10,001-15,000 บาท	100	21.9
	ตั้งแต่ 15,001 ขึ้นไป	39	8.5
ระดับการศึกษา	ประถมศึกษา มัธยมศึกษาปีที่ 3	52	11.4
	มัธยมศึกษาชั้นปีที่ 6 หรือเทียบเท่า	221	48.4
	อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	106	23.2
	ปริญญาตรีขึ้นไป	76	16.6
	อื่นๆ	2	0.4
ภูมิลำเนา	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	195	42.7
	ภาคเหนือ	128	28
	ภาคกลาง	122	26.7
	ภาคอื่นๆ	12	2.6

จากข้อมูลรูปแบบการดำเนินชีวิตส่วนบุคคลของพนักงาน พบว่า พนักงานสูบบุหรี่ จำนวน 155 คน (ร้อยละ 33.9) โดยที่กลุ่มพนักงานที่สูบบุหรี่จะสูบบมากกว่า 5 มวนต่อวัน จำนวน 69 คน (ร้อยละ 15.1) และพนักงานส่วนใหญ่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จำนวน 262 คน (ร้อยละ 57.3) โดยกลุ่มพนักงานที่ดื่มนี้นี้ดื่มมาแล้วมากกว่า 10 ปี จำนวน 111 คน (ร้อยละ 24.3) และ

ส่วนใหญ่ของพนักงานที่ chew แหล่งสถานบันเทิงกลางคีนจำนวน 230 คน (ร้อยละ 51.3) และพนักงานส่วนใหญ่พักผ่อนไม่เพียงพอ (น้อยกว่า 6-8 ช.ม.) จำนวน 353 คน (ร้อยละ 77.2) และพนักงานไม่ออกกำลังกายเลยจำนวน 101 คน (ร้อยละ 22.1) (ตารางที่ 29)

ตารางที่ 27 ข้อมูลรูปแบบการดำเนินชีวิตส่วนบุคคล ของพนักงาน

ข้อมูล/ จำแนกลักษณะข้อมูล		จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
การสูบบุหรี่ของพนักงาน	ไม่สูบบุหรี่	302	66.1
	สูบบุหรี่	155	33.9
จำนวนวันที่สูบบุหรี่	น้อยกว่าหรือเท่ากับ 5 มวน/วัน	58	12.7
	มากกว่า 5 มวน/วัน	69	15.1
การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของพนักงาน	ไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	195	42.7
	ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	262	57.3
จำนวนปีที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของพนักงานจนถึงปัจจุบัน (10 ปี)	ดื่มมาแล้วน้อยกว่าหรือเท่ากับ 10 ปี	113	24.7
	ดื่มมาแล้วมากกว่า 10 ปี	111	24.3
	ปัจจุบันไม่ดื่ม	233	51
การ chew แหล่งสถานบันเทิงกลางคีนของพนักงาน	ไม่ chew	227	49.7
	chew	230	51.3
การพักผ่อนของพนักงาน	ไม่เพียงพอ (น้อยกว่า 6-8 ช.ม.)	353	77.2
	เพียงพอ(8 ช.ม.ขึ้นไป)	104	22.8
ช่วงเวลาในการพักผ่อนของพนักงาน	กลางคีนเป็นส่วนใหญ่	391	85.6
	กลางวันเป็นส่วนใหญ่	6	1.3
	กลางวันและกลางคีนในสัดส่วนที่เท่ากัน	60	13.1
การออกกำลังกายของพนักงาน	ไม่ออกกำลังกายเลย	101	22.1
	ออกกำลังกายเป็นบางครั้ง	305	66.7
	ออกกำลังกายเป็นประจำ	51	11.2

จากข้อมูลความรู้ ทักษะ และ การปฏิบัติตนเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพช่องปากของพนักงาน พบว่า พนักงานส่วนใหญ่แปรงฟันน้อยกว่าหรือเท่ากับ 2 ครั้ง/วัน จำนวน 386 คน

(ร้อยละ 84.5) โดยที่พนักงานส่วนมากจะไม่ได้ใช้อุปกรณ์เสริมร่วมในการการแปรงฟัน จำนวน 373 คน (ร้อยละ 81.6) และพนักงานส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการคิมน้ำอัดลม จำนวน 335 คน (ร้อยละ 73.3) พนักงานส่วนใหญ่ทราบว่ามีความรู้สึกรักษาทางทันตกรรม จำนวน 310 คน (ร้อยละ 67.8) แต่พนักงานส่วนใหญ่ไม่เคยไปใช้สัสดิการการรักษาทางทันตกรรม จำนวน 341 คน (ร้อยละ 74.6) และพนักงานส่วนใหญ่มีความรู้และทัศนคติ ทางทันตสุขภาพที่ถูกต้อง และมีระดับคะแนนวัดความรู้และทัศนคติ ร้อยละ 80 ขึ้นไป (อยู่ในเกณฑ์ที่ดีมาก) จำนวน 209 คน (ร้อยละ 45.7)(ตารางที่ 30)

ตารางที่ 28 ข้อมูลความรู้ ทัศนคติ และการปฏิบัติตนเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพช่องปากของพนักงาน

ข้อมูล/ จำแนกลักษณะของข้อมูล		จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
ความถี่ของการแปรงฟัน ของพนักงาน	แปรงฟันน้อยกว่าหรือเท่ากับ 2 ครั้ง/วัน	386	84.5
	แปรงฟันมากกว่า 2 ครั้ง/วัน	71	15.5
การใช้อุปกรณ์เสริมร่วมใน การการแปรงฟัน	ไม่ใช้	373	81.6
	ใช้	84	18.4
การใช้ไหมจิ้มฟัน	ไม่ใช้	234	51.2
	ใช้	223	48.8
พฤติกรรมการคิมน้ำอัดลม	ไม่ใช้	122	26.7
	ใช้	335	73.3
พฤติกรรมการคิมนมรส หวาน ไมโล และโอวัลติน	ไม่ใช้	187	40.9
	ใช้	270	59.1
พฤติกรรมการเข้ารับบริการ ทันตกรรมในรอบ 1 ปี	ไม่เคย	341	74.6
	เคย	116	25.4
ทราบว่ามีความรู้สึกรักษาทางทันตกรรม	ไม่ทราบ	147	32.2
	ทราบ	310	67.8
	ระดับคะแนนต่ำกว่าร้อยละ 50 (ปรับปรุงแก้ไข)	5	1.1
	ระดับคะแนนร้อยละ 51-65 (พอใช้)	36	7.9
	ระดับคะแนนร้อยละ 66-79 (ดี)	148	40.9
	ระดับคะแนนร้อยละ 80 ขึ้นไป (ดีมาก)	209	45.7

จากข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะและรูปแบบการทำงานของพนักงาน พบว่า พนักงานส่วนใหญ่มีรูปแบบทำงานอยู่ในสายการผลิตจำนวน 374 คน (ร้อยละ 88.8) โดยส่วนใหญ่ของพนักงานไม่ได้ทำงานเป็นกะ จำนวน 374 คน (ร้อยละ 81.4) (ตารางที่ 31)

ตารางที่ 29 ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะและรูปแบบการทำงานของพนักงาน

ข้อมูล/ ลักษณะของข้อมูล		จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
รูปแบบการทำงานของพนักงาน	ไม่ใช่สายการผลิต	83	18.2
	สายการผลิต	374	88.8
พนักงานทำงานเป็นกะ	ไม่ใช่	372	81.4
	ใช่	85	18.6

ผลการสำรวจสถานะอนามัยช่องปากของพนักงาน

จากข้อมูลแสดงรายละเอียด ค่าเฉลี่ย ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด ของค่าฟันผุ ถอน อุดของพนักงาน พบว่าพนักงานส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยฟันผุ ถอน อุด(±ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน) เท่ากับ 5.15 (±4.37) โดยที่พนักงานมีค่าเฉลี่ยฟันผุ ถอน อุดสูงสุด 18 ซี่ จำนวน 1 คน (ร้อยละ 0.2) (ตารางที่ 32)

ตารางที่ 30 รายละเอียด ค่าเฉลี่ย ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด ของค่าฟันผุ ถอน อุดของพนักงาน
(จำนวนตัวอย่าง 457 คน)

ข้อมูล/ จำแนกของข้อมูล		จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
แบ่งกลุ่มค่าเฉลี่ยฟันผุ ถอน อุด ของพนักงาน	น้อยกว่าหรือเท่ากับ 2 ซี่	163	35.7
	มากกว่า 2 ซี่	294	64.3
จำแนกความถี่ค่าฟันผุ ถอน อุด ของพนักงาน	0 ซี่	72	15.8
	1 ซี่	34	7.4
	2 ซี่	57	12.5
	3 ซี่	39	8.5
	4 ซี่	321	7.0
	5 ซี่	38	8.3
	6 ซี่	31	6.8
	7 ซี่	26	5.7
	8 ซี่	29	6.3

ตารางที่ 30 รายละเอียด ค่าเฉลี่ย ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด ของค่าพินสุ ถอน อุดของพนักงาน
(จำนวนตัวอย่าง 457 คน) (ต่อ)

ข้อมูล/ จำแนกของข้อมูล		จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
จำแนกความถี่ค่าพินสุ ถอน อุด ของพนักงาน	9 ชี	24	5.3
	10 ชี	14	3.1
	11 ชี/คน	16	3.5
	12 ชี/คน	12	2.6
	13 ชี/คน	7	1.5
	14 ชี/คน	6	1.3
	15 ชี/คน	7	1.5
	16 ชี/คน	6	1.3
	17 ชี/คน	6	1.3
	18 ชี/คน	1	0.2
ค่าสูงสุด, ค่าต่ำสุด		18, 0	
ค่าเฉลี่ยพินสุ ถอน อุด (±ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน)		5.15 (±4.37)	

จากข้อมูลแสดงรายละเอียด ค่าเฉลี่ย ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด ของค่าพินสุ ของพนักงานพบว่าพนักงานส่วนใหญ่มีพินสุ จำนวน 315 คน (ร้อยละ 68.9) โดยที่ค่าเฉลี่ย (±ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน) ของพินสุเท่ากับ 2.52 (±2.87) ซึ่งต่อคน และพนักงานที่มีพินสุสูงสุดถึง 15 ชี มีจำนวน 2 คน (ร้อยละ 0.4) (ตารางที่ 33)

ตารางที่ 31 รายละเอียด ค่าเฉลี่ย ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด ของค่าพินสุ ของพนักงาน

ข้อมูล/ จำแนกของข้อมูล		จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
แบ่งกลุ่มพนักงาน	ไม่มีพินสุ	142	31.1
	พินสุ	315	68.9
ค่าความถี่ของพินสุทั้งหมด	ไม่มีพินสุ	142	31.1
	มีพินสุ 1 ชี	78	17.1
	มีพินสุ 2 ชี	75	16.4

ตารางที่ 31 รายละเอียด ค่าเฉลี่ย ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด ของค่าพื่นผุ ของพนักงาน (ต่อ)

ข้อมูล/ จำแนกของข้อมูล		จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
	มีพื่นผุ 3 ซี่	34	7.4
	มีพื่นผุ 4 ซี่	29	6.3
	มีพื่นผุ 5 ซี่	29	6.3
	มีพื่นผุ 6 ซี่	13	5
	มีพื่นผุ 7 ซี่	12	2.6
	มีพื่นผุ 8 ซี่	11	2.4
	มีพื่นผุ 9 ซี่	8	1.8
	มีพื่นผุ 10 ซี่	9	2
	มีพื่นผุ 11 ซี่	3	0.7
	มีพื่นผุ 12 ซี่	1	0.2
	มีพื่นผุ 13 ซี่	1	0.2
	มีพื่นผุ 15 ซี่	2	0.4
ค่าสูงสุด, ค่าต่ำสุด		15, 0	
ค่าเฉลี่ย (±ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน)		2.52(±2.87)	

จากข้อมูลแสดงรายละเอียดการสูญเสียพื่นทั้งหมด (โดยไม่ระบุสาเหตุการสูญเสียพื่น) ของพนักงาน พบว่า พนักงานมีการสูญเสียพื่นทั้งหมด (โดยไม่ระบุสาเหตุการสูญเสียพื่น) จำนวน 229 คน (ร้อยละ 50.1) และมีค่าเฉลี่ย (±ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน) เท่ากับ 1.18 (±1.67) ซึ่งต่อคน โดยที่มีการสูญเสียพื่นสูงสุด ทั้งหมด 9 ซี่ มีจำนวน 1 คน (ร้อยละ 0.2) (ตารางที่ 34)

ตารางที่ 32 รายละเอียดการสูญเสียพื่นทั้งหมด (โดยไม่ระบุสาเหตุการสูญเสียพื่น)

ข้อมูล/ จำแนกของข้อมูล		จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
แบ่งกลุ่มการสูญเสียพื่นทั้งหมด	ไม่สูญเสียพื่น	228	49.9
	สูญเสียพื่น	229	50.1
การสูญเสียพื่นทั้งหมด	ไม่สูญเสียพื่น	228	49.9
	สูญเสียพื่น 1 ซี่	96	21.0
	สูญเสียพื่น 2 ซี่	52	14.4

ตารางที่ 32 รายละเอียดการสูญเสียฟันทั้งหมด (โดยไม่ระบุสาเหตุการสูญเสียฟัน) (ต่อ)

ข้อมูล/ จำแนกของข้อมูล		จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
	สูญเสียฟัน 3 ซี่	32	7.0
	สูญเสียฟัน 4 ซี่	22	5.5
	สูญเสียฟัน 5 ซี่	11	2.4
	สูญเสียฟัน 6 ซี่	5	1.1
	สูญเสียฟัน 7 ซี่	4	0.9
	สูญเสียฟัน 8 ซี่	3	0.7
	สูญเสียฟัน 9 ซี่	1	0.2
ค่าสูงสุด, ค่าต่ำสุด		9, 0	
ค่าเฉลี่ย(±ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน)		1.18 (±1.67)	

จากตารางแสดงเหตุการณ์การสูญเสียฟันจากสาเหตุต่างๆของพนักงาน พบว่าพนักงานส่วนใหญ่สูญเสียฟันมาจากสาเหตุของโรคฟันผุ จำนวน 166 คน (ร้อยละ 63.6) นับจำนวนฟันเท่ากับ 338 ซี่(ร้อยละ 60.9) นอกนั้นเป็นการสูญเสียฟันจากสาเหตุอื่นๆ เช่น โรคปริทันต์ เหตุผลทางทันตกรรม จัดฟัน และอุบัติเหตุ จำนวน 95 คน (ร้อยละ 39.8) (ตารางที่ 35)

ตารางที่ 33 เหตุผลการสูญเสียฟันจากสาเหตุต่างๆของพนักงาน

สาเหตุการสูญเสียฟัน	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)	จำนวนฟัน (ซี่)	ร้อยละ (%)
โรคฟันผุ	166	63.61	338	60.92
สาเหตุอื่นๆ	95	36.39	204	39.08
รวม	261	100	522	100

จากข้อมูลแสดงการสูญเสียฟันจากโรคฟันผุของพนักงาน พบว่า พนักงานมีการสูญเสียฟันจากโรคฟันผุ จำนวน 166 คน (ร้อยละ 36.3) และมีค่าเฉลี่ย(±ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน) เท่ากับ 0.70(±1.22) ซึ่งต่อคน เมื่อจำแนกการสูญเสียฟันจากโรคฟันผุมีฟันที่ถอนไปจากโรคฟันผุ สูงสุด จำนวน 7 ซี่ (ร้อยละ 0.2) (ตารางที่ 36)

ตารางที่ 34 การสูญเสียฟันจากโรคฟันผุของพนักงาน

ข้อมูล/จำแนกของข้อมูล		จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
การสูญเสียฟันจากโรคฟันผุ	ไม่มี	291	63.7
	มี	166	36.3
จำแนกการสูญเสียฟันจากโรคฟันผุ	ไม่มีฟันที่ถอน	291	63.7
	มีฟันที่ถอน 1 ซี่	89	19.5
	มีฟันที่ถอน 2 ซี่	38	8.3
	มีฟันที่ถอน 3 ซี่	17	3.7
	มีฟันที่ถอน 4 ซี่	10	2.2
	มีฟันที่ถอน 5 ซี่	8	1.8
	มีฟันที่ถอน 6 ซี่	3	0.7
	มีฟันที่ถอน 7 ซี่	1	0.2
ค่าสูงสุด, ค่าต่ำสุด	7, 0		
ค่าเฉลี่ย(±ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน)	0.70 (±1.22)		

จากตารางแสดงการสูญเสียฟันจากฟันผุ โดยจำแนกตามระดับการศึกษา ภูมิฐานะ และการใช้สวัสดิการของพนักงาน พบว่า พนักงานที่มีระดับการศึกษาค่ำกว่าปริญญาตรี มีการสูญเสียฟันสูงกว่าพนักงานที่มีระดับการศึกษาดั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป คือ พบการสูญเสียฟันจากฟันผุในกลุ่มพนักงานที่มีระดับการศึกษาค่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 149 คน (ร้อยละ 32.6) โดยที่พนักงานที่มีภูมิฐานะภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีการสูญเสียฟันจากฟันผุสูงกว่าภาคอื่นๆ คือ จำนวน 53 คน (ร้อยละ 11.6) และพนักงานที่ไม่ได้ไปใช้สวัสดิการรักษาทางทันตกรรมในรอบปี มีการสูญเสียฟันมากกว่าพนักงานที่ได้ไปใช้สวัสดิการรักษาทางทันตกรรมในรอบปี คือ จำนวน 108 คน (ร้อยละ 20.1) (ตารางที่ 37)

ตารางที่ 35 แสดงการสูญเสียฟันจากฟันผุ โดยจำแนกตามระดับการศึกษา ภูมิสำเนา และการใช้
สวัสดิการของพนักงาน

ปัจจัย/ จำแนกตัวแปร		จำนวนพนักงานสูญเสียฟันจากฟันผุ	
		ไม่สูญเสียฟัน (ร้อยละ) (%)	สูญเสียฟัน (ร้อยละ) (%)
ระดับการศึกษา	ต่ำกว่าปริญญาตรี	232 (50.8%)	149 (32.6%)
	ปริญญาตรีขึ้นไป	59 (12.9%)	17 (3.7%)
ภูมิสำเนาของพนักงาน	ภาคเหนือ	77 (16.8%)	51 (11.2%)
	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	142 (31.1%)	53 (11.6%)
	ภาคกลาง	63 (13.8%)	59 (12.9%)
	ภาคอื่นๆ	9 (2%)	3 (0.7%)
การใช้สวัสดิการรักษา ทางทันตกรรมในรอบปี	ใช่	64 (14.5%)	53 (11.8%)
	ไม่ใช่	223 (49.7%)	108 (20.1%)

จากตารางแสดงค่าต่ำสุด สูงสุด และค่าเฉลี่ยการสูญเสียฟันจากโรคฟันผุของ
พนักงาน พบว่าพนักงานมีการสูญเสียฟันจากโรคฟันผุ สูงสุด มีจำนวน 7 ซี่ และโดยเฉลี่ย (±ส่วน
เบี่ยงเบนมาตรฐาน) เท่ากับ 0.74±1.32 (ตารางที่ 38)

ตารางที่ 36 ค่าต่ำสุด สูงสุด และค่าเฉลี่ยการสูญเสียฟันจากโรคฟันผุของพนักงาน

การสูญเสียฟัน	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
โรคฟันผุ	0	7	0.74	1.32
สาเหตุอื่นๆ	0	8	0.45	1.13
รวม	0	9	1.19	1.67

จากข้อมูลแสดงลำดับซี่ฟันที่สูญเสียฟันจากฟันผุของพนักงาน พบว่า ตำแหน่งซี่
ฟันที่มีลำดับที่การสูญเสียฟันจากฟันผุ ลำดับที่ 1 คือ ฟันกรามแท้ซี่ที่ 1 สูญเสียจำนวนทั้งหมด 107
ซี่ (ร้อยละ 23.5) และลำดับถัดมาที่มีการสูญเสียไปจากโรคฟันผุ ที่มีลำดับใกล้เคียงกันคือฟันกราม
แท้ซี่ที่ 2 และฟันกรามแท้ซี่ที่ 3 (ตารางที่ 39)

ตารางที่ 37 ลำดับชี้พินที่สูญเสียพินจากพินผุของพนักงาน

ลำดับที่การสูญเสียพินจากพินผุ	ตำแหน่งชี้พิน	จำนวน (ชี้)	ร้อยละ
1	พินกรามแท่งชี้ที่ 1	107	23.5
2	พินกรามแท่งชี้ที่ 2	44	9.6
3	พินกรามแท่งชี้ที่ 3	42	9.2
4	พินกรามน้อยแท่งชี้ที่ 2	40	8.8
5	พินกรามน้อยแท่งชี้ที่ 1	16	3.5
6	พินชี้อื่นๆ	72	15.8

จากข้อมูลแสดงลำดับชี้พินกรามแท่งชี้ที่ 1 ที่สูญเสียพินจากโรคพินผุของพนักงาน แสดงให้เห็นว่าพนักงานมีการสูญเสียพินจากโรคพินผุ ในตำแหน่งพินกรามแท่งชี้ที่ 1 มีจำนวนมากที่สุดเป็นลำดับที่ 1 คือ 70 คน (ร้อยละ 15.4) (ตารางที่ 40)

ตารางที่ 38 ลำดับชี้พินกรามแท่งชี้ที่ 1 ที่สูญเสียพินจากโรคพินผุของพนักงาน

ลำดับที่การสูญเสียพินจากพินผุ	ตำแหน่งชี้พิน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1	พินกรามแท่งชี้ที่ 1	70	15.4
2	พินกรามแท่งชี้ที่ 1	37	8.1

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์สองตัวแปร

ตารางที่ 39 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์สองตัวแปรระหว่างปัจจัยต่างๆ กับการสูญเสียพินจากโรคพินผุของพนักงาน

ปัจจัย/ตัวแปรศึกษา		การสูญเสียพินจากโรคพินผุ		p-value
		ไม่สูญเสีย	สูญเสีย	
1. อายุ		29.66(SD±4.76)	30.76(SD±5.43)	0.024 ^a
2. เพศ	ชาย	185 (63.6%)	98 (59.0%)	0.337
	หญิง	106 (36.4%)	68(41.9%)	

ตารางที่ 39 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์สองตัวแปรระหว่างปัจจัยต่างๆ กับการสูญเสียฟันจากโรคฟันผุของพนักงาน(ต่อ)

ปัจจัย/ตัวแปรศึกษา		การสูญเสียฟันจากโรคฟันผุ		p-value
		ไม่สูญเสีย	สูญเสีย	
รายได้		10454.36 (SD±3724.80)	10347.49 (SD±4944.52)	0.794
3. การเคยเข้ารับบริการทันตกรรมในรอบปีที่ผ่านมา	ไม่เคย	223(79.7%)	10965.7%)	0.012 ^b
	เคย	59(20.3%)	57(34.3%)	
4. ภูมิภาค	ภาคกลาง	142(48.8%)	53(31.9%)	0.001 ^b
	ภาคอื่นๆ(ภาคเหนือ,ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ,ภาคใต้และภาคตะวันออก)	149(51.2%)	113(68.1%)	
5. ระดับการศึกษา	ป.ตรีขึ้นไป	59(20.3%)	17(10.2%)	0.003 ^b
	ต่ำกว่า ป.ตรี	232(79.7%)	149(89.8%)	
6. หน้าที่การทำงาน	สายการผลิต	56(19.2%)	27(16.3%)	0.427
	ไม่ใช่สายการผลิต	235(80.8%)	139(83.7%)	
7. รูปแบบการทำงาน	ทำงานเป็นกะ	55(18.9%)	31(18.8%)	0.953
	ทำงานเฉพาะกลางวัน	236(81.1%)	135(81.2%)	
8. การเข้าไปใช้สวัสดิการการบริการทันตกรรมในรอบปี	ไม่เคย	232(79.7%)	109(65.7%)	0.001 ^b
	เคย	59(20.3%)	57(34.3%)	
9. การสูบบุหรี่	ไม่สูบ	191(65.6%)	111(66.9%)	0.789
	สูบ	100(34.4%)	55(33.1%)	
10. การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	ไม่ดื่ม	118(40.5%)	78(46.9%)	0.181
	ดื่ม	173(59.5%)	88(53.1%)	
11. จำนวนปีที่พนักงานดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	ต่ำกว่า 10 ปี	84(55.3%)	29(40.3%)	0.025 ^b
	ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป	68(44.7%)	43(59.7%)	

ตารางที่ 39 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์สองตัวแปรระหว่างปัจจัยต่างๆ กับการสูญเสียฟันจากโรคฟันผุของพนักงาน(ต่อ)

ปัจจัย/ตัวแปรศึกษา		การสูญเสียฟันจากโรคฟันผุ		p-value
		ไม่สูญเสีย	สูญเสีย	
12. ความถี่การรับประทานลูกอม	ไม่เคย	28(10.2%)	10(10%)	0.069
	นานๆครั้ง	172(62.5%)	85(85%)	
	เป็นบางวัน	75(27.3%)	55(55%)	
	ทุกวัน	16(3.5%)	15(3.3%)	
13. การออกกำลังกาย	ไม่เคย	54(18.6%)	47(28.3%)	0.011 ^b
	เคย	237(81.4%)	119(71.7%)	
14. ฟันผุ	ไม่มี	147(50.5%)	16(9.6%)	<0.001 ^b
	มีผู้ตั้งแต่ 1 ซี่ขึ้นไป	144(49.5%)	150(91.4%)	
15. อุคฟัน	ไม่มี	276(94.8%)	15(9%)	<0.001 ^b
	มีอุคฟันตั้งแต่ 1 ซี่ขึ้นไป	15(5.2%)	151(91%)	

a : T-test, $P < 0.05$, two tailed test

b : Chi-square test, $P < 0.05$, two tailed test

จากผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์สองตัวแปรระหว่างปัจจัยต่างๆ กับการสูญเสียฟันเนื่อง จากโรคฟันผุของพนักงานในโรงงานอุตสาหกรรม พบว่า ปัจจัยการเคยเข้ารับบริการทันตกรรมในรอบปีที่ผ่านมา ภูมิฐานะพนักงานของพนักงาน ระดับการศึกษาของพนักงาน การเข้าไปใช้สวัสดิการการบริการทันตกรรมในรอบปีของพนักงาน จำนวนปีที่พนักงานดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การออกกำลังกาย ฟันผุ และอุคฟัน มีความสัมพันธ์การการสูญเสียฟันจากฟันผุอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $\alpha = 0.05$, two tailed test (ตารางที่ 41)

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์หลายตัวแปรระหว่างปัจจัยต่างๆ กับการสูญเสียฟันจากโรคฟันผุในพนักงานโรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดปทุมธานีและพระนครศรีอยุธยา ดังนี้

ตารางที่ 40 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์หลายตัวแปรของการปัจจัยที่สัมพันธ์กับการสูญเสียฟันจากโรคฟันผุของพนักงานในโรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดปทุมธานี และพระนครศรีอยุธยา (จำนวนตัวอย่าง 457 คน) (Nagelkerke R Square) = 20.5%

ตัวแปรศึกษา	ตัวแปรตาม :การสูญเสียฟันจากโรคฟันผุ (ไม่มี = 0 , มีฟันผุตั้งแต่ 1 ซี่ขึ้นไป)		
	ค่าสัมประสิทธิ์ β (SE)	P value	Adjusted OR (95% CI)
ระดับการศึกษาของพนักงาน ปริญญาตรีขึ้นไป(กลุ่มอ้างอิง) ต่ำกว่าระดับปริญญาตรี	1.13 (0.316)	0.001	3.11 (1.67 , 5.78)
การใช้สวัสดิการรักษาทางทันตกรรม ไม่เคยใช้ (กลุ่มอ้างอิง) เคยใช้	0.63 (0.24)	0.009	1.88 (1.16, 3.08)
ภูมิลำเนาของพนักงาน ภาคกลาง (กลุ่มอ้างอิง) ภาคอื่นๆ(ภาคเหนือ,ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ,ภาคใต้และภาคตะวันออก)	0.65 (0.22)	0.002	1.95 (1.28,2.99)
ฟันผุ ฟันไม่ผุ (กลุ่มอ้างอิง) ฟันผุตั้งแต่ 1 ซี่ขึ้นไป	1.01 (0.25)	<0.001	2.75 (1.67, 4.52)
อุดฟัน ไม่มี (กลุ่มอ้างอิง) อุดฟันตั้งแต่ 1 ซี่ขึ้นไป	0.86 (0.22)	<0.001	2.36 (1.52, 3.63)

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์หลายตัวแปร โดยใช้สมการถดถอยลอจิสติกแสดง ความสัมพันธ์ ระหว่างปัจจัยต่างๆ ได้แก่ การเคยเข้ารับบริการทันตกรรมในรอบปีที่ผ่านมา ภูมิลำเนา ระดับการศึกษาการเข้าไปใช้สวัสดิการการบริการทันตกรรมในรอบปีของพนักงาน จำนวนปีที่พนักงานดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การออกกำลังกาย ฟันผุ และอุดฟันกับการสูญเสียฟันจากโรคฟันผุ โดยมีการควบคุมปัจจัยรบกวน โดยพบว่า

1. ระดับการศึกษาของพนักงานมีความสัมพันธ์กับการสูญเสียฟันจากโรคฟันผุ พบว่าพนักงานที่มีระดับการศึกษาสูงสุดต่ำกว่าระดับปริญญาตรี มีโอกาสเสี่ยงต่อการสูญเสียฟันจากโรคฟันผุเป็น 3 เท่า เมื่อเทียบกับพนักงานที่มีระดับการศึกษาสูงสุดปริญญาตรีขึ้นไป โดยมีค่าอัตราส่วนความเสี่ยง และช่วงเชื่อมั่น 95% เท่ากับ 3.01 (1.6, 5.6) ตามลำดับ

2. การใช้สวัสดิการการรักษาทางทันตกรรมของพนักงาน มีความสัมพันธ์กับการสูญเสียฟันจากโรคฟันผุ พบว่า พนักงานที่ไปใช้สวัสดิการการรักษาทางทันตกรรม มีโอกาสเสี่ยงต่อการสูญเสียฟันจากโรคฟันผุเป็น 1.88 เท่า เมื่อเทียบกับพนักงานที่ไม่ได้ไปใช้สวัสดิการการรักษาทางทันตกรรม โดยมีค่าอัตราส่วนความเสี่ยง และช่วงเชื่อมั่น 95% เท่ากับ 1.91 (1.19, 3.08) ตามลำดับ

3. ภูมิลำเนาของพนักงานมีความสัมพันธ์กับการสูญเสียฟันจากโรคฟันผุ โดยพบว่า พนักงานที่มีภูมิลำเนาจากภาคอื่นๆ(ภาคเหนือ,ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ,ภาคใต้และภาคตะวันออก) มีโอกาสเสี่ยงต่อการสูญเสียฟันจากฟันผุเป็น 1.9 เท่า เมื่อเทียบกับพนักงานที่มีภูมิลำเนาจากภาคกลาง โดยมีค่าอัตราส่วนความเสี่ยง และช่วงเชื่อมั่น 95% เท่ากับ 1.95 (1.28, 2.99) ตามลำดับ

4. พนักงานที่มีฟันผุมีความสัมพันธ์กับการสูญเสียฟันจากโรคฟันผุ โดยพบว่า พนักงานที่มีฟันผุตั้งแต่ 1 ซี่ขึ้นไป มีโอกาสเสี่ยงต่อการสูญเสียฟันจากโรคฟันผุเป็น 2.75 เท่า เมื่อเทียบกับพนักงานที่ไม่มีฟันผุ โดยมีค่าอัตราส่วนความเสี่ยง และช่วงเชื่อมั่น 95% เท่ากับ 2.75 (1.67, 4.52) ตามลำดับ

5. พนักงานที่อุดฟันมีความสัมพันธ์กับการสูญเสียฟันจากโรคฟันผุ โดยพบว่า พนักงานที่มีการอุดฟันตั้งแต่ 1 ซี่ขึ้นไป มีโอกาสเสี่ยงต่อการสูญเสียฟันเป็น 2.36 เท่า เมื่อเทียบกับพนักงานที่ไม่มีการอุดฟัน โดยมีค่าอัตราส่วนความเสี่ยง และช่วงเชื่อมั่น 95% เท่ากับ 2.36 (1.52, 3.63) ตามลำดับ (ตารางที่ 42)

2. ผลการศึกษาระยะที่ 2 การศึกษาเชิงคุณภาพ

จากข้อมูลทั่วไปของนิคมอุตสาหกรรมนวนคร และวิถีการดำเนินชีวิตของพนักงานภายในนิคมอุตสาหกรรมทั้ง 3 แห่ง คือ นิคมอุตสาหกรรมนวนคร อำเภอกลองหลวง จังหวัดปทุมธานี นิคมอุตสาหกรรมไฮเทค อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา นิคมอุตสาหกรรมโรจนะ อำเภอกุทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จากการสังเกตทั้งแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม พบว่าวิถีการดำเนินชีวิตของพนักงานมีความคล้ายคลึงกัน ดังนั้นในการศึกษานี้ผู้ศึกษาจะนำเสนอเฉพาะข้อมูลทั่วไปและวิถีการดำเนินชีวิตของพนักงานในนิคมอุตสาหกรรมนวนครเท่านั้น ทั้งนี้ด้วยเหตุผล

2 ประการ คือ 1) นิคมอุตสาหกรรมนวนคร เป็นนิคมอุตสาหกรรมแห่งแรกและแห่งเดียวของประเทศไทย ที่มีที่อยู่อาศัยในนิคมอุตสาหกรรม การนำเสนอวิธีการดำเนินชีวิตของพนักงานในนิคมอุตสาหกรรมเพียงพอที่จะได้เห็นภาพวิถีการดำเนินชีวิตของพนักงานโดยภาพรวมของนิคมอุตสาหกรรมทั้ง 3 แห่ง ได้ชัดเจน ทั้งนี้เพราะลักษณะของวิถีการดำเนินชีวิตและประชากรที่คล้ายคลึงกัน และ 2) จากการสังเกตและสุ่มสอบถามข้อมูลเบื้องต้น พบว่าพนักงานส่วนใหญ่ที่ทำงานในนิคมอุตสาหกรรมไฮเทค อำเภอบางปะอิน นิคมอุตสาหกรรมโรจนะ อำเภอกุทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จะมีที่พักอาศัยอยู่ที่ห้องเช่า หอพัก บ้านเช่า และที่พักของบริษัทจัดให้ในนิคมอุตสาหกรรมนวนคร อำเภอกลองหลวง จังหวัดปทุมธานีอยู่แล้ว ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้ศึกษาจะนำเสนอข้อมูลในรูปแบบบรรยาย เพื่อให้เห็นภาพรวมของลักษณะวิถีการดำเนินชีวิตของพนักงานในนิคมอุตสาหกรรมนวนคร จากนั้นผู้ศึกษาจะนำเสนอข้อมูลการสัมภาษณ์เชิงลึกอาสาสมัครพนักงาน เกี่ยวกับวิถีการดำเนินชีวิต พฤติกรรม ทักษะคิด ความคิด ความเชื่อและค่านิยมของพนักงาน ที่มีความสัมพันธ์กับการสูญเสียพินจากโรคพินสุในกลุ่มพนักงานโรงงานอุตสาหกรรม โดยนำเสนอผลการศึกษาได้เป็น 6 ประเด็น ดังนี้ 1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล 2) ลักษณะทั่วไปของครอบครัวของอาสาสมัครพนักงาน 3) ประวัติการสูญเสียพินและพฤติกรรมเข้ารับบริการบริการทางทันตกรรมของพนักงาน 4) วิถีการดำเนินชีวิต พฤติกรรม ทักษะคิด ความคิด ความเชื่อและค่านิยมที่มีความสัมพันธ์ต่อการสูญเสียพินจากโรคพินสุของพนักงานเป็นอย่างไร 5) ปัจจัยทางอ้อมที่สำคัญที่ทำให้พนักงานต้องสูญเสียพินไป 6) แนวนโยบายส่งเสริมสุขภาพช่องปากของพนักงานในโรงงาน/บริษัทมีหรือไม่อย่างไร โดยมีรายละเอียดข้อมูลเชิงคุณภาพดังต่อไปนี้

2.1 ข้อมูลทั่วไปของนิคมอุตสาหกรรมนวนคร และแบบแผนการดำเนินชีวิตของพนักงานในนิคมอุตสาหกรรม

เขตส่งเสริมอุตสาหกรรมนวนคร ตำบลคลองหนึ่ง อำเภอกลองหลวง จังหวัดปทุมธานี เป็นนิคมอุตสาหกรรมแห่งแรกของประเทศไทย ที่มีเนื้อที่ครอบคลุมทั้งหมด ประมาณ 6,000 ไร่ นิคมอุตสาหกรรมนวนครนั้นถูกออกแบบมาเพื่อที่จะเป็นเมืองบริวารของกรุงเทพฯ ซึ่งเป็นไปตามนโยบายของรัฐบาล ภายในนิคมอุตสาหกรรมแบ่งออกเป็นส่วนต่างๆ คือ พื้นที่เขตโรงงานอุตสาหกรรม ที่อยู่อาศัย อาคารพาณิชย์ และสวนสาธารณะ รวมถึงมีระบบสาธารณูปโภคที่ครบครัน ทั้งถนน ประปา ไฟฟ้า หรือแม้กระทั่งระบบการคมนาคมขนส่ง เช่น มอเตอร์ไซด์รับจ้าง รถชูบาร์ เป็นต้น

นิคมอุตสาหกรรมนวนครตั้งอยู่บนถนนพหลโยธิน กิโลเมตรที่ 46 ทางทิศเหนือของกรุงเทพฯ ซึ่งบริเวณที่ตั้งนั้นอยู่ใกล้กับสถานที่สำคัญต่างๆ อาทิเช่น มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ โรงพยาบาลนวนคร ห้างสรรพสินค้า Lotus ห้างสรรพสินค้า Big C ห้างสรรพสินค้า Future Park

Rungsit สนามบินคอนเมือง สถานีขนส่ง(รังสิต) เป็นต้น นับได้ว่ามีความเหมาะสมในแง่ของภูมิศาสตร์เป็นอย่างยิ่ง สำหรับพื้นที่บริเวณภายในนิคมอุตสาหกรรมนวนครดังที่กล่าวมาข้างต้นนั้นภายในประกอบไปด้วยโรงงานอุตสาหกรรมประมาณ 200 โรงงาน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นโรงงานอุตสาหกรรมของสัญชาติญี่ปุ่นและโรงงานอุตสาหกรรมของชาติตะวันตกเล็กน้อย ภายในนิคมอุตสาหกรรมได้แบ่งออกเป็น 4 โซน ซึ่งประกอบด้วยโรงงานอุตสาหกรรมทั้งหมดประมาณ 150 แห่ง โดยรูปแบบของโรงงานอุตสาหกรรมส่วนใหญ่เกือบ 100 เปอร์เซนต์เป็นโรงงานเกี่ยวกับอุตสาหกรรมเบา ตัวอย่างเช่น โรงงานผลิตเครื่องอิเล็กทรอนิกส์ ชิ้นส่วนเครื่องคอมพิวเตอร์และเครื่องใช้ไฟฟ้าทุกชนิด นอกเหนือจากนั้นก็จะเป็นอุตสาหกรรมเกี่ยวกับอาหาร เช่น กลุ่มโรงงานที่ผลิตอาหารและเครื่องดื่มในกลุ่มงานของ โอเอซี MK และผลิตภัณฑ์ของนม เป็นต้น ภายในนิคมอุตสาหกรรมนวนครมีการตั้งเขตอุตสาหกรรมในนั้น 3 เขต เพื่อเป็นการส่งเสริมอุตสาหกรรม (BOI) และยังมีเขตปลอดอากร (Free Zone) อีก 1 เขต ทางด้านที่พักอาศัยนั้นช่วงแรกมีการสร้างแฟลตที่ที่พักอาศัยเพื่อรองรับแรงงานที่เข้ามาทำงานแต่เมื่อนิคมอุตสาหกรรมขยายตัวขึ้นแรงงานก็เพิ่มขึ้นด้วย ทำให้มีการเข้าไปจับจองพื้นที่โดยเอกชนเพื่อทำการสร้างหอพัก สร้างห้องเช่าไว้รองรับแรงงานเหล่านี้มีราคาที่แตกต่างกันไปตั้งแต่เดือนละ 1,000-3,000 บาท ตามขนาดและระดับของห้องพัก เช่น ถ้าเป็นห้องเช่าดีดัดพลมมีเฟอร์นิเจอร์ตู้เสื้อผ้าและเตียงนอน ราคาก็จะประมาณเดือนละ 1,000-2,000 บาท แต่ถ้าเป็นห้องแออัดราคาจะอยู่ที่ประมาณเดือนละ 2,500-3,000 บาท ซึ่งราคาเช่าห้องนี้ไม่รวมค่าไฟฟ้า ค่าน้ำประปา ค่าขยะ และค่าสาธารณูปโภคอื่นๆ แต่ถ้ารวมค่าใช้จ่ายทั้งหมดในการเช่าห้องพักแล้วก็จะประมาณเดือนละ 1,500-4,500 บาท เฉพาะที่เดียวที่ค่าใช้จ่ายรวมสูงมากอย่างนี้เป็นเพราะว่าทั้งค่าไฟฟ้าและค่าน้ำมีค่าชนิดค่อนข้างสูง ทั้งหมดนี้เพราะว่าระบบการจ่ายน้ำประปาและไฟฟ้าเป็นของบริษัทนวนคร ซึ่งเป็นบริษัทเอกชนที่บริหารและจัดการเรื่องระบบน้ำประปาและไฟฟ้าด้วยตัวเอง นั้นหมายความว่า ทั้งค่าน้ำประปาและค่าไฟฟ้าที่นิคมอุตสาหกรรมนวนคร จะมีราคาสูงกว่าที่ใช้โดยทั่วไปที่เป็นของรัฐบาลประมาณ 2.2 บาทต่อหน่วย จากข้อมูลค่าใช้จ่ายรวมของค่าห้องเช่าดังกล่าวโดยไม่รวมค่าใช้จ่ายอื่นเมื่อเปรียบเทียบกับส่วนกับเงินเดือนโดยเฉลี่ยที่พนักงานได้รับต่อเดือนคิดเป็น 8,000-12,000 บาท น่าจะมองเห็นภาพรายรับรายจ่ายของพนักงานในแต่ละเดือนได้พอสมควร นั้นหมายถึงการอนุมานให้เห็นภาพของการดำเนินชีวิตของพนักงานในนิคมอุตสาหกรรมนั่นเอง

ในอนาคตจะมีการก่อสร้างคอนโดมิเนียมภายในนิคมอุตสาหกรรมแห่งนี้ เพื่อรองรับกลุ่มชนชั้นกลางที่มีรายได้ค่อนข้างสูง ที่จะมาทำงานในเขตพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมนวนคร และพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมใกล้เคียง ภายในแหล่งที่พักของพนักงานยังมีย่านการค้าของนิคมอุตสาหกรรม ตลาดสด ตลาดนัด ร้านอาหารมากมายให้พนักงานในนิคมอุตสาหกรรมดังกล่าวได้

จับจ่ายใช้สอยตามความสะดวก นอกจากนี้ยังมีแหล่งบันเทิงมากมายให้พนักงานได้พักผ่อนหลังจากการทำงานในแต่ละวัน ซึ่งที่ตั้งของสถานที่ที่กล่าวมาข้างต้น ไม่มีการจัดระเบียบอย่างชัดเจน เป็นลักษณะโครงสร้างหลวมๆ ในเรื่องของการจัดการพื้นที่ คือ จะมีการรวมกลุ่มกันแล้วตั้งเป็นแหล่งท่องเที่ยวภายในนิคมอุตสาหกรรม แต่ก็ไม่ได้แยกออกจากเขตที่พักอาศัยของพนักงานเลย สถานบันเทิงบางแห่งอยู่ติดกันกับห้องพักของพนักงาน ซึ่งพนักงานที่มีนิสัยชอบการเที่ยวกลางคืนจะสะดวกที่จะไปใช้บริการ แต่ในทางตรงกันข้ามพนักงานที่ไม่ชอบเที่ยวกลางคืน แหล่งสถานบันเทิงดังกล่าวได้สร้างความรำคาญให้กับพนักงานมากพอสมควร จนบางที่เกิดการทะเลาะวิวาทกันของผู้ที่มาเที่ยวทำให้เกิดปัญหาอาชญากรรมตามมา ซึ่งตรงส่วนนี้เองก็เป็นข้อเสียของการตั้งชุมชนอย่างไม่มีระเบียบ

ด้านระบบการรักษาความปลอดภัยภายในนิคมอุตสาหกรรมค่อนข้างหละหลวม เป็นลักษณะดูแลตัวเองกันมากกว่า มีการลักทรัพย์และปัญหาอาชญากรรมเยอะ กรอบกับความไม่สมดุลระหว่างพื้นที่ 6,000 ไร่ กับประชากรประมาณ 300,000 คน นิคมอุตสาหกรรมนวนครมีสถานีตำรวจย่อยอยู่เพียง 1 แห่งเท่านั้นและมีหน่วยรักษาความปลอดภัยที่บริษัทนวนคร จัดให้ดูแล 24 ชั่วโมง ตามจุดสี่แยก จุดที่เสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุและอาชญากรรม โดยกระจายไปตามสถานที่ต่างๆ รอบนิคมอุตสาหกรรมแต่ก็นับว่าไม่เพียงพอเมื่อเทียบกับจำนวนประชากรพนักงานในพื้นที่

ด้านระบบสาธารณูปโภคทางบริษัทนวนคร ซึ่งเป็นผู้ดูแลเขตอุตสาหกรรมแห่งนี้ ได้จัดการก่อสร้างถนนภายในนิคมอุตสาหกรรมอย่างทั่วถึงแต่ก็ค่อนข้างที่จะชำรุด เนื่องจากขาดการดูแลรักษาและมีรถขนาดใหญ่วิ่งเยอะมาก ส่วนระบบประปาทางบริษัทได้เป็นผู้ผลิตน้ำประปาเพื่อจำหน่ายเองด้วยระบบที่ทันสมัย ซึ่งในอนาคตจะมีโครงการขยายผลิตกระแสไฟฟ้าไว้ใช้ในพื้นที่เอง นอกจากนี้ มีบริการจัดเก็บขยะทั่วนิคมอุตสาหกรรมแล้วนำไปทิ้งที่แหล่งพักขยะจังหวัดสระบุรี ปริมาณขยะภายในนิคมอุตสาหกรรมนั้นวันหนึ่งๆ ไม่ต่ำกว่า 20 ตัน ซึ่งก็แปรผันตรงตามจำนวนประชากรที่อยู่ภายในพื้นที่แห่งนี้

ประชากรในนิคมอุตสาหกรรมนวนคร แบ่งออกเป็นประชากรที่อาศัยอยู่ภายในเขตนิคมอุตสาหกรรมประมาณ 10,000 คน จำนวนที่เหลือคือประชากรแฝง หมายถึง พนักงานโรงงานอุตสาหกรรมหรือผู้ที่ทำธุรกิจภายในเขตนิคมอุตสาหกรรม แต่พักอาศัยอยู่นอกเขตนิคมอุตสาหกรรม ทั้งนี้ประชากรภายในนิคมอุตสาหกรรมนั้นมีความหลากหลายทั้งในด้านสถานะทางสังคม การศึกษา อาชีพ รายได้ ซึ่งพนักงานส่วนใหญ่เป็นประชาชนต่างจังหวัดที่เข้ามาทำงานภายในนิคมอุตสาหกรรมโดยมีจุดประสงค์หลักในการหารายได้เลี้ยงชีพของตัวเองและครอบครัว พนักงานส่วนใหญ่เป็นประชาชนที่มาจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือคิดเป็นร้อยละ 60 โดยประมาณ

ของประชากรทั้งหมดในนิคมอุตสาหกรรม ที่เหลือเป็นประชาชนที่มาจากภาคเหนือ ภาคกลาง และภาคใต้ ตามลำดับ

2.2 แบบแผนการดำเนินชีวิตและสุขภาพของพนักงานในนิคมอุตสาหกรรมนวนคร

พนักงานในนิคมอุตสาหกรรมนวนคร โดยส่วนใหญ่แล้วเป็นประชาชนที่มีภูมิลำเนาจากต่างจังหวัด โดยมีวัตถุประสงค์หลักที่มาเป็นแรงงานในนิคมอุตสาหกรรม คือการทำงานแลกกับเงินค่าจ้างและสวัสดิการเป็นรายเดือน พนักงานโดยส่วนใหญ่ประมาณร้อยละ 70-80 มาจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือ อายุของพนักงานอยู่ระหว่าง 20-30 ปี โดยมีระดับการศึกษาสูงสุด มัธยมศึกษาปีที่ 6, ปวช. ปวส. และปริญญาตรี จากมากไปน้อยตามลำดับ ซึ่งพนักงานส่วนมากจะทำงานอยู่ในสายงานผลิตโดยลักษณะการทำงานโรงงานในนิคมอุตสาหกรรมนั้นจะมีการเข้างานเป็นเวลา (เป็นกะ) โดยจะมี 2 ช่วงเวลา คือ รอบเช้า ตั้งแต่เวลา 07.00 – 16.00 น. และรอบค่ำตั้งแต่เวลา 19.00 – 04.00 น. แต่โดยส่วนใหญ่แล้วพนักงาน จะมีการทำงาน 12 ชั่วโมง โดยเวลาที่พนักงานทำงานเกินไปนั้นจะนับเวลาเป็น OT (Over time) ของพนักงาน นั้นหมายความว่าในระยะเวลาการทำงานทั้งหมด 12 ชั่วโมง โดย 8 ชั่วโมงแรกเป็นเวลาทำงานปกติ ส่วนอีก 4 ชั่วโมงที่เหลือจะนับเป็น OT โดยที่บริษัทจะให้ค่าตอบแทนในเวลาที่เกินไปนั้น OT คิดเป็นเงิน 36 บาทต่อชั่วโมงต่อคน แต่เวลาที่เกิน OT นี้เป็นสิทธิ์ของพนักงานที่เลือกที่จะทำหรือไม่ทำก็ได้ แต่ส่วนใหญ่แล้วพนักงานก็จะทำโดยเป็นลักษณะกึ่งๆ บังคับให้ทำ โดยมีเงินค่านอกเวลาเป็นสิ่งจูงใจ เพื่อให้ให้การผลิดงานของโรงงานนั้นๆ สามารถดำเนินได้ต่อไปโดยไม่ต้องเสียเวลารอแรงงานผลิตใหม่เข้ามาแทนส่วนเรื่องที่พักอาศัยของพนักงานนั้นพนักงานที่ทำงานภายในนิคมอุตสาหกรรมนวนคร จะเช่าห้องพักรายเดือนเป็นที่อยู่อาศัย ซึ่งกระจัดกระจายทั้งภายในและภายนอกนิคมอุตสาหกรรมนวนคร เพื่อว่าไม่เป็นปัญหาในการเดินทางเข้ามาทำงานยังนิคมอุตสาหกรรมนวนคร เพราะวาระบบสวัสดิการหลักของเกือบทุกบริษัทที่ต้องมี คือ รถประจำทางรับส่งแรงงาน และกระจายไปหลายเส้นทางเดินรถประจำทางอยู่แล้ว พนักงานสะดวกในการเดินทางไปทำงานในแต่ละวัน แต่ต้องตรงเวลาการนัดหมาย และเดินสายของรถบริษัทที่นัดไว้ในแต่ละวัน ทำให้พนักงานไม่ค่อยมีปัญหาในการเดินทางเท่าไร ในเรื่องของที่พักอาศัยนั้นพนักงานบางคนพักอยู่คนเดียว บางคนมีครอบครัวก็จะอาศัยกับครอบครัว ด้วยวัตถุประสงค์หลักที่สำคัญที่พนักงานเดินทางจากต่างจังหวัด เข้ามาขายแรง โดยมีเหตุผลที่สำคัญคือพนักงานต้องการเก็บเงินให้ได้มากที่สุดในแต่ละเดือน จึงทำให้พนักงานไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวกภายในห้องพักมากนัก ไม่มีเฟอร์นิเจอร์ หรือว่าอะไรดีๆ ในห้อง จะมีเพียงแคโทรทัศน์และพัดลมเท่านั้น บางห้องถึงขนาดว่าไม่มีเตียง ต้องนอนกับพื้นห้องเพราะว่าต้องการหาห้องที่ราคาถูกที่สุดและขอเพียงแค่นอนที่พักรายเดือนเท่านั้น

โดยทั่วไปลักษณะการใช้ชีวิตของพนักงาน ส่วนใหญ่นั้นจะต้องตื่นนอนและเตรียมตัวให้ทันก่อนที่รถบริษัทจะมารับแล้วต้องรีบเข้าทำงานก่อนเวลาที่บริษัทกำหนด เมื่อทำงานเสร็จก็กลับที่พักรับประทานอาหารแล้วนอนพักผ่อนพอตื่นก็ต้องไปทำงาน นี่คือนิสัยชีวิตของพนักงานที่ต้องทำเป็นประจำทุกๆ วัน พนักงานเหล่านี้ส่วนใหญ่แล้วจะรับประทานอาหารอยู่ที่บริษัทมากกว่าที่จะรับประทานอาหารข้างนอก เพราะว่าอาหารในโรงงานมีราคาถูกหรือบางบริษัทให้บริการฟรี ส่วนใหญ่รับประทานอาหารที่โรงอาหารของบริษัท บางคนก็ทำกับข้าวไปรับประทานเอง ส่วนเรื่องค่าใช้จ่ายอื่นๆ จากการสุ่มสอบถามและสังเกต พบว่า พนักงานมักจะแบ่งเงินเป็นสัดส่วน บางคนเงินเดือนออกก็ต้องแบ่งจ่ายเป็นค่าห้อง ค่าอาหาร แล้วที่เหลือก็เก็บออมส่งให้ครอบครัว พ่อแม่ต่างจังหวัด ซึ่งพนักงานเหล่านี้ส่วนใหญ่ไม่ค่อยมีเวลาดูแลสุขภาพเหมือนคนทั่วไปเพราะไม่ค่อยมีเวลาพอถึงวันหยุดพนักงานก็ต้องทำงานล่วงเวลาเพื่อเก็บเงินออม ต้องหาเงินให้ได้เยอะๆ แล้วก็จะได้ไปใช้ชีวิตอยู่ที่บ้านเกิดภูมิลำเนาตามวัตถุประสงค์หลักที่มาขายแรงงานนั่นเอง

แต่ก็จะมีพนักงานอีกพวกหนึ่งโดยเฉพาะพนักงานวัยหนุ่มสาว ที่ตั้งใจเข้ามาแสวงหาชีวิตที่ดีกว่าในเมืองใหญ่ กลุ่มนี้ก็จะมียุทธศาสตร์ที่แตกต่างไปจากพนักงานที่ตั้งใจมาเก็บเงินจากการสอบถามและสังเกตพนักงานกลุ่มวัยหนุ่มสาวนี้ พบว่าวิถีชีวิตของพนักงานกลุ่มนี้ใช้จ่ายค่อนข้างจะฟุ่มเฟือย คือทำงานเพื่อที่จะหาเงินมากิน คืม เที้ยว ใช้ชีวิตสนุกไปวันๆ ไม่ได้คิดถึงอนาคตมากเท่าไร (ลักษณะของข้อมูลข้างต้นนี้เป็นเฉพาะพนักงานบางคนเท่านั้น) โดยมักจะพบพนักงานเหล่านี้ได้ตามสถานบันเทิงที่กระจัดกระจายภายในบริเวณนิคมอุตสาหกรรมนวนคร หรือสวนสาธารณะด้านหน้านิคมอุตสาหกรรมนวนคร พนักงานกลุ่มนี้จัดอยู่ในภาวะเสี่ยงต่อภาวะสุขภาพทรุดโทรมเป็นอย่างมากเพราะว่าไม่มีเวลาพักผ่อน และยังมีพฤติกรรมการใช้ชีวิตที่ผิดหลักสุขลักษณะ คือ ดื่มเหล้า ดื่มบุหรี่ และสิ่งเสพติดอื่นๆ

จากการสุ่มสอบถามพนักงานบางคน ร่วมกับการสังเกตทั้งแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม พบว่า พนักงานส่วนใหญ่อยู่ในวัยหนุ่มสาวและรูปแบบการใช้ชีวิตของพนักงานในกลุ่มนี้ส่วนใหญ่มีพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการทรุดโทรมของร่างกาย เช่น พฤติกรรมการดื่มสุรา สูบบุหรี่ ดื่มยาเสพติด โดยเฉพาะยาบ้า เทียวกลางคืน (เวลาในการพักผ่อนน้อยลง) ร่วมกับการทำงานในระยะเวลาอันยาวนานในแต่ละวันพนักงานแต่ละคนทำงานเกิน 12 ชั่วโมง (โดยเฉลี่ย) จากพฤติกรรมดังกล่าวข้างต้น มีผลกระทบเป็นอย่างมากต่อภาวะสุขภาพของพนักงาน ไม่ว่าจะเป็นการทำงานหนักมากเกินไปเพื่อเก็บเงิน หรือพฤติกรรมการรับประทานอาหารไม่เป็นเวลาและไม่ถูกสุขลักษณะ การเที่ยวกลางคืนในสถานบริการบันเทิงที่ไม่มีการจัดระเบียบสังคม ซึ่งปัญหาดังกล่าวนี้นับได้ว่ามีความน่าสนใจเป็นอย่างยิ่งที่จะศึกษาถึงเรื่องของปัจจัยต่างๆ ที่ทำให้เกิดภาวะสุขภาพทรุดโทรมของพนักงานในโรงงานอุตสาหกรรม

จากการสังเกตถึงวิธีการดำเนินชีวิตของกลุ่มพนักงาน ในโรงงานอุตสาหกรรม สรุปได้ว่าพนักงานเป็นกลุ่มที่มีพฤติกรรมสุขภาพในรูปแบบการดำเนินชีวิต ความคิด ความเชื่อ

รวมทั้งค่านิยมเฉพาะ ที่มีความแตกต่างจากประชากรกลุ่มอื่นๆ เช่น พฤติกรรมการรับประทานอาหารไม่เป็นเวลา การนอนที่ไม่เป็นเวลา พฤติกรรมการเที่ยวกลางคืน พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หรือเครื่องดื่มกาต้มน้ำอื่นๆ ทำให้พนักงานในโรงงานอุตสาหกรรมต้องปรับตัว เพื่อให้เข้ากับสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย สิ่งแวดล้อมในโรงงานอุตสาหกรรม เพราะฉะนั้นสภาวะสุขภาพของพนักงานในโรงงานอุตสาหกรรมต่างๆ จะขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ ได้แก่ ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม ปัจจัยด้านแบบแผนการดำเนินชีวิตของพนักงาน ปัจจัยด้านระบบบริการสุขภาพ รวมทั้งปัจจัยด้านแบบแผนการดำเนินชีวิตประจำวัน ความคิด ความเชื่อ ค่านิยม และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมอื่นๆ ของพนักงาน และเป็นชนชั้นกลุ่มแรงงานที่ด้อยโอกาสทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจและการเข้าถึงบริการทางสุขภาพ โดยที่พนักงานมีข้อจำกัดทั้งในด้านงบประมาณและช่วงเวลาการเข้ารับบริการด้านทันตกรรม ประกอบกับพนักงานมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเกิดปัญหาทางสุขภาพโดยทั่วไป รวมถึงสุขภาพช่องปากด้วย

การที่ภาครัฐและภาคเอกชน มีโอกาสร่วมมือกันโดยการจูนนโยบายการส่งเสริมป้องกันรักษา และฟื้นฟูสุขภาพช่องปาก ร่วมกันนโยบายการให้โอกาสการเข้าถึงบริการทางทันตกรรมของพนักงาน นโยบายการจัดชุดสวัสดิการการรักษาทางทันตกรรมที่เหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน เพื่อสุขภาพที่ดีของพนักงานในการยกระดับคุณภาพชีวิตของพนักงานหรือชนชั้นแรงงานให้ทัดเทียมนานาประเทศที่พัฒนาแล้ว ทั้งนี้ก็เพื่อส่งผลต่อประสิทธิภาพในการทำงานของพนักงานได้ผลผลิตที่มีคุณภาพ ซึ่งจะก่อให้เกิดระบบการผลิตของประเทศที่มีคุณภาพ และยังก่อให้เกิดประสิทธิภาพในด้านเศรษฐกิจ สังคมโดยรวมของประเทศต่อไป

2.3 ข้อมูลการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก

พนักงานที่เป็นอาสาสมัครที่มีการสูญเสียฟันมากกว่า 4 ซี่ จำนวนทั้งหมด 11 คน โดยอาสาสมัครที่มีความยินดีจะเข้าร่วมในการศึกษานี้ แบ่งประเภทตัวอย่างในการศึกษาเชิงคุณภาพดังนี้

2.3.1 ข้อมูลทั่วไปของอาสาสมัคร

2.3.1.1 เป็นพนักงานที่มีการสูญเสียฟันสูงสุดมีวุฒิการศึกษาปริญญาตรี

ขึ้นไป จำนวน 2 ราย

อาสาสมัครคนที่ 1 (รหัส IDE1M01) เป็นพนักงานที่มีการสูญเสียฟันสูงสุด มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรีขึ้นไป มีข้อมูลรายละเอียดเฉพาะบุคคล ดังนี้

- 1) เพศ ชาย
- 2) อายุ 29 ปี
- 3) ศาสนา พุทธ

โรงงาน

- 4) ภูมิลำเนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
- 5) ระดับการศึกษา ปริญญาตรี วิศวกรรมศาสตร์ สาขาเครื่องกล

ตำแหน่ง เจ้าหน้าที่ควบคุมเครื่องจักรโรงงาน (สายงานการผลิต)

- 6) สถานภาพ โสด
- 7) อาชีพปัจจุบัน ทำงานที่บริษัทไทยซัมมิตร์ ลักษณะงาน/
- 8) รายได้ต่อเดือนประมาณ 17,000 บาท
- 9) อายุการทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมต่อเนื่องเป็นเวลา 5

ปีขึ้นไป

- 10) สูญเสียฟันจากโรคฟันผุแล้วทั้งหมด 5 ซี่
- 11) อายุที่เริ่มมีการสูญเสียฟันจากโรคฟันผุระดับชั้น

ประถมศึกษาปีที่ 6

- 12) ทราบว่ามีสวัสดิการการรักษาทางทันตกรรมประมาณ 5,500 บาท ต่อปี แต่ไม่เคยใช้สวัสดิการนั้นเลย

อาสาสมัครคนที่ 2 (รหัส IDE1F02) เป็นพนักงานที่มีการสูญเสียฟันสูงสุด มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรีขึ้นไป มีข้อมูลรายละเอียดเฉพาะบุคคล ดังนี้

- 1) เพศ หญิง
- 2) อายุ 38 ปี
- 3) ศาสนา พุทธ
- 4) ภูมิลำเนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
- 5) ระดับการศึกษา ระดับปริญญาตรี สาขาบัญชี
- 6) สถานภาพ โสด
- 7) อาชีพปัจจุบัน ทำงานที่บริษัทโซดิก
ลักษณะงาน/ตำแหน่ง เจ้าหน้าที่ควบคุมเอกสาร ISO
(ไม่ใช่สายงานการผลิต)
- 8) รายได้ต่อเดือนประมาณ 25,000 บาท
- 9) อายุการทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมมาต่อเนื่องแล้ว 10 ปี
- 10) สูญเสียฟันจากโรคฟันผุแล้วทั้งหมด 5 ซี่
- 11) อายุที่เริ่มมีการสูญเสียฟันจากโรคฟันผุระดับมัธยมศึกษา

12) ทราบว่ามีสวัสดิการการรักษาทางทันตกรรมประมาณ 5,500

บาท ต่อปี แต่ไม่เคยใช้สวัสดิการนั้นเลย

2.3.1.2 พนักงานที่มีการสูญเสียฟันสูงสุดมีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญา

ตรี จำนวน 4 ราย

อาสาสมัครคนที่ 3 (รหัส IDE2F01) เป็นพนักงานที่มีการสูญเสีย

ฟันสูงสุด มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี มีข้อมูลรายละเอียดเฉพาะบุคคล ดังนี้

- 1) เพศ หญิง
- 2) อายุ 47 ปี
- 3) ศาสนา พุทธ
- 4) ภูมิลำเนา เชียงราย
- 5) ระดับการศึกษา จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6
- 6) สถานภาพ สมรส
- 7) อาชีพปัจจุบันทำงานที่บริษัทมิซูโน ลักษณะงาน/ตำแหน่ง

แม่บ้าน (ไม่ใช่สายงานการผลิต)

- 8) รายได้ต่อเดือนประมาณ 6,000 บาท (ยังไม่รวม OT)
- 9) อายุการทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม ประมาณ 6 ปี
- 10) สูญเสียฟันจากโรคฟันผุ ทั้งหมด 6 ซี่
- 11) อายุที่เริ่มมีการสูญเสียฟันจากโรคฟันผุ นานแล้วจำไม่ได้
- 12) ไม่ทราบว่ามีสวัสดิการการรักษาทางทันตกรรมต่อปีแต่เคย

ใช้สวัสดิการ

อาสาสมัครคนที่ 4 (รหัส IDE2F02) เป็นพนักงานที่มีการสูญเสีย

ฟันสูงสุด มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี มีข้อมูลรายละเอียดเฉพาะบุคคล ดังนี้

- 1) เพศ หญิง
- 2) อายุ 32 ปี 7 เดือน
- 3) ศาสนา พุทธ
- 4) ภูมิลำเนา ปทุมธานี
- 5) ระดับการศึกษา จบมัธยมศึกษาปีที่ 6
- 6) สถานภาพ สมรส
- 7) อาชีพปัจจุบัน ทำงานที่บริษัทโซดิก ลักษณะงาน/ตำแหน่ง

หัวหน้างานไฟฟ้า (สายงานการผลิต)

- 8) รายได้ต่อเดือนประมาณ 11,000 บาท
- 9) อายุการทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมต่อเนื่องแล้วเป็นเวลา 8 ปี
- 10) ท่านสูญเสียฟันจากโรคฟันผุแล้ว 6 ซี่
- 11) อายุที่เริ่มมีการสูญเสียฟันจากโรคฟันผุ ระดับมัธยมศึกษา

(จำอายุไม่ได้)

- 12) ทราบว่ามีสวัสดิการการรักษาทางทันตกรรม 500 บาทต่อปี

แต่ไม่เคยใช้สวัสดิการ

อาสาสมัครคนที่ 5 (รหัส IDE2F03) เป็นพนักงานที่มีการสูญเสียฟันสูงสุด มีวุฒิการศึกษาดำกว่าปริญญาตรี มีข้อมูลรายละเอียดเฉพาะบุคคล ดังนี้

- 1) เพศ หญิง
- 2) อายุ 30 ปี 2 เดือน
- 3) ศาสนา พุทธ
- 4) ภูมิลำเนา จังหวัดลำปาง
- 5) ระดับการศึกษา วุฒิการศึกษาระดับ ปวส.
- 6) สถานภาพ โสด
- 7) อาชีพปัจจุบัน ทำงานที่บริษัทมิซซูโน
ลักษณะงาน/ตำแหน่ง หัวหน้างาน QA
- 8) รายได้ต่อเดือนประมาณ 9,000 บาท โดยไม่รวมค่า OT
- 9) อายุการทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมต่อเนื่องเป็นเวลา 3 ปี
- 10) สูญเสียฟันจากโรคฟันผุมาแล้วทั้งหมด 9 ซี่
- 11) อายุที่เริ่มมีการสูญเสียฟันจากโรคฟันผุ นานแล้วจำไม่ได้
- 12) มีสวัสดิการการรักษาทางทันตกรรม 500 บาทต่อปี แต่ไม่เคย

ใช้สวัสดิการ

อาสาสมัครคนที่ 6 (รหัส IDE2M04) เป็นพนักงานที่มีการสูญเสียฟันสูงสุด มีวุฒิการศึกษาดำกว่าปริญญาตรี มีข้อมูลรายละเอียดเฉพาะบุคคล ดังนี้

- 1) เพศ ชาย
- 2) อายุ 35 ปี
- 3) ศาสนา พุทธ
- 4) ภูมิลำเนา จังหวัดพิษณุโลก
- 5) ระดับการศึกษา มีวุฒิการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6

6) สถานภาพ โสด

7) อาชีพปัจจุบัน ทำงานที่บริษัทไทยซัมมิตร์ ลักษณะงาน/

ตำแหน่ง พนักงานขับรถ (ไม่ใช่สายงานการผลิต)

8) รายได้ต่อเดือนประมาณ 14,500 บาท

9) อายุการทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมเป็นเวลา 11 ปี

10) สูญเสียฟันจากโรคฟันผุทั้งหมด 6 ซี่

11) อายุที่เริ่มมีการสูญเสียฟันจากโรคฟันผุ สมัยเด็กๆ แต่จำเวลา

ไม่ได้

12) ไม่ทราบว่า มีสวัสดิการการรักษาทางทันตกรรมต่อปี และไม่

เคยใช้สวัสดิการ

2.3.1.3 พนักงานที่มีการสูญเสียฟันสูงสุดมีภูมิลำเนาอยู่ที่ภาคต่างๆ

จำนวน 3 ราย

อาสาสมัครคนที่ 7 (รหัส IDL1F01) เป็นพนักงานที่มีการสูญเสียฟันสูงสุด มีภูมิลำเนาอยู่ที่ภาคเหนือ มีข้อมูลรายละเอียดเฉพาะบุคคล ดังนี้

1) เพศ หญิง

2) อายุ 44 ปี 6 เดือน

3) ศาสนา พุทธ

4) ภูมิลำเนา จังหวัดนครสวรรค์

5) ระดับการศึกษา วุฒิมัธยมศึกษาปีที่ 6

6) สถานภาพ สมรส

7) อาชีพปัจจุบัน ทำงานที่บริษัทไทยซัมมิตร์ ลักษณะงาน/

ตำแหน่ง พนักงานทั่วไป งานพ่นสีและประกอบ (สายงานการผลิต)

8) รายได้ต่อเดือนประมาณ 9,500 บาท

9) อายุการทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมต่อเนื่องแล้ว 5 ปี

10) ท่านสูญเสียฟันจากโรคฟันผุแล้วทั้งหมด 7 ซี่

11) อายุที่เริ่มมีการสูญเสียฟันจากโรคฟันผุ นานแล้วจำไม่ได้

12) ทราบว่ามีสวัสดิการการรักษาทางทันตกรรมต่อปี เคยใช้

สวัสดิการ

อาสาสมัครคนที่ 8 (รหัส IDL2F02) เป็นพนักงานที่มีการสูญเสียฟันสูงสุด มีภูมิลำเนาอยู่ที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีข้อมูลรายละเอียดเฉพาะบุคคล ดังนี้

- 1) เพศ หญิง
- 2) อายุ 30 ปี 9 เดือน
- 3) ศาสนา พุทธ
- 4) ภูมิลำเนา จังหวัดชัยภูมิ
- 5) ระดับการศึกษา จบ ปวส.
- 6) สถานภาพ โสด
- 7) อาชีพปัจจุบัน ทำงานที่บริษัท โซดิก ลักษณะงาน/ตำแหน่ง

พนักงานทั่วไป (สายงานการผลิต)

- 8) รายได้ต่อเดือนประมาณ 9,000 บาท
- 9) อายุการทำงาน ในโรงงานอุตสาหกรรมต่อเนื่องทั้งหมด 4 ปี
- 10) สูญเสียฟันจากโรคฟันผุแล้วทั้งหมด 5 ซี่
- 11) อายุที่เริ่มมีการสูญเสียฟันจากโรคฟันผุ ระดับประถมศึกษา (จำอายุไม่ได้)
- 12) ไม่ทราบว่า มีสวัสดิการการรักษาทางทันตกรรมต่อปีแต่เคย

ใช้สวัสดิการ

อาสาสมัครคนที่ 9 (รหัส IDL3M03) เป็นพนักงานที่มีการสูญเสียฟันสูงสุด มีภูมิลำเนาอยู่ที่ภาคกลาง มีข้อมูลรายละเอียดเฉพาะบุคคล ดังนี้

- 1) เพศ ชาย
- 2) อายุ 40 ปี
- 3) ศาสนา พุทธ
- 4) ภูมิลำเนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
- 5) ระดับการศึกษา มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี
- 6) สถานภาพ สมรส
- 7) อาชีพปัจจุบัน ทำงานที่บริษัท โซดิก ลักษณะงาน/ตำแหน่ง

หัวหน้าแผนก (สายงานการผลิต)

- 8) รายได้ต่อเดือนประมาณ 35,000 บาท
- 9) อายุการทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมมาแล้ว 11 ปี
- 10) ท่านสูญเสียฟันจากโรคฟันผุจำนวน 6 ซี่
- 11) อายุที่เริ่มมีการสูญเสียฟันจากโรคฟันผุ นานแล้วจำเวลาไม่ได้

12) ทราบว่ามีสวัสดิการการรักษาทางทันตกรรมต่อปีและเคยใช้

สวัสดิการในรอบปีนี้

2.3.1.4 พนักงานที่มีการสูญเสียฟันสูงสุดที่เคยและไม่เคยไปใช้สวัสดิการการรักษาทางทันตกรรมประจำปี 2 ราย

อาสาสมัครคนที่ 10 (รหัส IDS1M01) เป็นพนักงานที่มีการสูญเสียฟันสูงสุด ที่เคยไปใช้สวัสดิการการรักษาทางทันตกรรมประจำปี มีข้อมูลรายละเอียดเฉพาะบุคคล ดังนี้

- 1) เพศ ชาย
- 2) อายุ 43 ปี 8 เดือน
- 3) ศาสนา พุทธ
- 4) ภูมิลำเนา จังหวัดชัยนาท
- 5) ระดับการศึกษา จบ ปวช.
- 6) สถานภาพ สมรส
- 7) อาชีพปัจจุบัน ทำงานที่บริษัท โซดิก ลักษณะงาน/ตำแหน่ง

ผู้ช่วยหัวหน้าแผนกงานพันธ์และประกอบ (สายงานการผลิต)

- 8) รายได้ต่อเดือนประมาณ 13,000 บาท
- 9) อายุการทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมต่อเนื่องแล้วทั้งหมด 6 ปี
- 10) สูญเสียฟันจากโรคฟันผุแล้วทั้งหมด 7 ซี่
- 11) อายุที่เริ่มมีการสูญเสียฟันจากโรคฟันผุนานแล้วจำไม่ได้
- 12) ไม่ทราบว่า มีสวัสดิการการรักษาทางทันตกรรมต่อปีแต่เคย

ใช้สวัสดิการ

อาสาสมัครคนที่ 11 (รหัส IDS0F02) เป็นพนักงานที่มีการสูญเสียฟันสูงสุด ที่ไม่เคยไปใช้สวัสดิการการรักษาทางทันตกรรมประจำปี มีข้อมูลรายละเอียดเฉพาะบุคคล ดังนี้

- 1) เป็นเพศ หญิง
- 2) อายุ 36 ปี 2 เดือน
- 3) ศาสนา พุทธ
- 4) ภูมิลำเนา จังหวัดชัยภูมิ
- 5) ระดับการศึกษา มีวุฒิมัธยมศึกษาปีที่ 6
- 6) สถานภาพ สมรส

- 7) อาชีพปัจจุบัน ทำงานที่บริษัทโซดิก ลักษณะงาน/ตำแหน่ง
พนักงานทั่วไปงานพ่นสีและประกอบ (สายงานการผลิต)
- 8) รายได้ต่อเดือนประมาณ 9,500 บาท
- 9) อายุการทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมทั้งหมด 5 ปี
- 10) สูญเสียฟันจากโรคฟันผุ ทั้งหมด 4 ซี่
- 11) อายุที่เริ่มมีการสูญเสียฟันจากโรคฟันผุ นานแล้วจำเวลาไม่ได้
- 12) ทราบว่ามีสวัสดิการการรักษาทางทันตกรรมต่อปีแต่ไม่เคย

ใช้สวัสดิการ

ข้อมูลทั่วไปของตัวอย่างที่จะเก็บข้อมูลเชิงลึกทั้ง 11 ราย ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษาและรายได้ นำเสนอตามตารางดังต่อไปนี้

ตารางที่ 41 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ให้การสัมภาษณ์เจาะลึก

ข้อมูลทั่วไป	กลุ่มตัวอย่าง	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
เพศ		
ชาย	5	45.5
หญิง	6	54.5
อายุ		
28 ปี	1	9.1
30 ปี	1	9.1
30 ปี 9 เดือน	1	9.1
32 ปี 7 เดือน	1	9.1
35 ปี	1	9.1
36 ปี 2 เดือน	1	9.1
38 ปี	1	9.1
40 ปี	1	9.1
43 ปี 8 เดือน	1	9.1
44 ปี 6 เดือน	1	9.1
47 ปี	1	9.1

ตารางที่ 41 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ให้การสัมภาษณ์เจาะลึก (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	กลุ่มตัวอย่าง	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
ระดับการศึกษา		
ม.6	5	45.5
ปวช.	1	9.1
ปวส.	2	18.2
ปริญญาตรี	3	27.3
รายได้ (บาทต่อเดือน)		
6,000	1	9.1
9,000	2	18.2
9,500	2	18.2
11,000	1	9.1
13,000	1	9.1
14,500	1	9.1
17,000	1	9.1
25,000	1	9.1
35,000	1	9.1

2.3.2 ผลการสัมภาษณ์เชิงลึกอาสาสมัครเกี่ยวกับข้อมูลของครอบครัวอาสาสมัคร

จากการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า พนักงานที่ทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม ทั้ง 3 แห่ง คือ นิคมอุตสาหกรรมนวนคร นิคมอุตสาหกรรมไฮเทค และนิคมอุตสาหกรรมโรจนะ ส่วนใหญ่อาศัยที่หอพักให้เช่าเอกชน ที่หมู่บ้านไทยธานี อำเภอบางปะอิน และโรจนะ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา สำหรับการศึกษาในด้านลักษณะทั่วไปของครอบครัว พบว่าลักษณะโครงสร้างเป็นครอบครัวเดี่ยวและครอบครัวขยาย พนักงานแต่ละคนมีลักษณะโครงสร้างของครอบครัวแตกต่างกันออกไป และข้อมูลทางสุขภาพเกี่ยวกับครอบครัวอาสาสมัครโดยมีรายละเอียด ดังนี้

2.3.2.1 ครอบครัวอาสาสมัครพนักงานที่มีการสูญเสียฟันสูงสุดที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรีขึ้นไป 2 คน (รหัสพนักงาน IDE1M01 และ IDE1M02)

1) คำถามเรื่องสมาชิกในครอบครัว ระดับการศึกษาของแต่ละคน และรายรับรายจ่ายต่อเดือนของครอบครัว พบว่า

ลักษณะโครงสร้างของครอบครัวในกลุ่มพนักงานที่มีการสูญเสียฟันสูงสุด (ที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรีขึ้นไป) จะมีลักษณะเป็นครอบครัวเดี่ยว และอาศัยอยู่กับบิดามารดาและพี่น้องรวมสายโลหิต โดยคนที่ 1 (IDE1F02) กล่าวว่า “มี 5 คน พ่อ แม่ หนู และก็น้องชาย 2 คน ที่กำลังเรียนหนังสืออยู่ ม.2 และคนกลาง ม.5 ค่ะ ส่วนหนูจบบัญชีค่ะ ไม่น่าเชื่อใช่ไหมค่ะว่าหนูจะเรียนบัญชีหน้าตาไม่ให้แต่ใจรักนะคะ (หัวเราะ) น้องทั้ง 2 คน เรียนพอใช้ได้ว่านอนสอนง่ายค่ะ หนูสนิทกับน้องทั้ง 2 คน โทรหากันบ่อยๆ ส่งสตางค์ให้ด้วยค่ะ (หัวเราะ) พ่อกับแม่อยู่ด้วยกันค่ะ รายได้ของครอบครัวหลักๆ มาจากการประกอบธุรกิจครอบครัวของพ่อแม่ ตอนนี้หนูก็ช่วยพ่อแม่แบ่งเบาภาระได้บ้างค่ะ” และคนที่ 2 (IDE1M0) กล่าวว่า “มีกัน 4 คน ก็มีผม พ่อ แม่ น้องสาวกำลังเรียนอยู่ ม.3 ครับ ส่วนผมเรียนจบวิศวะครับ แต่ไม่ใช่วิศวะสายตรง หมายความว่าผมได้วุฒิ ปวช. และสอบต่อวิศวะครับ ที่บ้านพ่อแม่รับจ้างครับ รายได้ไม่เยอะหรอกครับ พ่อแม่ส่งผมเรียนได้ขนาดนี้ก็หนักอยู่ครับ ส่วนมากผมจะเรียนด้วยทำงานด้วย ตอนนี้ผมต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายของน้องด้วยครับ ช่วยพ่อแม่อีกทางครับ ส่วนเงินเดือนผมประมาณ 17,000 บาทต่อเดือนครับ ไม่รวมค่าล่วงเวลาครับ”

2) คำถามเรื่องสมาชิกในครอบครัว มีหรือไม่มีใครมีโรคประจำตัวปัจจุบัน ได้รับการรักษาอยู่หรือไม่ได้รับการรักษา

จากผลการสัมภาษณ์พนักงานที่มีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป ทั้ง 2 คน ในข้อคำถามนี้ พบว่า ปัจจุบันครอบครัวทั้ง 2 คน ไม่มีใครมีโรคประจำตัว คนที่ 1 (IDE1F02) กล่าวว่า “เท่าที่ทราบนะคะ ไม่มีใครมีโรคประจำตัวนะคะ ส่วนตัวหนูก็ไม่มีค่ะ” และคนที่ 2 (IDE1M01) กล่าวว่า “ไม่มีใครมีโรคประจำตัวนะคะ เบาหวาน ความดันก็ไม่มี ผมก็เหมือนกันครับ”

3) คำถามเรื่องสมาชิกในครอบครัว เคยหรือไม่เคยเข้ารับการรักษาทางทันตกรรม ใช้หรือไม่ใช้สวัสดิการรักษาทางทันตกรรม และใช้สวัสดิการรักษาทางทันตกรรมในรูปแบบใด

จากผลการสัมภาษณ์พนักงานที่มีระดับการศึกษา ระดับปริญญาตรีขึ้นไป ทั้ง 2 คน ในข้อคำถามนี้ พบว่า ครอบครัวอาสาสมัครทั้ง 2 คน เคยไปรับการรักษาทางทันตกรรม ส่วนมากจะไปอุดหินน้ำลาย และอุดฟัน สำหรับสถานบริการที่เลือกไปใช้บริการคือ คลินิกเอกชนที่อยู่ใกล้บ้านและที่รู้จัก ส่วนการใช้สิทธิการรักษาทางพยาบาลของครอบครัวทั้งสอง ส่วนมากใช้ประกันสังคมและจ่ายเอง โดยคนที่ 1 (IDE1F02) กล่าวว่า “พ่อกับแม่ของหนู

ไม่ค่อยไปหาหมอฟันหรือค่ะ คงไม่มีเวลา เพราะเขายุ่งกับงานมากค่ะ ส่วนคนที่ไปทำฟันบ่อยๆ น่าจะเป็นน้องนะค่ะ เดือนก่อนเพิ่งพาน้องไปอุดฟันและซุดหินปูนที่คลินิกเอกชนในตัวเมืองอยุธยาค่ะ จ่ายเองค่ะ ที่แรกถามคุณหมอมว่าค่ารักษาทำฟันนี้ จะขอใช้สิทธิของหนูได้ไหมค่ะ คุณหมอบตอบว่าได้ค่ะ ดีใจค่ะ เพราะหนูไม่ค่อยได้ใช้สิทธิการรักษาพยาบาลของตัวเองเลยค่ะ” (IDE1M01) และคนที่ 2 กล่าวว่า “นานๆ พ่อกับแม่ไปหาหมอฟันครับ ผมจำไม่ได้เหมือนกันว่าพ่อกับแม่ไปหาหมอฟันตอนไหน ส่วนน้องเคยไปเมื่อปีที่แล้ว ไปอุดฟันที่คลินิกจำชื่อคลินิกไม่ได้ครับ จ่ายเองครับ”

4) คำถามเรื่องสมาชิกในครอบครัวมีหรือไม่มีฟันผุ (ฟันสีดำ มีรูผุ) สมาชิกในครอบครัวรู้หรือไม่รู้ว่าเป็นฟันผุ รู้สึกอย่างไรเมื่อรู้ว่าฟันผุ และมีการวางแผนการรักษาหรือดำเนินการอย่างไร ทำไมจึงเลือกวิธีการวางแผนการรักษาหรือดำเนินการอย่างนั้น

จากผลการสัมภาษณ์พนักงาน ที่มีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป ทั้ง 2 คน ในข้อคำถามนี้ พบว่า ครอบครัวอาสาสมัครทั้ง 2 คน เคยไปรับบริการรักษาทางทันต-กรรมคือ การอุดฟัน จึงรู้ว่าฟันผุนั้นมีลักษณะอย่างไร และมีการวางแผนการรักษาที่ถูกต้องคือ การไปอุดฟันนั่นเอง โดยคนที่ 1 (IDE1F02) กล่าวว่า “น้องรู้ค่ะว่าฟันผุเป็นอย่างไร เขาเอาใจใส่ดีค่ะ ส่วนพ่อกับแม่หนูกิดว่าเขาน่าจะรู้นะค่ะ ส่วนมากถ้าใครมีปัญหาอะไรที่บ้านเราก็คะคุยกันค่ะ แม่รู้ว่าน้องไปหาหมอฟันเพื่ออุดฟันค่ะ น้องหนูสนิทกับแม่ค่ะ” และคนที่ 2 (IDE1M01) กล่าวว่า “น่าจะรู้นะครับ ผมก็ไม่แน่ใจครับ”

5) สมาชิกในครอบครัวเคยสูญเสียฟัน (ถอนฟัน) เนื่องจากสาเหตุโรคฟันผุหรือไม่ จำนวนกี่ซี่ (ถ้าจำได้)

จากการสัมภาษณ์พนักงาน ที่มีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไปทั้ง 2 คนในข้อคำถามนี้ พบว่า ครอบครัวอาสาสมัครทั้ง 2 คน เคยสูญเสียฟันเนื่องมาจากสาเหตุการปวดฟันจากฟันผุ โดยคนที่ 1 (IDE1F02) กล่าวว่า “เท่าที่จำได้นะค่ะ พ่อเคยไปหาหมอฟันเพื่อถอนฟัน เพราะว่าปวดฟันมากแค้นานแล้ว คุณพ่อก็ไม่แน่ใจในเวลาเหมือนกันค่ะ ส่วนน้องๆ ไม่น่าจะเคยนะค่ะ เท่าที่รู้ค่ะ” และคนที่ 2 (IDE1M01) กล่าวว่า “ไม่แน่ใจครับ เพราะว่าพ่อกับแม่ไม่ได้ไปทำฟันนานแล้วครับ ส่วนน้องก็ไม่เคยถอนฟันแท้ครับ เคยถอนแต่ฟันน้ำนมครับ”

2.3.2.2 ครอบครัวพนักงาน ที่เป็นอาสาสมัครที่มีการสูญเสียฟันสูงสุดที่มีวุฒิการศึกษาค่ำกว่าปริญญาตรีทั้งหมด 4 คน (รหัสพนักงาน IDE2F01, IDE2F02, IDE2F03 และ IDE2F04)

1) ปัจจุบันมีสมาชิกในครอบครัวกี่คน ประกอบด้วยใครบ้าง ระดับการศึกษาของแต่ละคน รายรับรายจ่ายต่อเดือนของครอบครัว

ลักษณะโครงสร้างของครอบครัว ในกลุ่มพนักงานที่มีการสูญเสียฟันสูงสุดที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี จะมีลักษณะเป็นครอบครัวเดี่ยว อาศัยอยู่กับบิดามารดาและพี่น้องร่วมสายโลหิต โดยคนที่ 1 (IDE2F01) กล่าวว่า “ครอบครัวหนูมี 6 คนค่ะ พ่อแม่ และน้องชาย 1 คน และน้องสาวอีก 2 คนค่ะ หนูเป็นพี่สาวคนโตค่ะ น้องชายคนรองของหนูแต่งงานแล้วค่ะ อยู่กับเมียที่บ้านของเมียเขาค่ะ ส่วนน้องสาวอีก 2 คน คนโตแต่งงานแล้วค่ะ อยู่กับพ่อแม่ที่บ้าน ส่วนน้องสาวคนเล็กกำลังเรียนอยู่ ม.5 ค่ะ ส่วนหนูจบ ม.6 ก็เข้ามาหางานทำในกรุงเทพฯ ค่ะ ส่วนรายรับรายจ่ายของครอบครัว หนูก็ไม่รู้ค่ะ เพราะว่าที่บ้าน พ่อแม่ทำไรทำนา รายได้ไม่แน่นอนค่ะ คนที่ 2 (IDE2F02) กล่าวว่า “มี 5 คน พ่อ แม่ หนู และก็น้องชายทั้ง 2 คนที่กำลังเรียนหนังสืออยู่ ม.2 และคนกลาง ม.5 ค่ะ ส่วนหนูจบ ม.6 ค่ะ หนูสนิทกับน้องทั้ง 2 คน โทรหากันบ่อยๆ ส่งสติกเกอร์ให้ด้วย (หัวเราะ) พ่อกับแม่อยู่ด้วยกัน รายได้ของครอบครัวหลักๆ มาจากการค้าขายค่ะ รายได้ประมาณเดือนละ 3,000 บาท ค่ะ ตอนนี้หนูก็ช่วยพ่อแม่แบ่งเบาภาระได้บ้างค่ะ” คนที่ 3 (IDE2F03) กล่าวว่า “มีกันอยู่ 4 คนค่ะ พ่อแม่ และน้องชายอีก 1 คน น้องชายจบ ม.6 เขาก็ไปทำงานอยู่ในเมืองลำปางค่ะ หนูติดต่อกับน้องทางโทรศัพท์ค่ะ ส่วนรายได้หลักของครอบครัวหนู หนูก็ไม่รู้จะตอบยังไงนะคะ เพราะว่าพ่อแม่ทำไรทำนา ไม่รู้ว่าจะบอกยังไงค่ะ” และคนที่ 4 (IDE2F04) กล่าวว่า “มีกัน 4 คน ก็มีผม พ่อ แม่ น้องสาวกำลังเรียนอยู่ ม.6 ครับ ส่วนผมเรียนจบ ม.6 ครับ ที่บ้านพ่อแม่รับจ้างครับ รายได้ไม่เยอะหรอกครับ พ่อแม่ส่งผมเรียนได้ขนาดนี้ก็หนักอยู่ครับ ส่วนมากผมจะเรียนด้วยทำงานด้วย ประมาณนั้นครับ ตอนนี้ผมต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายของน้องด้วยครับ ช่วยพ่อแม่อีกทางครับ”

2) สมาชิกในครอบครัวมีหรือไม่มีโรคประจำตัว ถ้ามีเป็นโรคอะไร ปัจจุบันได้รับการรักษาอยู่หรือไม่

จากการสัมภาษณ์พนักงาน ที่มีระดับการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรีทั้ง 4 คน ในคำถามข้อนี้ พบว่า ปัจจุบันครอบครัวทั้ง 4 คน มี 2 ครอบครัว ไม่มีใครมีโรคประจำตัว อีก 2 ครอบครัวที่เหลือ มีโรคความดันโลหิตสูงและเบาหวาน ซึ่งปัจจุบันได้รับการรักษาอย่างต่อเนื่อง โดยคนที่ 1 (IDE2F01) กล่าวว่า “เท่าที่ทราบนะค่ะ ไม่มีใครมีโรคประจำตัวนะค่ะ ส่วนตัวหนูก็ไม่มีค่ะ” คนที่ 2 (IDE2F02) กล่าวว่า “คุณแม่อายุมากแล้วค่ะ เป็นเบาหวานค่ะ หมอนัดทุกเดือนแค่ไปปรับยามั่งค่ะ เห็นกลับมาได้ยาเพียบเลยค่ะ โรคอย่างอื่นก็ไม่มีนะค่ะ” คนที่ 3 (IDE2F03) กล่าวว่า “คุณแม่ค่ะ เป็นโรคเบาหวาน และความดันโลหิตสูงค่ะ หมอนัดทุกเดือนค่ะ หนูเคยพาแม่ไปโรงพยาบาลค่ะ สมัยตอนที่หนูยังไม่ได้มาทำงานที่นี่ค่ะ” และคนที่ 4 (IDE2M04) กล่าวว่า “ไม่มีใครมีโรคประจำตัวนะค่ะ เบาหวาน ความดันก็ไม่มี ผมก็เหมือนกันครับ”

3) สมาชิกในครอบครัว เคยเข้ารับการรักษาทางทันตกรรม และใช้ บริการอะไรบ้าง ใช้บริการที่ไหน และใช้สิทธิการรักษารูปแบบใด

จากการสัมภาษณ์พนักงาน ที่มีระดับการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรีทั้ง 4 คน ในข้อคำถามนี้ พบว่า ครอบครัวอาสาสมัครทั้ง 4 คน มีทั้งเคยไปรับการรักษาทางทันตกรรม และไม่เคยไปรับบริการทางทันตกรรม ครอบครัวที่ตอบว่าเคยไปรับบริการทางทันตกรรม ส่วนมากจะไปขูดหินน้ำลาย และอุดฟัน ส่วนครอบครัวที่ตอบว่าไม่เคยไปรับบริการทางทันตกรรม ส่วนมากมีเหตุผลที่คล้ายๆ กัน เรื่องลำดับตามเหตุผลที่ตอบมากที่สุดไปน้อยที่สุดคือ ไม่มีเวลาไปรับการรักษาทางทันตกรรม ไม่เคยปวดฟัน หรือถ้าปวดก็ซื้อยามากินเองเดี๋ยวอาการก็หายไป ไม่สะดวกเข้ารับบริการเพราะค่าใช้จ่าย สถานบริการอยู่ไกลบ้านมาก สำหรับสถานบริการทางทันตกรรมที่ครอบครัวของกลุ่มอาสาสมัครนี้เลือกไปใช้บริการมากที่สุดคือ โรงพยาบาลของรัฐที่อยู่ใกล้บ้าน และสถานอนามัยที่อยู่ใกล้บ้าน ส่วนการใช้สิทธิการรักษาทางพยาบาลของครอบครัวทั้ง 4 คน ส่วนมากใช้สิทธิบัตรประกันสุขภาพ โดยคนที่ 1 (IDE2F01) กล่าวว่า “พ่อกับแม่เป็นคนเหี้ยมคะ อยู่บ้านนอกคะ พ่อแม่ของหนูไม่เคยไปหาหมอฟันหรอกคะ เท่าที่หนูจำได้นะคะ เขาคงไม่มีเวลาส่วนมากจะซื้อยามากินเองคะ ส่วนมากถ้าคนในครอบครัวไม่สบายจะไปที่โรงพยาบาลใกล้บ้านคะ ใช้บัตรทองคะ” คนที่ 2 (IDE2F02) กล่าวว่า “เคยพาแม่ไปถอนฟันที่อนามัยใกล้บ้านคะ นานแล้วจำไม่ได้ ฟรีคะ คุณหมอเขาบอกว่าไม่ต้องจ่าย เพราะว่าเรามีบัตรทองคะ” คนที่ 3 (IDE2F03) กล่าวว่า “เท่าที่จำได้นะคะพ่อกับแม่ไม่เคยไปหาหมอฟันเลยคะ มีแต่ไปตรวจร่างกายบ้าง แขนานแล้วพ่อกับแม่ไม่ได้ไปคะ ส่วนสิทธิการรักษาพยาบาล เขามีบัตรประกันสุขภาพอยู่คะ แต่ไม่ค่อยได้ใช้หรอกคะ” และคนที่ 4 (IDE1M01) กล่าวว่า “พ่อกับแม่ไม่เคยไปหาหมอฟันหรอกครับ ส่วนน้องสาวก็ไม่น่าจะเคยนะครับ ถ้าไปหาหมอจะใช้บัตรรักษาฟรีครับ”

4) สมาชิกในครอบครัวมีฟันผุ (ฟันสีดำ มีรูผุ) หรือไม่ และรู้ไหมว่าเป็นฟันผุ ถ้ารู้ว่ามีฟันผุเขารู้สึกอย่างไร มีการวางแผนการรักษาหรือดำเนินการอย่างไร ทำให้จึงเลือกวิธีการวางแผนการรักษาหรือดำเนินการอย่างนั้น

จากการสัมภาษณ์พนักงาน ที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าระดับปริญญาตรีทั้ง 4 คน ในข้อคำถามนี้ พบว่า ครอบครัวอาสาสมัครทั้ง 4 คน ส่วนมากไม่เคยไปรับการรักษาทางทันตกรรม ถ้าเคยไปรับบริการทางทันตกรรมคือการไปถอนฟันจึงไม่แน่ใจว่าฟันผุนั้นมีลักษณะอย่างไร และส่วนมากจะไปหาหมอฟันก็ต่อเมื่อมีอาการปวดฟันเท่านั้น โดยคนที่ 1(IDE2F01) กล่าวว่า “หนูก็ไม่แน่ใจนะคะ ว่าเขารู้หรือเปล่า อย่างที่บอกคะ พ่อแม่ไม่เคยไปหาหมอฟันเลยคะ ใช้ฟันที่เป็นแมงกินหรือเปล่าคะ เขาน่าจะรู้นะคะว่าฟันผุคือฟันที่เป็นแมงกินฟัน” คนที่ 2(IDE2F02) กล่าวว่า “ที่เคยบอกไว้คะ หนูเคยพาแม่ไปถอนฟัน เพราะว่าฟันของแม่มีฟันผุ

และปวดฟันมากค่ะ เขาน่าจะรู้นะคะว่าฟันผุมัลักษณะเป็นอย่างไร” คนที่ 3 (IDE2F03) กล่าวว่า “หนูก็ไม่แน่ใจค่ะ ว่าเขามีฟันผุหรือเปล่า เพราะว่าไม่เคยเห็นเขานั่งเรื่องเกี่ยวกับฟันซะทีค่ะ” และคนที่ 4 (IDE2M04) กล่าวว่า “ไม่น่าน่าจะรู้นะครับ ผมก็ไม่แน่ใจครับ”

5) สมาชิกในครอบครัวของท่านเคยสูญเสียฟัน (ถอนฟัน) เนื่องจากสาเหตุโรคฟันผุหรือไม่ จำนวนกี่ซี่ (ถ้าจำได้)

จากการสัมภาษณ์พนักงาน ที่มีระดับการศึกษาในระดับต่ำกว่าปริญญาตรีทั้ง 4 คน ในข้อคำถามนี้ พบว่า มีหนึ่งครอบครัวอาสาสมัครที่เคยสูญเสียฟัน เนื่องจากสาเหตุการปวดฟันจากฟันผุ นอกนั้นไม่แน่ใจ และจำไม่ได้ โดยคนที่ 1 (IDE2F01) กล่าวว่า “เท่าที่จำได้นะคะ พ่อเคยไปหาหมอฟันเพื่อถอนฟัน เพราะว่าปวดฟันมาก แด้นานแล้วคุณพ่อก็ไม่แน่ใจในเวลาเหมือนกันค่ะ ส่วนน้องๆ ไม่น่าจะเคยนะคะ เท่าที่รู้ค่ะ” คนที่ 2 (IDE2F02) กล่าวว่า “ไม่แน่ใจค่ะ เพราะว่าพ่อกับแม่ไม่เคยไปทำฟันค่ะ” คนที่ 3 (IDE2F03) กล่าวว่า “โทษนะคะ ไม่รู้ค่ะ เพราะว่าหนูก็ไม่รู้จริงๆ” และคนที่ 4 (IDE2M04) กล่าวว่า “ไม่แน่ใจครับ”

3.3.2.3 ครอบครัวอาสาสมัคร ที่มีการสูญเสียฟันสูงสุดที่มีภูมิลำเนาอยู่ที่ภาคเหนือ 1 คน (รหัสพนักงาน IDL1F01) พนักงานที่มีการสูญเสียฟันสูงสุดที่มีภูมิลำเนาอยู่ที่ภาคตะวันออก 1 คน (รหัสพนักงาน IDL2F02) และพนักงานที่มีการสูญเสียฟันสูงสุดที่มีภูมิลำเนาอยู่ที่ภาคกลาง 1 คน (รหัสพนักงาน IDL3M03)

1) ปัจจุบันมีสมาชิกในครอบครัวกี่คน ประกอบด้วยใครบ้าง ระดับการศึกษาของแต่ละคนเป็นอย่างไร และรายรับรายจ่ายต่อเดือนของครอบครัวเป็นเท่าไร

ลักษณะโครงสร้างของครอบครัว ในกลุ่มพนักงานที่มีการสูญเสียฟันสูงสุด ที่มีภูมิลำเนาแตกต่างกัน จะมีลักษณะเป็นครอบครัวที่แตกต่างกันบ้าง ซึ่งโดยส่วนใหญ่จะมีลักษณะเป็นครอบครัวเดี่ยว และอาศัยอยู่กับบิดามารดาและพี่น้องในสายเลือด โดยคนที่ 1 (IDL1F01) กล่าวว่า “ครอบครัวที่นี้นะคะ หนูอยู่กับแฟน เขาเป็นคนโคราชค่ะ มีลูก 2 คนค่ะ ผู้ชายทั้ง 2 ค่ะ คนโตเรียนอยู่ ม.5 อีกคนเรียนอยู่ ม.1 ค่ะ ส่วนครอบครัวของพ่อแม่หนูอยู่ที่นครสวรรค์ค่ะ มีพี่น้องด้วยกัน 6 คนค่ะ หนูไม่เคยได้กลับไปที่นครสวรรค์หรอกค่ะ จะกลับบ้านเฉพาะช่วงเทศกาลค่ะ ปัจจุบันหนูก็เข้าบ้านอยู่กับแฟนค่ะ แฟนกับหนูทำงานที่เดียวกัน ส่วนการศึกษาของหนูกับแฟนจบ ม.6 ค่ะ ปัจจุบันรายได้หลักของครอบครัวก็มาจากเงินเดือนละค่ะ 2 คน รวมกันก็ประมาณ 26,000 บาทค่ะ รายรับกับรายจ่ายในปัจจุบันมันไม่สมดุลหรอกค่ะคุณหมอนะคะ เงินเดือนแต่ละเดือนแทบจะไม่เหลือค่ะคุณหมอ เรื่องเงินเก็บไม่ต้องพูดถึงค่ะ (หัวเราะ)” ส่วนคนที่ 2 (IDL2M02) กล่าวว่า “ครอบครัวผมอยู่กัน 4 คนครับ อยู่ที่ชัยภูมินะครับก็มีพ่อแม่ และน้องชาย 1 คน กำลังเรียนอยู่ชั้น ม.4 เรียนอยู่ที่บ้านครับ ผมจบช่างกลโรงงานครับ วุฒิ ปวส. ครับ เงินเดือน

ประมาณ 9,000 บาท รวมรายรับอื่นๆ ทั้งหมด เช่น เงิน OT เบี้ยขยัน ไม่รวมโบนัสชนะครับ รวมแล้วก็ประมาณหมื่นกว่าๆ ครับ ถ้าเดือนไหนเราขยันก็ได้เยอะครับ แต่เศรษฐกิจปัจจุบันแทบจะไม่มี OT ครับ ส่วนที่บ้านที่ซัซญูมินะครับทำอะไรทำนาครับ รายได้ไม่แน่นอนครับ ในแต่ละเดือนผมจะส่งเงินไปให้แม่เดือนละ 3,000 บาทครับ เอาไว้เป็นค่าใช้จ่ายของครอบครัวครับ” และคนที่ 3 (IDL3M03) กล่าวว่า “มีกัน 4 คน ก็มีผม แฟน ลูกสาวอีก 2 คนครับหมอ ลูกสาวกำลังเรียนอยู่ ม.6 และ ม.3 ครับ ส่วนผมเรียนจบวิศวกรรมเครื่องกลโรงงานครับตำแหน่ง section management (หัวหน้าแผนกครับหมอ) เงินเดือนเฉลี่ยต่อเดือน 35,000 บาทครับ ช่วงนี้ใช้จ่ายเยอะครับหมอไหนจะผ่อนบ้าน ผ่อนรถยนต์ ค่าเล่าเรียนของลูกๆ ครับ”

2) สมาชิกในครอบครัวมีใครมีโรคประจำตัวหรือไม่ ถ้ามีเป็นโรคอะไรปัจจุบันได้รับการรักษาอยู่หรือไม่

จากการสัมภาษณ์พนักงานที่มีภูมิลำเนาจากที่ต่างๆ ทั้ง 3 คน ในข้อคำถามนี้ พบว่า ปัจจุบันครอบครัวทั้ง 3 คน ที่มาจากภูมิลำเนาที่แตกต่างกัน ไม่มีใครมีโรคประจำตัว 2 ครอบครัว อีกครอบครัวมีโรคความดันโลหิตสูงและเบาหวาน ซึ่งปัจจุบันได้รับการรักษาอย่างต่อเนื่อง โดยคนที่ 1 (IDL1F01) กล่าวว่า “ไม่มีใครมีโรคประจำตัวนะค่ะ ส่วนตัวหนูก็ไม่มีค่ะ” คนที่ 2 (IDL2M02) กล่าวว่า “คุณแม่เป็นเบาหวานครับ หมอนัดทุกเดือน โรคอย่างอื่นก็ไม่มีนะครับ” และคนที่ 3 (IDL3M03) กล่าวว่า “ไม่มีใครมีโรคประจำตัวนะครับ เบาหวาน ความดันก็ไม่มี ผมก็เหมือนกันครับ”

3) สมาชิกในครอบครัวเคยเข้ารับการรักษาทางทันตกรรมหรือไม่ใช้บริการอะไร ใช้บริการที่ไหน ใช้สิทธิการรักษาแบบใด

จากการสัมภาษณ์พนักงานที่มีภูมิลำเนาจากที่ต่างๆ ทั้ง 3 คน ในข้อคำถามนี้ พบว่า ปัจจุบันครอบครัวทั้ง 3 คน ที่มาจากภูมิลำเนาที่แตกต่างกัน มีทั้งเคยไปรับการรักษาทาง ทันตกรรม และไม่เคยไปรับบริการทางทันตกรรม ครอบครัวที่ตอบว่า เคยไปรับบริการทางทันตกรรม ส่วนมากจะไปอุดหินน้ำลาย และอุดฟัน ส่วนครอบครัวที่ตอบว่า ไม่เคยไปรับบริการทางทันตกรรม ส่วนมากมีเหตุผลที่คล้ายๆ กัน เรียงลำดับตามเหตุผลที่ตอบมากที่สุดคือ ไม่มีเวลาไปรับการรักษาทาง ทันตกรรม ซื้อมามากินเอง ไม่สะดวกเข้ารับบริการ เพราะค่าใช้จ่ายและสถานบริการอยู่ไกลบ้านมาก สำหรับสถานบริการทางทันตกรรม ที่ครอบครัวของกลุ่มอาสาสมัครนี้ เลือกไปใช้บริการมากที่สุดคือ โรงพยาบาลของรัฐที่อยู่ใกล้บ้าน และคลินิกเอกชนที่อยู่ใกล้บ้าน ส่วนการใช้สิทธิการรักษาทางพยาบาลของครอบครัวทั้งสาม ส่วนมากใช้สิทธิบัตรประกันสุขภาพ ประกันสังคมและเบิกสวัสดิการของบริษัท โดยคนที่ 1 (IDL1F01) กล่าวว่า “พ่อกับแม่เป็นคนนครสวรรค์ พ่อแม่ของหนูไม่เคยไปหาหมอฟันหรอกค่ะ เขาคงไม่มีเวลา ส่วนมากจะซื้อมากินเองค่ะ

ส่วนมากถ้าคนครอบครัวไม่สบาย จะไปที่โรงพยาบาลใกล้บ้านค่ะ ใช้บัตรทองค่ะ ส่วนครอบครัวที่อยู่ที่นี่ใช้สิทธิ์ประกันสังคมค่ะ” คนที่ 2 (IDL2M02) กล่าวว่า “พ่อกับแม่ไม่เคยไปหาหมอฟันหรอกครับ ถ้าไปหาหมอจะใช้บัตรรักษาฟรีครับ” และคนที่ 3 (IDL3M03) กล่าวว่า “เคยไปทำฟันครับหมอ ส่วนมากจะไปซูดหินปูน อุดฟัน และถอนฟันที่คลินิกทำฟันครับ แฉวๆ นี่แหละครับหมอ (คลินิกหน้าเมืองครับ) ส่วนสิทธิ์การรักษาใช้หลักฐานเบิกประกันสังคม และเบิกสวัสดิการของบริษัทครับ”

4) สมาชิกในครอบครัวมีใครมีฟันผุ (ฟันสีดำ มีรูผุ) หรือไม่ ถ้ารู้ว่ามีฟันผุเขารู้สึกอย่างไร มีการวางแผนการรักษาหรือดำเนินการอย่างไร ทำไมจึงเลือกวิธีการวางแผนการรักษาหรือดำเนินการอย่างนั้น

จากการสัมภาษณ์พนักงานที่มีภูมิลำเนาจากที่ต่างๆ ทั้ง 3 คน ในข้อคำถามนี้ พบว่า ปัจจุบันครอบครัวทั้ง 3 คน ที่มาจากภูมิลำเนาที่แตกต่างกัน ส่วนมากไม่เคยไปรับการรักษาทางทันตกรรม ส่วนที่เคยจะไปรับบริการคือ การไปถอนฟัน เหตุผลที่ถอนฟันคือการปวดฟัน จึงอยากจะเอาฟันซี่ที่ปวดออก สมาชิกของครอบครัวอาสาสมัครส่วนมากจะรับรู้ต่อการเกิดฟันผุมีลักษณะอย่างไร แต่ไม่เป็นเหตุผลหลักที่จะไปพบหมอฟันเพื่อรักษาโดยการอุดฟัน ส่วนมากจะไปหาหมอฟันก็ต่อเมื่อมีอาการปวดฟันเท่านั้น โดยคนที่ 1 (IDL1F01) กล่าวว่า “หนูก็ไม่แน่ใจนะค่ะ อย่างที่บอกค่ะ พ่อแม่ไม่เคยไปหาหมอฟันเลย เขาน่าจะรู้นะค่ะว่าฟันผุคือ ฟันที่เป็นรูสีดำ” คนที่ 2 (IDL2M02) กล่าวว่า “ที่เคยบอกไว้ครับ พ่อกับแม่ไม่เคยไปหาหมอฟัน ถ้าถามว่ารู้ไหมว่าฟันผุเป็นอย่างไร ผมคิดว่าเขารู้ะครับ แต่ส่วนมากคนที่บ้านจะไปหาหมอก็ต่อเมื่อมีอาการแยแล้วครับ” และคนที่ 3 (IDL3M03) กล่าวว่า “น่าจะรู้นะครับ ผมก็ไม่แน่ใจครับ ถ้าไม่ปวดก็ไม่ไปหาหมอครับ”

5) สมาชิกในครอบครัวของท่านเคยสูญเสียฟัน (ถอนฟัน) เนื่องจากสาเหตุโรคฟันผุหรือไม่ ก็ชี้ (ถ้าทำได้)

จากการสัมภาษณ์พนักงานที่มีภูมิลำเนาจากที่ต่างๆ ทั้ง 3 คน ในข้อคำถามนี้ พบว่าปัจจุบันครอบครัวทั้ง 3 คน มาจากภูมิลำเนาที่แตกต่างกัน และมีหนึ่งครอบครัวอาสาสมัครที่เคยสูญเสียฟัน เนื่องจากสาเหตุการปวดฟันจากฟันผุ นอกนั้นไม่แน่ใจและจำไม่ได้ โดยคนที่ 1 (IDL1F01) กล่าวว่า “โทษนะค่ะ ไม่รู้ค่ะเพราะว่าหนูก็ไม่รู้จริงๆ” คนที่ 2 (IDL2M02) กล่าวว่า “ไม่แน่ใจครับ” และคนที่ 3 (IDL3M03) กล่าวว่า “แฟนผมเคยไปหาหมอฟันเพื่อถอนฟัน เพราะว่าเขาปวดฟันมาก ส่วนลูกๆ จะไปถอนฟันน้ำนม ฟันผุแล้วปวดครับ ช่วงหลังมาไม่รอให้ปวดแล้วครับ ผมจะพาลูกๆ ไปอุดฟันไว้ก่อน ป้องกันไว้ดีกว่าครับหมอ”

2.3.2.4 ครอบครัวอาสาสมัครพนักงานที่มีการสูญเสียฟันสูงสุด ที่เคยไปใช้สวัสดิการการรักษาทางทันตกรรมประจำปี 1 คน (รหัสพนักงาน IDS1M01) และอาสาสมัครพนักงานที่มีการสูญเสียฟันสูงสุดที่ไม่เคยไปใช้สวัสดิการการรักษาทางทันตกรรมประจำปี 1 คน (รหัสพนักงาน IDS0F02)

1) ปัจจุบันมีสมาชิกในครอบครัวกี่คน ประกอบด้วยใครบ้าง ระดับการศึกษาของแต่ละคนเป็นอย่างไร รายรับรายจ่ายต่อเดือนของครอบครัวเป็นเท่าไร

จากการสัมภาษณ์ พบว่า ลักษณะโครงสร้างของครอบครัวในกลุ่มพนักงานที่มีการสูญเสียฟันสูงสุด ที่มีพฤติกรรมการใช้สวัสดิการการรักษาทางทันตกรรมประจำปีที่แตกต่างกัน จะมีลักษณะเป็นครอบครัวที่ไม่แตกต่างกัน ซึ่งโดยส่วนใหญ่จะมีลักษณะครอบครัวเป็นครอบครัวเดี่ยว มีทั้งครอบครัวของตนเองที่อยู่ทำงานและครอบครัวของพ่อแม่ที่อยู่ต่างจังหวัด ส่วนรายรับรายจ่ายของอาสาสมัครไม่สมดุล รายจ่ายต่อเดือนมากทำให้อาสาสมัครต้องประหยัดในค่าใช้จ่ายอื่นๆ มากขึ้น ตามลำดับความสำคัญของการใช้จ่าย โดยคนที่ 1 (IDS1M01) กล่าวว่า “หนูอยู่กับแฟน มีลูก 1 คนค่ะ เรียนอยู่ ม.5 ส่วนครอบครัวของพ่อแม่หนูอยู่ที่ชัยนาทค่ะ มีพี่น้องด้วยกัน 8 คนค่ะ หนูไม่เคยได้กลับไปที่บ้านหรือค่ะ จะกลับบ้านเฉพาะช่วงเทศกาล เช่น สงกรานต์และปีใหม่ค่ะ หนูซื้อบ้านอยู่กับครอบครัวค่ะ แฟนกับหนูทำงานที่เดียวกัน ส่วนการศึกษาของหนู จบ ปวช. ค่ะ ส่วนแฟนจบ ม.6 ค่ะ ปัจจุบันรายได้หลักของครอบครัวก็มาจากเงินเดือนละค่ะ สองคนรวมกันก็ประมาณ 30,000 บาทค่ะ เวลาจะใช้จ่ายอะไรต้องระมัดระวัง ยิ่งภาวะเศรษฐกิจแบบนี้ คุณหมอก็รู้แน่ๆ ของกินของใช้มันแพงมากค่ะ แต่คุณหมอก็ไม่ลำบากนะค่ะ (หัวเราะ)” และคนที่ 2 (IDS2M02) กล่าวว่า “ผมแต่งงานแล้วครับ ครอบครัวผมอยู่กัน 4 คนครับ มีลูกชาย 1 คน กำลังเรียนอยู่ชั้น ป.4 ผมจบช่างอิเล็กทรอนิกส์ วุฒิ ปวส. ครับ ปัจจุบันเงินเดือนประมาณ 13,000 บาท รวมรายรับอื่นๆ ทั้งหมดเช่น เงิน OT เบี้ยขยัน ไม่รวมโบนัสนะครับ รวมแล้วก็ประมาณหมื่นหกหมื่นเจ็ด แล้วแต่เดือนไหนเราจะขยันครับ ถ้าเดือนไหนเราขยันก็ได้เยอะครับ เศรษฐกิจปัจจุบันไม่ค่อยดีครับแทบจะไม่มี OT ครับ บริษัทปรับลด OT ใหม่ ทำให้รายได้ต่อเดือนลดลงครับ แต่ก็ยังดีครับที่เขาไม่คัดออกจากการงาน (หัวเราะ) ส่วนครอบครัวพ่อแม่ผมอยู่ที่ชัยภูมิครับ ทำไร่ทำนาครับ รายได้ไม่แน่นอนครับ ในแต่ละเดือนผมจะส่งเงินไปให้แม่ด้วยครับ”

2) สมาชิกในครอบครัวของท่าน เคยเข้ารับบริการทางทันตกรรมหรือไม่ใช้บริการอะไร ใช้บริการที่ไหน ใช้สิทธิการรักษาแบบใด

จากการสัมภาษณ์พนักงานที่มีการสูญเสียฟันสูงสุดที่มีพฤติกรรมการใช้สวัสดิการการรักษาทางทันตกรรมประจำปีที่แตกต่างกัน ครอบครัวที่ตอบว่าเคยไปรับบริการทางทันตกรรม ส่วนมากจะไปถอนฟัน ขูดหินน้ำลาย และอุดฟัน ตามลำดับความบ่อย

มากไปหาน้อย ส่วนครอบครัวที่ตอบว่าไม่เคยไปรับบริการทางทันตกรรมในรอบปี มีเหตุผลคือไม่ค่อยมีเวลาไปใช้บริการ ไม่สะดวกเรื่องค่าใช้จ่าย ชี้อyamารับประทานเองเพื่อบรรเทาอาการ สำหรับสถานบริการทางทันตกรรมที่ครอบครัวของกลุ่มอาสาสมัครนี้เลือกไปใช้บริการมากที่สุด คือโรงพยาบาลของรัฐที่อยู่ใกล้บ้านและคลินิกเอกชนที่อยู่ใกล้บ้าน ส่วนการใช้สิทธิการรักษาทางพยาบาลของครอบครัวทั้งสอง ส่วนมากใช้สิทธิบัตรประกันสุขภาพ ประกันสังคมและเบิกสวัสดิการของบริษัท โดยคนที่ 1(IDS1M01) กล่าวว่า “เมื่อเดือนที่ผ่านมาฉันเองครับ ผมไปหาหมอฟันที่คลินิกแถวๆ นี้แหละครับ มันปวดมาก อยากจะเอามันออกอย่างเดียวครับ ชี้อyamากินเองก็พอทุเลา เคี้ยวก็ปวดขึ้นมามากครับ ส่วนค่าใช้จ่ายเบิกประกันสังคมครับ” และคนที่ 2(IDS2M02) กล่าวว่า “พอกับแม่ที่บ้านไม่เคยไปหาหมอฟันหรอกค่ะ หนูก็ไม่ได้ไปนานแล้วค่ะ”

3) สมาชิกในครอบครัวเคยเข้ารับบริการรักษาทางทันตกรรมหรือไม่ ใช้บริการอะไร ใช้บริการที่ไหน ใช้สิทธิการรักษาแบบใด

จากการสัมภาษณ์พนักงานที่มีการสูญเสียฟันสูงสุดที่มีพฤติกรรมการใช้สวัสดิการการรักษาทางทันตกรรมประจำปีที่แตกต่างกัน ครอบครัวที่ตอบว่า เคยไปรับบริการทาง ทันตกรรมรอบปีนี้จะไปใช้บริการถอนฟัน โดยใช้สิทธิในการรักษาคือการเบิกประกันสังคม และบัตรประกันสุขภาพ ส่วนครอบครัวที่ตอบว่า ไม่เคยไปรับบริการทางทันตกรรม รู้ในสิทธิการรักษาพยาบาลของตัวเอง แต่เลือกที่จะไม่ไปรับบริการทันตกรรม ด้วยเหตุข้อจำกัดในการเข้ารับการรักษานั้นเองสำหรับสถานบริการทางทันตกรรมที่ครอบครัวของกลุ่มอาสาสมัครนี้เลือกที่จะไปใช้บริการมากที่สุดคือ โรงพยาบาลของรัฐที่อยู่ใกล้บ้านและคลินิกเอกชนที่อยู่ใกล้บ้าน ส่วนการใช้สิทธิการรักษาทางพยาบาลของครอบครัวทั้งสอง ส่วนมากใช้สิทธิบัตรประกันสุขภาพ ประกันสังคมและเบิกสวัสดิการของบริษัท โดยคนที่ 1(IDS1M01) กล่าวว่า “พอกับแม่ผมที่อยู่ที่ยะนาท จะไปหาหมอดอนที่ไม่สบาย ส่วนมากจะไปที่โรงพยาบาลใกล้บ้านครับ ใช้บัตรทองครับ” และคนที่ 2(IDS2M02) กล่าวว่า “ในรอบปีนี้ครอบครัวที่นี้จะค่ะ ไม่มีใครเคยไปทำฟันค่ะหมอบ แต่ถ้าจะไปก็ใช้สิทธิการรักษาใช้หลักฐานเบิกประกันสังคมค่ะ ไม่รู้ว่าเขาเบิกอย่างไร เขาทำอย่างไรคะคุณหมอ”

4) สมาชิกในครอบครัวของท่านมีใครมีฟันผุ (ฟันสีดำ มีรูผุ) หรือไม่ เารู้ไหมว่าเป็นฟันผุ ถ้ารู้ว่ามีฟันผุเขารู้สึกอย่างไร มีการวางแผนการรักษาหรือดำเนินการอย่างไร ทำไมจึงเลือกวิธีการวางแผนการรักษาหรือดำเนินการอย่างนั้น

จากการสัมภาษณ์พนักงาน ที่มีการสูญเสียฟันสูงสุดที่มีพฤติกรรมการใช้สวัสดิการการรักษาทางทันตกรรมประจำปีที่แตกต่างกัน ครอบครัวที่ตอบว่า เคยและไม่เคยไปรับบริการทางทันตกรรมในรอบปีนี้จะมีความรู้ว่าฟันผุเป็นอย่างไร และควรรักษาอย่างไร แต่ด้วยมีข้อจำกัดของปัจจัยเรื่องเวลาและงบประมาณ จึงทำให้ครอบครัวของอาสาสมัคร มี

พฤติกรรมการใช้สวัสดิการการรักษาทางทันตกรรมประจำปีที่แตกต่างกัน โดยคนที่ 1(IDS1M01) กล่าวว่า “รู้ครับแต่ส่วนมากคนที่บ้านจะไปหาหมอก็ต่อเมื่อมีอาการแย่มากแล้วครับ” และคนที่ 2(IDS2M02) กล่าวว่า “หนูก็ไม่แน่ใจนะค่ะ อย่างที่บอกค่ะ พ่อแม่ไม่เคยไปหาหมอฟันเลยนะ เนาะจะรู้จะกะว่าฟันผุคือ ฟันที่เป็นรู สีดำ ส่วนตัวหนูรู้จะว่าฟันผุเป็นอย่างไร แต่อย่างที่บอกนะค่ะว่า หนูก็อยากพาครอบครัวไปหาหมอนะ แต่ไม่มีเวลา อีกอย่างไม่มีเงินจะหอบ ไหนจะค่าเดินทาง ค่าน้ำมันนี่ สรุปแล้วชื่อยามาเกินเองดีกว่าค่ะ”

5) สมาชิกในครอบครัวเคยสูญเสียฟัน (ถอนฟัน) เนื่องจากสาเหตุโรคฟันผุหรือไม่ ก็ชี้ (ถ้าทำได้)

จากการสัมภาษณ์พนักงาน ที่มีการสูญเสียฟันสูงสุดที่มีพฤติกรรมการใช้สวัสดิการการรักษาทางทันตกรรมประจำปีที่แตกต่างกัน ครอบครัวที่ตอบว่า เคยใช้สวัสดิการพบว่า เคยสูญเสียฟันเนื่องจากสาเหตุการปวดฟันจากฟันผุทะลุโพรงประสาท ส่วนอีกครอบครัวไม่แน่ใจและจำไม่ได้ โดยคนที่ 1(IDS1M01) กล่าวว่า “ไม่เคยไปหาหมอฟันเพื่อถอนฟัน เพราะว่าเขาปวดฟันมาก ฟันผุแล้วปวดครับ” และคนที่ 2(IDS2M02) กล่าวว่า “โทษนะค่ะ ไม่รู้ค่ะ เพราะว่าหนูก็ไม่รู้จริงๆ”

2.3.3 ผลการสัมภาษณ์เจาะลึกอาสาสมัครเกี่ยวกับข้อมูลของอาสาสมัคร

2.3.3.1 ประวัติการปฏิบัติงานของอาสาสมัคร (ประวัติการปฏิบัติงานในโรงงานอุตสาหกรรมมาจนถึงปัจจุบัน บทบาทหน้าที่ เวลาและรูปแบบการเข้าทำงาน ลักษณะงานที่ปฏิบัติ ราชรับทั้งหมดที่ได้ประจำเดือน)

จากการสัมภาษณ์พนักงาน ที่มีการสูญเสียฟันสูงสุดของอาสาสมัครพนักงานทั้ง 11 คน ในข้อคำถามนี้ พบว่า ประวัติการปฏิบัติงานในโรงงานอุตสาหกรรมมาจนถึงปัจจุบัน บทบาทหน้าที่ เวลาและรูปแบบการเข้าทำงาน ลักษณะงานที่ปฏิบัติ ตลอดจนราชรับทั้งหมดที่ได้ประจำเดือนของพนักงาน โดยพนักงานที่เป็นอาสาสมัครจะมีประสบการณ์การทำงานในโรงงานมากกว่า 5 ปี (โดยเฉลี่ย) จะมีบทบาทและหน้าที่คล้ายๆ กัน คือ ทำงานในแผนกสายการผลิตชิ้นส่วนของผลิตภัณฑ์ของบริษัท มีรูปแบบการทำงานเป็นกะ โดยเฉลี่ยเวลาที่ใช้ในการทำงานประมาณ 8-16 ชั่วโมงต่อวัน ส่วนรายได้ในแต่ละเดือนจะมาจากเงินเดือน และค่าล่วงเวลา (OT) รวมรายได้ในแต่ละเดือนจะมีความแตกต่างกันตามบทบาทและหน้าที่ที่รับผิดชอบ และอายุการทำงาน โดยเฉลี่ยอาสาสมัครจะได้รับราชรับ 9,500-12,000 บาทต่อเดือน โดยคนที่ 1(IDE1M01) กล่าวว่า “ทำงานที่นี้มา 5 ปีแล้วครับ ทำงานในตำแหน่งวิศวกร คุมเครื่องจักรให้สายการผลิตทำงานไปได้ด้วยดีครับ ผมจะทำงานเฉพาะกลางวันครับ แต่ก็มี OT บ้างครับ ไม่มากหรอกครับ” คนที่ 2(IDE1M02) กล่าวว่า “หนูทำงานเกี่ยวกับการควบคุมเอกสารค่ะ มาตรฐานของ

สินค้า ISO ค่ะ ทำงานมานานแล้วค่ะ ตั้งแต่ปี 2540 ประมาณ 11 ปีได้ค่ะ จะทำงานเฉพาะกลางวันค่ะ ประมาณ 8 ชั่วโมงต่อวัน เป็นงานออฟฟิศนี้แหละค่ะ สำหรับรายได้ต่อเดือนหลักๆ ก็มาจากเงินเดือนค่ะ ประมาณ 25,000 บาทค่ะ นอกนั้นก็ OT โบนัส เบี้ยเลี้ยงประมาณนั้นค่ะ”

คนที่ 3(IDE2F01) กล่าวว่า “หนูทำงานที่นี้มาเกือบ 6 ปีแล้วค่ะ ก็ทำงานบ้านทั่วๆ ไปค่ะ ดูแลความสะดวกของที่ทำงานเป็นหลัก จะทำงานเฉพาะตอนกลางวันค่ะ เงินเดือนไม่เยอะหรอกค่ะ ก็ประมาณ 6,000 บาทต่อเดือนค่ะ” คนที่ 4(IDE2F02) กล่าวว่า “หนูทำงานมาได้เกือบ 8 ปีแล้วค่ะ งานของหนูที่รับผิดชอบจะเกี่ยวกับงานไฟฟ้า หนูจะคอยควบคุมพนักงานอีกที่หนึ่งค่ะ เงินเดือนไม่เยอะหรอกค่ะ เข้ามาทำงานแรกๆ หนูก็เป็นพนักงาน (ลูกน้อง) ละค่ะ เริ่มจากเงินเดือน 6,000 บาท จนถึงปัจจุบันได้เงินเดือน 11,000 บาทต่อเดือนค่ะ” คนที่ 5(IDE2F03) กล่าวว่า “ทำงานที่นี้มา 3 ปีแล้วค่ะ ทำงานเกี่ยวกับตรวจสอบคุณภาพของสินค้าค่ะ อะไรประมาณนั้น เงินเดือนก็ประมาณ 9,000 บาทต่อเดือน คนที่ 6(IDE2M04) กล่าวว่า “ผมขับรถให้นายที่นี้นานแล้วครับ ได้ 11 ปีได้มั้งครับ หน้าที่หลักของผมคือ พนักงานขับรถยนต์ หลักๆ คือขับรถให้นายไปทำธุระครับ ไม่ค่อยมีเวลาไปหาหมอหรือครับ ส่วนรายได้ต่อเดือนก็ประมาณ 14,500 บาทครับ”

คนที่ 7(IDL1F01) กล่าวว่า “หนูทำงานที่นี้มานานแล้วค่ะ ประมาณ 7 ปีได้มั้งค่ะ ส่วนงานที่หนูทำอยู่จะเกี่ยวกับงานพ่นสีและประกอบชิ้นส่วนที่ส่งมาจากแผนกผลิตชิ้นส่วนค่ะ หนูต้องใส่ชุดพ่นสีทั้งวันค่ะ มีอุปกรณ์ป้องกันใบหน้าและจมูก แต่งานก็ไม่ได้มีต่อนะคะ มีเวลาพักเวลาเบรก ส่วนกลิ่นของสีมันชินแล้วค่ะ ส่วนเงินเดือนก็อยู่ประมาณหมื่นกว่าบาทค่ะ” คนที่ 8(IDL2M02) กล่าวว่า “ผมทำงานที่บริษัทโซดิกตั้งแต่ ปี 47 ถึงตอนนี้ก็รวม 6 ปีแล้วครับ บทบาทและหน้าที่ของผมคือพนักงานทั่วไปครับ อยู่สายการผลิตชิ้นส่วนของผลิตภัณฑ์ บริษัทของผมจะผลิตแบบพิมพ์ ป้อนโรงงานใหญ่ทั่วประเทศและทั่วโลกครับ ก็ทำตามออเดอร์ครับ เวลาทำงานก็จะมีกะเข้าทำงานครับ ในแต่ละวันจะมีกะเข้ากับกะคึกครับ โดยปกติผมจะเข้ากะเช้าครับ พอเลิกงานจะได้มีเวลาพักผ่อนครับ ส่วนเรื่องเงินเดือนถ้ารวมกับ OT แล้ว ก็อยู่ประมาณ 12,000 บาทต่อเดือนครับ” คนที่ 9(IDL3M03) กล่าวว่า “ผมทำงานในตำแหน่งวิศวกรครับ ทำงานมาแล้ว 6 ปี บทบาทและหน้าที่ผมจะควบคุมดูแลการทำงานของเครื่องจักรกลโรงงานในแผนกผลิตเป็นหลักครับ เป้าหมายเพื่อให้ผลิตภัณฑ์ของบริษัทมีคุณภาพที่สุด เขาก็จะมีเจ้าหน้าที่ของบริษัท คอยควบคุมคุณภาพของโปรดักซ์อีกทีหนึ่งสำหรับรายได้ต่อเดือนโดยไม่รวมรายรับอย่างอื่นนะครับ ก็ประมาณ 35,000 บาทครับ”

คนที่ 10(IDS1M01) กล่าวว่า “ผมทำงานที่บริษัทโซดิกครับ ประมาณเวลาก็เกือบ 6 ปีแล้วครับ หมอ อยู่ส่วนผลิตครับ และทำงานในตำแหน่งผู้ช่วยหัวหน้างาน ส่วนรูปแบบการเข้าทำงานส่วนมากผมจะเข้ากะกลางวัน เพราะต้องไปดูแลครอบครัวครับ หมอ แต่ก็มี OT อยู่ครับ โดยเฉลี่ยจำนวนทำงานเมื่อรวม OT แล้ว ก็ประมาณ 6-18 ชั่วโมงต่อวันครับ รายได้ต่อเดือน ถ้ารวม

OT แล้วก็ประมาณ 15,000 บาทต่อเดือนครับหมอ” และคนที่ 11(IDS2F02) กล่าวว่า “หนูอยู่แผนก ฟันสีและประกอบชิ้นส่วนงานกะ ทำงานที่นี้มาแล้วประมาณ 5 ปีละ ก็ไม่รู้อยู่ได้อย่างไรกะหมอ เงินเดือนไม่มากหรือกะพอกินพอใช้กะ”

2.3.3.2 ประวัติทางการแพทย์ของอาสาสมัคร (มีโรคประจำตัวหรือไม่ ถ้ามีเป็นโรคอะไร เป็นมานานเท่าไร ปัจจุบันได้รับการรักษาอยู่หรือไม่ มีผลกระทบต่อการทำงานหรือไม่อย่างไร)

จากการสัมภาษณ์พนักงาน ที่มีการสูญเสียฟันสูงสุดของอาสาสมัครพนักงานทั้ง 11 คนในข้อคำถามนี้ พบว่า ส่วนมากไม่มีโรคประจำตัว หรือโรคอะไรก็ตามที่มีผลกระทบต่อการปฏิบัติงานโดยคนที่ 1(IDE1M01) กล่าวว่า “ไม่มีครับคุณหมอ ร่างกายแข็งแรงดีครับ คนที่ 2(IDE1F02) กล่าวว่า “ไม่น่าจะมีนะกะ” คนที่ 3(IDE2F01) กล่าวว่า “ไม่แน่ใจกะ ไม่น่าจะมีนะกะ” คนที่ 4(IDE2F02) กล่าวว่า “ปกติหนูจะไปตรวจร่างกายทุกปีกะ ไม่มีกะ” คนที่ 5(IDE2F03) กล่าวว่า “ไม่มีกะ มีแต่โรคทรัพย์จางกะคุณหมอ” คนที่ 6(IDE2M04) เล่าว่า “ไม่มีครับ แต่ก็กลัวอยู่เหมือนกันในอนาคตรับหมอ เพราะว่าผมชอบสูบบุหรี่ ผมก็กะว่าจะเลิกนะครับหมอ มีวิธีไหมครับ” คนที่ 7(IDL1F01) กล่าวว่า “ไม่มีกะ ปกติก็ไม่ได้ไปหาหมออยู่แล้วถ้าไม่จำเป็นกะ ส่วนมากจะมีการเจ็บป่วยเล็กๆ น้อยๆ เช่น เป็นหวัด ไข้ ซึ่ขอยามากินเองบ้าง หรือไม่ก็ไปขอยาที่ห้องพยาบาลของที่ทำงานกะ” คนที่ 8(IDL2M02) กล่าวว่า “ไม่น่ามีนะครับ ส่วนมากจะเป็นอุบัติเหตุมากกว่า เกวียนหรือเปล่าครับหมอ ร่ายการแข็งแรงดีครับ ปกติก็เล่นกีฬา เตะบอลครับ ถ้าผมว่างนะครับ” คนที่ 9(IDL3M03) กล่าวว่า “ผมรู้สึกราวจะเป็นความดันสูงนะครับ เพราะว่าผมปวดศีรษะบ่อยๆ แต่ก็ลองไปตรวจดูแล้วครับ หมอบอกว่าไม่เป็นอะไรครับผม ค่อยโล่งอกหน่อยครับ แต่ที่บริษัทผมจะมีนโยบายตรวจสุขภาพร่างกายทุกปี ตรวจสุขภาพประจำปีนะครับ แต่ไม่ได้ตรวจฟันด้วยนะครับ” คนที่ 10(IDS1M01) กล่าวว่า “ไม่มีครับหมอ ที่ผ่านมาก็ไม่มีอาการอะไรที่น่าเป็นห่วง มีแต่เป็นไข้หวัดธรรมดาๆ ครับหมอ ทำงานได้ดีครับไม่มีปัญหาอะไร มีแต่โรคทรัพย์จางละครับหมอ (หัวเราะ)” และคนที่ 11(IDS2F02) กล่าวว่า “หนูทำงานในแผนกฟันสีและประกอบชิ้นส่วน โปรดักซ์ ก็กลัวเหมือนกันกะ เพราะว่าต้องอยู่กับกลิ่นสีทุกวัน กลัวยานานๆ วันเข้าอาจจะไม่สบายได้ แต่ตอนนี้ก็สบายดีกะ ทำงานได้ดีกะหมอ”

2.3.3.3 ประวัติการรับบริการทางทันตกรรมของพนักงาน (เคยเข้ารับบริการรักษาทางทันตกรรมหรือไม่ ใช้บริการอะไร ใช้บริการที่ไหน ใช้สิทธิการรักษาแบบใด)

จากการสัมภาษณ์พนักงาน ที่มีการสูญเสียฟันสูงสุดของอาสาสมัครพนักงานทั้ง 11 คนในข้อคำถามนี้ พบว่า ส่วนมากอาสาสมัครจะไม่ได้ไปรับบริการทันตกรรมเป็นประจำทุกปี และถ้าไปรับบริการทางทันตกรรมจะไปรับบริการทันตกรรมถอนฟัน

ชุดหินปูน อุดฟัน และรักษาทำฟันปลอม โดยเลือกใช้สถานบริการที่คลินิกทันตกรรมเอกชน โรงพยาบาลเอกชน และโรงพยาบาลของรัฐ ตามลำดับ ส่วนสวัสดิการที่เลือกใช้มากที่สุดคือ บัตรประกันสังคม สวัสดิการบริษัท ประกันภัย และชำระเงินสด ตามลำดับ โดยคนที่ 1 (IDE1M01) กล่าวว่า “ในรอบปีที่ผ่านมา ผมไม่ได้ไปใช้บริการทำฟันหรือกรับคุณหมอ เคยไปถอนฟันที่คลินิกนานแล้วจำไม่ได้ครับ” คนที่ 2 (IDE1F02) กล่าวว่า “เคยไปนานแล้วละ ส่วนมากจะไปอุดฟันบ้าง ถอนฟันบ้างละ ถอนจนไม่มีฟันเคี้ยวอาหารแล้วละคุณหมอ ว่าจะรักษาหมอมทำฟันปลอมอยู่พอดีไปที่คลินิกจะสะดวกดี ไปโรงพยาบาลนานละ หนูไม่ค่อยมีเวลาละ” คนที่ 3 (IDE2F01) กล่าวว่า “เคยไปละ เพิ่งจะไปถอนฟันมาเมื่อสองสามเดือนที่ผ่านมาละ คุณหมอที่คลินิกใกล้ที่พัก บอกให้รักษารากแต่หนูไม่มีเวลา ไม่มีดั่งค์ละคุณหมอ” คนที่ 4 (IDE2F02) กล่าวว่า “ปกติหนูจะไปถอนฟันไม่ปวดก็ไม่ไปหาหมอละ ถ้าปวดจะซื้อยามากินเองละ ทำอย่างไรได้ละละ มันไม่ค่อยมีเวลาไปหาหมอ ทำงานตลอดกะ ถ้าว่างหรือวันหยุดก็อยากพักผ่อนละ เออ นอกจากไปถอนฟันแล้ว ยังไปชุดหินปูนด้วยละ” คนที่ 5 (IDE2F03) กล่าวว่า “เคยไปถอนฟันที่คลินิกใกล้ที่พักละคุณหมอ หรือไปที่โรงพยาบาลใกล้ๆ ที่ทำงาน แต่ไปโรงพยาบาลไม่สะดวกเรื่องเวลาครับหมอ รอทำฟันนานเลยครับ ฟันผมหายไปเยอะครับ จะรักษาหมอมทำฟันปลอมอยู่พอดี” คนที่ 6 (IDE2M04) กล่าวว่า “ไม่ได้ไปหาหมอฟันนานแล้วครับ ส่วนมากจะไปถอนฟัน มันปวดครับทนไม่ไหวอยากเอาออก หมอแนะนำให้เก็บฟันไว้ แต่ต้องไปรักษาหลายครั้งและราคาทำฟันก็แพงด้วยครับ แต่ผมไม่มีเวลาและไม่มีเงินครับ เพราะบริษัทเบิกได้แต่ประกันสังคมอย่างเดียวครับหมอ” คนที่ 7 (IDL1F01) กล่าวว่า “หนูไม่ได้ไปหาหมอฟันนานแล้วละ ฟันจะหมดปากแล้วละหมอ เพราะแต่ก่อนถ้าปวดก็จะไปให้หมอดถอนฟันออก แต่ตอนนี้เริ่มเห็นความสำคัญของฟันแล้วละหมอ โดยส่วนมากหนูจะไปใช้บริการที่โรงพยาบาลที่บ้านจังหวัดนครสวรรค์ แต่ที่นครหนูจะไปทำฟันที่คลินิกเพราะว่ามันสะดวกดีละ” คนที่ 8 (IDL2M02) กล่าวว่า “ในรอบปีที่ผ่านมาผมไปถอนฟันที่คลินิกมากรับคุณหมอแนะนำให้ชุดหินปูนทำความสะอาดฟันด้วย ก็ดีครับ คุณหมอแนะนำดีครับ ก็ถือโอกาสใช้สวัสดิการไปด้วยครับหมอ นานๆ ที่จะได้ใช้เพราะว่าไม่ค่อยมีเวลาครับ” คนที่ 9 (IDL3M03) กล่าวว่า “เคยไปครับหมอ ส่วนมากจะไปทำฟันที่คลินิกเพราะผมใช้สวัสดิการได้ครับ ผมจะไปชุดหินปูนทุกปีครับ ส่วนฟันที่ผมถอนไปเพราะว่าฟันมีรู และมีอาการปวดมากครับผมเลยตัดสินใจถอนออกไม่ไหวครับปวดมากจริงๆ แต่ถ้าผมรู้ว่ามีการรักษาที่สามารถเก็บฟันไว้แล้วไม่ปวดผมคงไม่ถอนครับ เสียหายครับ ตอนนี้ผมเริ่มมีปัญหาเรื่องการเคี้ยวอาหารแล้ว ไม่มีฟันกรามเคี้ยวอาหารครับ” คนที่ 10 (IDS1M01) กล่าวว่า “ไปถอนอย่างเดียวครับหมอ นานแล้วครับ จำได้ว่าผมถอนฟันซี่แรกตอนผมเรียนอยู่ประถม ฟันผุครับ สงสัยกินขนมเยอะครับหมอ ถ้าปวดฟันก็จะไปให้หมอดถอนออกครับ ตอนนี้ก็คิดเสียหายครับ เพราะไม่มีฟันเคี้ยวอาหารครับ ฟันหายไปตั้ง 7 ซี่ แต่ก่อนก็ไปถอนฟัน

ที่โรงพยาบาลใกล้บ้านนะครับ แต่ตอนนี้ส่วนมากจะเลือกไปใช้บริการที่คลินิกครับ เพราะสะดวกดี และก็เบิกประกันสังคมได้ด้วยครับ” และคนที่ 11(IDS2F02) กล่าวว่า “เคยไปถอนฟันนานแล้วคะ ตอนนี้ก็ไปอุดหินปูนทุกปี จะพยายามไปนะคะ ก็ไปที่คลินิกบ้าง ที่โรงพยาบาลบ้างคะ แต่ส่วนมากจะไปทำฟันที่คลินิกคะ เพราะว่ามันสะดวกดี และอยู่ใกล้ที่ทำงานและที่พักคะ”

2.3.3.4 ความรู้เกี่ยวกับโรคฟันผุของพนักงาน (มีใครมีฟันผุไหม (ฟันสีดำ มีรูผุ) เขารู้ไหมว่าเป็นฟันผุ ถ้ารู้ว่ามีฟันผุเขารู้สึกอย่างไร มีการวางแผนการรักษาหรือดำเนินการอย่างไร ทำไมจึงเลือกวิธีการวางแผนการรักษาหรือดำเนินการอย่างนั้น)

จากการสัมภาษณ์พนักงานที่มีการสูญเสียฟันสูงสุดของอาสาสมัครพนักงานทั้ง 11 คนในข้อคำถามนี้ พบว่าอาสาสมัครทั้งหมดรู้ว่าฟันผุเป็นฟันที่มีสีดำ มีรูที่ตัวฟันแต่ไม่พิจารณาไปรับการรักษาโดยการอุดฟัน เพราะว่าไม่มีเวลา ไม่มีงบประมาณ ไม่ตระหนักถึงความสำคัญของการเกิดฟันผุเพราะไม่มีอาการปวดหรือเสียวฟัน อาสาสมัครที่มีฟันผุมาพบทันตแพทย์ด้วยเหตุผลที่สำคัญตามลำดับคือ ฟันผุแล้วมีอาการปวด ฟันผุ ผุกว้าง ลึก รำคาญเมื่อเศษอาหารติด ฟันผุคูไม่สวยงาม โดยคนที่ 1(IDE1M01) กล่าวว่า “รู้ครับหมอว่าฟันผุมีสีดำ เป็นรู ส่วนมากฟันที่หมอดอนไปก็เนื่องจากฟันผุครับ ตอนนั้นผมยังไม่รู้อย่างมีวิธีการรักษาฟันเพื่อเก็บฟันไว้ได้ครับ ถ้าตอนนั้นรู้และหมอบอกให้ฟังในรายละเอียด ผมคงไม่ตัดสินใจถอนหรือกรอครับ เสียค่าครับหมอ” คนที่ 2(IDE1F02) กล่าวว่า “รู้คะ แต่ไม่ค่อยมีเวลาไปหาหมอกะ” คนที่ 3(IDE2F01) กล่าวว่า “ไม่แน่ใจคะ ไซ้ฟันที่เป็นรูสีดำๆ ใหมคะ ส่วนมากจะไปหาหมอเมื่อมีอาการปวดฟันคะ” คนที่ 4(IDE2F02) กล่าวว่า “ฟันที่หนูถอนไปส่วนมากจะปวด ฟันเป็นรู มีเศษอาหารติดคะ หนูเคยไปอุดฟันหน้ามาคะ คุไม่สวยงามคะ ไม่มีคะ” คนที่ 5(IDE2F03) กล่าวว่า “ฟันที่เป็นรูไซ้ใหมคะ รู้คะ แต่เหตุผลที่หนูไม่ได้ไปหาหมอก็คือ ไม่มีเวลาและไม่มีเงิน สวัสดิการที่บริษัท หนูมีแต่ประกันสังคมคะ เป็นโรคทรัพย์จางคะคุณหมอ (หัวเราะ)” คนที่ 6(IDE2M04) กล่าวว่า “ฟันที่ถอนไปส่วนมากเกิดจากฟันผุครับ ทำใจได้ละครับหมอมันปวดก็ต้องถอนออก ไม่มีเวลา ไม่มีเงินรักษารากฟันครับคุณหมอ” คนที่ 7(IDL1F01) กล่าวว่า “ฟันที่หนูถอนไปส่วนมากจะเป็นฟันผุคะ ฟันไม่ได้โยกนะคะ ปวดฟันเพราะฟันมีรู ที่เลือกถอนไปเพราะมันปวดมากคะ อยากเอาออกมากคะ จะได้หายทรมานซะที” คนที่ 8(IDL2M02) กล่าวว่า “รู้ครับว่าฟันผุเป็นอย่างไร เพราะว่าครั้งล่าสุดที่ถอนออกเพราะว่าปวดฟันมากครับ มันเป็นรูเล็กๆ ก่อน และใหญ่ขึ้นเรื่อยๆ แล้วเศษอาหารก็ไปติดมากขึ้น จนมีอาการปวดมาก จึงตัดสินใจถอนออกครับ คุณหมอมที่ผมไปรักษาด้วยก็แนะนำให้ผมรักษาประสาทฟันก็จะได้หายปวดและไม่ต้องถอนฟัน แต่ว่าผมไม่มีเวลารับ เพราะต้องมารักษาดังหลายครั้งเป็นเดือนหรือสอง เดือนครับ อีกอย่างค่าใช้จ่ายก็สูงครับ เพราะผมเบิกได้แค่ประกันสังคมปีละ 500 บาทครับ ค่าทำฟันแพงนะครับหมอ (หัวเราะ) คุณหมอดีกว่าๆ

นะครับถ้าผมทำงานมาทำฟัน ผมก็ขาดรายได้ แต่กลับมาเพิ่มรายจ่าย ไม่คุ้มครับหมอ สุดท้ายผมเลยตัดสินใจถอนออกเลยครับ” คนที่ 9(IDL3M03) กล่าวว่า “รู้ครับว่าฟันผุเป็นอย่างไร ส่วนมากผมจะเจอปัญหาเรื่องฟันผุในสมัยผมยังเด็ก สมัยเรียนประถมและมัธยม ผมเป็นคนชอบกินขนมหวาน น้ำอัดลมประมาณนี้ครับ ประกอบกับไม่ค่อยให้ความสำคัญกับการดูแลสุขภาพช่องปากมากเท่าไรครับ โดนแม่ว่าประจำครับ (หัวเราะ) แต่ตอนนี้ผมต้องกลับมาดูแลสุขภาพฟันให้มากขึ้น เพราะผมไม่อยากถอนฟันอีกแล้วครับ ไม่มีฟันเคี้ยวอาหารก็แย่เหมือนกันนะครับ แต่ตอนก่อนๆ ที่ผมถอนฟันไปนั้นผมปวดมากครับ อยากจะเอาฟันออกอย่างเดียว เอาออกก็สบายครับ แต่ผลเสียที่ตามมาคืออย่างที่บอกครับ ไม่มีฟันเคี้ยวอาหารครับ ถ้ารู้แบบนี้ไม่น่าถอนนะครับ” คนที่ 10(IDS12M01) กล่าวว่า “ฟันที่ผมถอนไปส่วนมากจะผุ และปวดมากครับ คุณหมอแนะนำให้รักษาเก็บไว้ แต่ผมไม่อยากเก็บ เพราะผมปวดมาก และไม่มีเวลามาครับ” และคนที่ 11(IDS2F02) กล่าวว่า “มันปวดหนูกี่เลยถอนออกค่ะ ถอนฟันนั้นค่ะ แต่ก็จำเป็นค่ะ ฟันผุคือฟันที่เป็นแมงไข่มุ่ไหมจะฟันสีดำ มีรูจากแมงกินฟันหรือเปล่าค่ะ”

2.3.3.5 ประวัติการสูญเสียฟัน (เคยสูญเสียฟัน หรือถอนฟัน) จากสาเหตุโรคฟันผุหรือไม่ บอกจำนวนซี่ ถ้าจำได้)

จากการสัมภาษณ์พนักงานที่มีการสูญเสียฟันสูงสุดของอาสาสมัครพนักงานทั้ง 11 คน ในข้อคำถามนี้ พบว่า อาสาสมัครทั้งหมดเคยสูญเสียฟันตั้งแต่ 6-9 ซี่ต่อคน โดยสาเหตุของการสูญเสียฟันส่วนใหญ่ให้เหตุผลการถอนฟัน เนื่องมาจากการปวดฟันจากฟันผุ และฟันโยกเป็นลำดับรองลงมา โดยคนที่ 1(IDE1M01) กล่าวว่า “ส่วนมากฟันที่ผมถอนไปก็เนื่องจากฟันผุครับ หายไปประมาณ 5 ซี่ ครอบหมอน” คนที่ 2(IDE1F02) กล่าวว่า “ประมาณ 5-6 ซี่ ครอบหมอน อย่างที่บอกครอบหมอน ฟันผุและปวดคะถึงต้องถอนออกคะ” คนที่ 3(IDE2F01) กล่าวว่า “ไม่แน่ใจคะเพราะมันหลายซี่มากคะ ลองนับดูก่อนไหมคะหมอ (หัวเราะ) ก็ประมาณ 9 ซี่ ส่วนมากจะไปหาหมอนเมื่อมีอาการปวดฟันคะ” คนที่ 4(IDE2F02) กล่าวว่า “ฟันที่หนูถอนไปส่วนมากจะปวด เป็นรู มีเศษอาหารติดคะ ถอนไปแล้ว 6 ซี่” คนที่ 5(IDE2F03) กล่าวว่า “ฟันที่เป็นรูไข่มุ่ไหมจะที่ถอนไปที่ซี่หนูจำไม่ได้คะหมอน คุณหมอลองตรวจดูไหมคะ(หัวเราะ)” คนที่ 6(IDE2M04) กล่าวว่า “ฟันที่ถอนไปส่วนมากเกิดจากฟันผุครับ ทำใจได้ละครับหมอนมันปวดก็ควรถอนออก ไม่มีเวลาไม่มีเงินรักษารากฟันครับคุณหมอ หายไปที่ซี่แล้วไม่แน่ใจครับหมอน นานแล้วครับ” คนที่ 7(IDL1F01) กล่าวว่า “ฟันที่ถอนไป อย่างที่บอกคะมันปวดมาก หนูจำได้คะหนูไปถอนฟันครั้งแรก ตอนที่หนูยังไม่ได้มาทำงานในโรงงาน น่าจะมาจากฟันผุนะคะหมอน มันเป็นรูใหญ่มาก กินข้าวแทบจะไม่ได้ แต่ตอนที่หนูมาทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมในนครนี้ก็เคยถอนบ๊อบส่วนมากไปถอนที่คลินิกเพราะว่าเบิกประกันสังคมได้คะ ถ้ารวมๆ แล้วจากที่ถอนฟันครั้งแรก

จนมาถึงปัจจุบันนี้ก็ถอนฟันไปแล้ว 7 ซี่ โดยประมาณ โดยเหตุผลส่วนมากมาจากฟันหนูผุแล้วปวด
 ค่ะ” คนที่ 8(IDL2M02) กล่าวว่า “ตั้งแต่ผมมาทำงานที่นี่เกือบจะ 4 ปีแล้วนี้ ผมถอนฟันบ่อยมาก
 ครับ จำได้ว่าถอนฟันไปแล้ว 5 ซี่ ส่วนมากมีสาเหตุมาจากการปวดฟัน และฟันมันผุไปหมดครับ
 หมอ” คนที่ 9(IDL3M03) กล่าวว่า “เคยถอนบ่อยมากครับหมอ ถอนไปหลายซี่แล้วครับ จำไม่ได้ว่า
 กี่ซี่ ฟันที่ถอนออกส่วนมากเป็นฟันผุเนาะครับ มันปวดมากรำคาญมากครับจึงตัดสินใจถอนออก”
 คนที่ 10(IDS1M01) กล่าวว่า “ทำไมจะไม่เคยถอนฟันล่ะครับ ไปถอนบ่อยมากครับ ผมไม่ค่อยดูแล
 รักษาเท่าที่ควรมั้งครับหมอ แต่ผมก็แปรงฟันทุกวันนะครับ จำได้ว่าถอนไปแล้วประมาณ 7 ซี่
 เริ่มถอนฟันกรามใหญ่ก่อนครับ เพราะว่ามันผุมาก และหมอแนะนำให้เอาออก ครั้งล่าสุดที่ไปถอน
 ฟันที่คลินิกมาฟันโยกครับ มันรำคาญมากครับ แต่ฟันที่ผมถอนไปส่วนมากฟันจะผุหมดแล้วครับ”
 และคนที่ 11(IDS2F02) กล่าวว่า “ฟันที่ถอนไปส่วนมากเป็นฟันกรามที่อยู่ข้างในสุดๆ ค่ะหมอ มันผุ
 และปวดมากเวลากินข้าว ฟันกรามหายไป 4 ซี่ แล้วค่ะหมอ ตอนนี้เคี้ยวอะไรก็ลำบากมากค่ะ”

2.3.3.6 คำถามเรื่อง สาเหตุที่ทำให้เกิดฟันผุของพนักงาน (ทราบผลเสีย
 ของการสูญเสียฟันหรือฟันหายไป) หรือไม่ คิดอย่างไรกับการที่ต้องถอนฟัน และคิดว่าปัจจัยที่
 สำคัญที่ทำให้ฟันผุ และต้องถอนไปในที่สุดคืออะไร

จากการสัมภาษณ์พนักงานที่มีการสูญเสียฟันสูงสุด ของ
 อาสาสมัครพนักงานทั้ง 11 คน ในข้อคำถามนี้ พบว่า อาสาสมัครทั้งหมดจะรู้ว่าสาเหตุที่ทำให้เกิด
 ฟันผุ คือ การไม่ทำความสะอาดฟันหลังรับประทานอาหารและก่อนเข้านอน การรับประทานอาหาร
 หวาน เช่น มินิสซุชอบอมลูกอมเป็นประจำ กลัวการที่จะมาพบทันตแพทย์เพื่อตรวจและรักษาฟัน
 และทราบผลเสียของการสูญเสียฟัน จะไม่มีฟันเคี้ยวอาหาร ฟันเรียงตัวไม่สวย โดยคนที่
 1(IDE1M01) กล่าวว่า “สมัยก่อนผมไม่ได้ดูแลฟัน ไม่ค่อยทำความสะอาดฟัน ถ้าเป็นตอนนี้ผมคง
 ไม่ตัดสินใจถอนหรือครับ เสียค่าครับหมอ เพราะเคี้ยวอาหารลำบากครับหมอ” คนที่
 2(IDE1F02) กล่าวว่า “ทราบค่ะว่าถ้าไม่มีฟันคงเคี้ยวอาหารไม่ได้ แต่ไม่ค่อยมีเวลาไปหาหมอค่ะ
 ตอนนี้หนูต้องคอยดูแลทำความสะอาดฟันอย่างดีค่ะ ไม่อยากถอนฟันอีกค่ะ” คนที่ 3(IDE2F01)
 กล่าวว่า “ไม่แน่ใจค่ะ คงเคี้ยวอาหารลำบากมั้งค่ะ ส่วนปัจจัยที่ทำให้มีฟันผุแล้วมีอาการปวดฟัน
 น่าจะมาจากการขาดการดูแลทำความสะอาดฟัน และหนูชอบกินของหวานๆ ขณะทำงานประมาณ
 นี้ค่ะ” คนที่ 4(IDE2F02) กล่าวว่า “ฟันที่หนูถอนไปส่วนมากจะปวด ฟันเป็นรู มีเศษอาหารติดค่ะ
 หนูก็แปรงฟันอยู่เนะค่ะวันละ 2 ครั้ง แต่หนูชอบกินขนมหวาน ของขบเคี้ยวมากค่ะ ทำไงได้ค่ะหมอ
 เวลาทำงานมันเหนื่อย ต้องหาอะไรกิน” คนที่ 5(IDE2F03) กล่าวว่า “ถ้าฟันหายไป โดยเฉพาะฟัน
 หน้า คงดูไม่สวยงามเนะค่ะหมอ ข้างฟันกรามล่างที่หนูถอนไป ไม่ค่อยได้เคี้ยวอาหารหรือค่ะ หนู
 จะมาเคี้ยวอีกข้าง หนูไม่ค่อยได้แปรงฟันก่อนนอนค่ะ เวลาอื่นๆ ก็แปรงอยู่เนะค่ะ หนูกินเก่งค่ะ” คน

ที่ 6(IDE2M04) กล่าวว่า “พื้นที่ตอนไปส่วนมากเกิดจากฟันผุครับ ชอบกินเหล้าครับ กับแกล้มเยอะ รับประทาน วันไหนเมาก็ไม่ได้แปรงฟันครับหมอ ตอนนี้เลยแปรงฟันหมอ ไม่มีฟันเคี้ยวอาหาร เวลากินข้าวก็เลือกอาหารที่อ่อนๆ นุ่มๆรับประทาน” คนที่ 7(IDL1F01) กล่าวว่า “อย่างทีบอกนะคะคุณหมอ ฟันหนูหายไปหลายซี่มาก จะเคี้ยวหรือจะกินอะไรก็ลำบากค่ะ ถ้าไม่จำเป็นจริงๆ หนูคงไม่ถอน หรือค่ะ แต่ทำอะไรได้ละคะคุณหมอ ทั้งปวดฟันและก็ไม่มีเวลามารับการรักษาอย่างต่อเนื่อง คือรักษาประสาทฟันตามที่หมอแนะนำ หนูจึงตัดสินใจถอนออกดีกว่าจะได้จบๆ ไป แต่มาถึงตอนนี้ ผลกระทบของการ ไม่มีฟันนี้ก็ปัญหาหนักของหนูเช่นกันค่ะหมอ ส่วนปัจจัยที่หนูคิดว่าทำให้ ฟันผุและปวดฟัน น่าจะมาจากการที่หนูชอบกินจุบกินจิบ กินอะไรที่หวานๆ เช่น ขนมหวาน อมลูก อม ชอบมากค่ะ” คนที่ 8(IDL2M02) กล่าวว่า “อย่างทีบอกครับ ผมถอนฟันบ่อยมากครับ ส่วนมาก มีสาเหตุมาจากการปวดฟัน และฟันมันผุไปหมดครับหมอ ด้วยนิสัยผมเองครับไม่ค่อยดูแลและใส่ใจเรื่องฟันเท่าที่ควร เรื่องแปรงฟันหลังอาหารและก่อนนอนแทบจะไม่ได้แปรงครับ ฟันเลขผุมาก รับประทาน และอีกอย่างครับตัวผมเองไม่ค่อยได้ไปตรวจฟัน กลัวหมอครับ หมอฟันน่ากลัวนะครับ หมอ (หัวเราะ)” คนที่ 9(IDL3M03) กล่าวว่า “ฟันที่ถอนออกส่วนมากเป็นฟันผุ เน้าๆครับ มันปวด มาก รำคาญมากครับ จึงตัดสินใจถอนออก ผมไม่ค่อยให้ความสนใจเรื่องฟันมานานแล้วครับ จน ฟันจะหายหมดปากแล้วครับ หรือว่าจะเป็นพันธุกรรมครับหมอ ผมชอบกินน้ำอัดลม และขนม หวานๆ มากครับ ทำอย่างไรได้ละครับ ก็คนมันชอบนะครับ” คนที่ 10(IDS1M01) กล่าวว่า “ผมไม่ ค่อยดูแลรักษาเท่าที่ควรมั้งครับหมอ แต่ผมก็แปรงฟันทุกวันนะครับ วันละ 2 ครั้ง เช้าและเย็น ส่วน แปรงฟันหลังอาหารและก่อนนอนไม่ค่อยได้แปรงครับ น่าจะเป็นสาเหตุทำให้ฟันผุผมผุนะครับ” และคนที่ 11(IDS2F02) กล่าวว่า “ฟันที่ถอนไปส่วนมากเป็นฟันกรามที่อยู่ข้างในสุดๆ ค่ะหมอ มันผุ และปวดมากเวลากินข้าว ด้วยนิสัยของหนูไม่ค่อยชอบแปรงฟัน และหนูชอบกินขนมหวานมาก หนูเคยปวดฟัน และทุกครั้งที่ปวดหนูจะซื้อยามากินเอง ไม่อยากมาหาหมอค่ะ กลัวหมอฟันค่ะ ไม่กล้ามา กินยาเดี๋ยวมันก็หายค่ะ”

2.3.3.7 คำถามเรื่องเหตุผลสำคัญที่สูญเสียฟัน (เหตุผลที่สำคัญที่ทำให้ ต้องเลือกวิธีการรักษาโดยการถอนฟัน โดยไม่เลือกวิธีการรักษาที่สามารถเก็บฟันไว้เพราะอะไร)

จากการสัมภาษณ์พนักงานที่มีการสูญเสียฟันสูงสุด ของ อาสาสมัครพนักงานทั้ง 11 คน ในข้อคำถามนี้ พบว่า อาสาสมัครทั้งหมดให้คำตอบในทิศทาง เดียวกัน คือ เหตุผลที่อาสาสมัครเลือกวางแผนการรักษาทางทันตกรรมโดยการถอนฟันกับฟันที่ ปวดเนื่องจากฟันผุทะลุโพรงประสาท คือ การ ไม่มีเวลามารับทันตแพทย์ ร่วมกับข้อจำกัดในเรื่อง เงินค่ารักษารากฟัน ทำให้ผู้ป่วยไม่สะดวกในการรักษารากฟัน และผู้ป่วยทุกข์ทรมานจากการปวด ฟันอยากที่จะถอนอย่างเดียว อาสาสมัครไม่มีองค์ความรู้ในการวางแผนการรักษาทางทันตกรรม

อย่างอื่นนอกจากถอนฟันเพื่อบรรเทาอาการปวด เป็นเหตุผลที่สำคัญตามลำดับ โดยคนที่ 1 (IDE1M01) กล่าวว่า “สมัยแต่ก่อนผมไม่ได้ดูแลฟัน ไม่ค่อยทำความสะอาดฟัน ฟันเลขศูนย์มีอาการปวดมากทนไม่ไหวครับหมอ แทบจะไม่ได้นอน ตอนนั้นผมอยากเอาฟันออกอย่างเดียวครับ ถ้ารู้ว่ามีวิธีการรักษาอย่างอื่นที่เก็บฟันไว้ได้โดยไม่ปวด ผมคงจะเลือกที่เก็บฟันนั้นไว้ ผมไม่น่าถอนเลยครับหมอ ตอนนั้นหมอเขาก็ไม่ได้แนะนำอะไรมากมาย ผมไปถอนฟันหมอเขาก็ถอนให้เลย ครับ น่าเสียดายครับหมอ” คนที่ 2 (IDE1F02) กล่าวว่า “ไม่ค่อยมีเวลาไปหาหมोकะ เพราะคุณหมอบอกว่าถ้ารักษารากฟันต้องไปรักษากหลายครั้ง หนูเลยตัดสินใจถอนกะ ใจจริงแล้วไม่อยากจะถอน มันออกหรือกะหมอ” คนที่ 3 (IDE2F01) กล่าวว่า “เลือกที่จะถอนฟันเพราะว่าหนูไม่มีเวลา ไม่มีเงิน เพราะสวัสดิการที่บริษัทหนูมีแค่ประกันสังคมกะ แต่ถอนฟันก็เบิกได้แค่ 250 บาทเองกะ” คนที่ 4 (IDE2F02) กล่าวว่า “ฟันที่หนูถอนไปส่วนมากจะปวดมากกะ ทนไม่ไหวจริงๆ กะ อยากที่จะเอามันออกอย่างเดียว อีกอย่างหนูไม่มีเวลาไปรักษารากฟัน หนูว่ามันยุ่งยากไปกะ ค่ารักษารากฟันก็แพงกะ” คนที่ 5 (IDE2F03) กล่าวว่า “ไม่อยากจะยุ่งยากกะหมอดอนให้มันเสร็จๆ ไป ไม่มีเวลาและไม่มีเงินด้วยแหละกะ ประกันสังคมก็เบิกได้แค่ 500 บาทเอง” คนที่ 6 (IDE2M04) กล่าวว่า “ปวดมากหมอ อยากที่จะถอนออกอย่างเดียวครับ” คนที่ 7 (IDL1F01) กล่าวว่า “ทำอะไรได้กะกะคุณหมอ ทั้งปวดฟันและก็ไม่มีความเวลารับการรักษาอย่างต่อเนื่องคือ รักษาประสาทฟันตามที่หมอแนะนำ หนูจึงตัดสินใจถอนออกดีกว่าจะได้จบๆ ไป ฟันที่ถอนไปอย่างที่บอกกะมันปวดมาก หนูจำได้ดีกะหนูไปถอนฟันครั้งแรก โดยเหตุผลส่วนมากมาจากฟันหนูผุแล้วปวดกะ” คนที่ 8 (IDL2M02) กล่าวว่า “ฟันมันผุและปวดฟันมากครับ เลยตัดสินใจถอนทิ้งครับ แต่ว่าถอนฟันนี้ก็ยากลวนะครับหมอ (หัวเราะ)” คนที่ 9 (IDL3M03) กล่าวว่า “ฟันที่ถอนออกส่วนมากเป็นฟันผุเนาะๆ ครับ มันปวดมากรำคาญมากครับจึงตัดสินใจถอนออก คุณหมอก็แนะนำรักษาค่อนะครับแต่ผมไม่มีเวลา เพราะคุณหมอบอกว่าต้องมารักษาต่ออีกตั้งหลายครั้ง ผมจึงตัดสินใจถอนออกดีกว่า” คนที่ 10 (IDS1M01) กล่าวว่า “น่าจะเป็นสาเหตุทำให้ฟันผุผุนะครับ ปล่อยไว้เป็นรูใหญ่มากครับ จนปวดฟันมากจนทนไม่ไหว เลยตัดสินใจไปถอนออก” และคนที่ 11 (IDS2F02) กล่าวว่า “มันผุและปวดมากเวลากินข้าว ทุกครั้งที่ปวดหนูจะซื้อมากินเอง ไม่อยากมาหาหมोकะ กลัวหมอฟันกะไม่กล้ามา กินยาเดี๋ยวมันก็หายกะ แต่ที่หนูตัดสินใจถอนเพราะว่ามันปวดมากกะ และมันก็ผุมากด้วยกะ”

2.3.3.8 คำถามเรื่องโรงงาน/ บริษัท หรือที่ทำงานของท่าน มีหรือไม่

สวัสดิการการรักษาทางทันตกรรม อะไรบ้าง และจำนวนงบประมาณของสวัสดิการต่อปีเท่าไร

จากการสัมภาษณ์พนักงานที่มีการสูญเสียฟันสูงสุด ของอาสาสมัครพนักงานทั้ง 11 คน ในข้อคำถามนี้ พบว่า อาสาสมัครมีสวัสดิการอยู่ 2 ประเภท คือ สวัสดิการประกันสังคม และสวัสดิการบริษัท ส่วนมากมีสวัสดิการประกันสังคม โดยคนที่

1(IDE1M01) กล่าวว่า “ผมไม่ค่อยได้ใช้สวัสดิการหรือครบหมอ ฟันเลขศูนย์มีอาการปวดจึงได้ไปหาหมอ ที่บริษัทผมมีสวัสดิการให้ค่าทำฟัน 5,500 บาทต่อปี และมีประกันสังคมปีละ 500 ครับ”

คนที่ 2(IDE1F02) กล่าวว่า “สำหรับสวัสดิการที่หนูได้รับเกี่ยวกับค่าทำฟันรวมทั้งสวัสดิการเบิกบริษัทและประกันสังคมแล้ว ประมาณ 6,000 บาทต่อปีค่ะ แต่ที่หนูเลือกรักษาโดยการถอนฟันออก เพราะว่าไม่มีเวลาจริงๆ ค่ะ เพราะคุณหมอบอกว่าต้องมาหลายครั้ง” คนที่ 3(IDE2F01) กล่าวว่า “ส่วนค่าทำฟันเบิกได้เท่าไรหนูไม่แน่ใจค่ะ ไม่ค่อยได้ไปใช้บริการค่ะหมอ ไม่มีเวลาค่ะ” คนที่ 4(IDE2F02) กล่าวว่า “ส่วนสวัสดิการที่ได้รับสำหรับค่าทำฟัน ถ้าหนูจำไม่ผิดเบิกได้แค่ 500 บาทต่อปีค่ะ อุดฟันหนึ่งซี่ก็หมดแล้วค่ะหมอ ส่วนมากหนูใช้สวัสดิการถอนฟันมากกว่าค่ะ” คนที่ 5(IDE2F03) กล่าวว่า “ประกันสังคมก็เบิกได้แค่ 500 บาทเอง” คนที่ 6(IDE2M04) กล่าวว่า “ไม่รู้ครับหมอ ไม่ได้ไปหาหมอฟันนานแล้วครับ น่าจะใช้สิทธิประกันสังคมไปไหมหมอ” คนที่ 7(IDL1F01) กล่าวว่า “ส่วนมากที่ไปถอนฟันจะให้คุณหมอบอกไปเบิกประกันสังคมให้และหนูก็เก็บหลักฐานไปให้เจ้าหน้าที่ของบริษัททำเรื่องเบิกสำนักงานประกันสังคมอีกทีค่ะ มีแต่ประกันสังคมค่ะ ค่าใช้จ่ายเพิ่มนอกจากนี้หนูก็ต้องจ่ายเองค่ะ หนูจึงเลือกที่จะถอนในละค่ะ อย่างน้อยก็เบิกคืนได้ตั้ง 250 บาทค่ะ” คนที่ 8(IDL2M02) กล่าวว่า “บริษัทผมมีแต่ประกันสังคมครับหมอ นานๆ ใช้สิทธิ์ครั้ง ส่วนมากก็จะใช้ในการถอนฟันละครับ (หัวเราะ)” คนที่ 9(IDL3M03) กล่าวว่า “ที่บริษัทผมมีสวัสดิการทั้งประกันสังคม และสวัสดิการบริษัท แต่ผมไม่ค่อยได้ใช้หรือครับ นานๆ ไปใช้สวัสดิการ ส่วนมากที่ไปใช้ในการทำฟันจะเป็นการถอนฟัน กับอุดฟันปูนครับ และฟันที่ถอนออกส่วนมากเป็นฟันผุ เน่าๆ ครับ มันปวดมาก รำคาญมากครับ จึงตัดสินใจถอนออก คุณหมอก็แนะนำรักษาด่อนะครับ แต่ผมไม่มีเวลา เพราะคุณหมอบอกว่า ต้องมารักษาต่ออีกตั้งหลายครั้ง ผมจึงตัดสินใจถอนออกดีกว่า” คนที่ 10(IDS1M01) กล่าวว่า “ผมก็ไม่แน่ใจครับ แต่ที่จำได้น่าจะเป็นประกันสังคมนะครับ ที่เบิกได้ปีละ 500 ไซ้ไหมครับ” และคนที่ 11(IDS2F02) กล่าวว่า “หนูใช้ทั้งประกันสังคมและสวัสดิการของบริษัทค่ะ ประกันสังคมจะเบิกได้ 500 บาทต่อปี ส่วนสวัสดิการของบริษัทจะเบิกได้ 3,000 บาทต่อปี ชูด อุด ถอนฟัน เบิกได้ค่ะ แต่ที่หนูไม่ค่อยได้ใช้สวัสดิการเป็นเพราะว่าหนูไม่ค่อยมีเวลาค่ะ ได้แต่ซื้อยามากินเองค่ะ กินยาเดี๋ยวมันก็หายค่ะ แต่ที่หนูตัดสินใจถอนเพราะว่ามันปวดมากค่ะและมันก็ผุมากด้วยค่ะ”

2.3.3.9 คำถามเรื่องในรอบปีของทุกๆ ปี ได้ใช้สวัสดิการการรักษาทางทันตกรรมเป็นประจำหรือไม่ เหตุผลที่ท่านเลือกใช้และไม่ใช้สวัสดิการประจำปีเพราะอะไร

จากการสัมภาษณ์พนักงานที่มีการสูญเสียฟันสูงสุด ของอาสาสมัครพนักงานทั้ง 11 คน ในข้อคำถามนี้ พบว่า อาสาสมัครส่วนมากเคยใช้สวัสดิการรักษาทางทันตกรรมแต่ไม่ประจำทุกปี บางคนไม่รู้และไม่แน่ใจว่ามีสวัสดิการการรักษาทางทันตกรรมอยู่

และสวัสดิการการรักษาทางทันตกรรมที่อาสาสมัครเลือกใช้ ส่วนมากจะเป็นถอนฟัน ขูดหินปูน และอุดฟันตามลำดับ เหตุผลที่อาสาสมัครเลือกใช้สวัสดิการประจำปี ที่สำคัญมี 4 เหตุผลคือ 1. เพราะต้องการใช้สิทธิของสวัสดิการที่บริษัทจัดให้ 2. การปวดฟัน 3. มีฟันผุ เป็นรูเสียวอาหารติด 4. มีหินปูนและเหงือกอักเสบมาก มีกลิ่นปากมากและฟันสีไม่สวย ส่วนเหตุผลสำคัญที่อาสาสมัครไม่ได้ใช้สวัสดิการในรอบปี คือ 1. ไม่มีปัญหาเกี่ยวกับอนามัยช่องปาก (ไม่ปวดฟันและเหงือกไม่บวม) 2. ไม่มีเวลาเข้ารับบริการทางทันตกรรม 3. อาสาสมัครมีทัศนคติที่ไม่ดีรักษาทางทันตกรรม จึงเกิดความกลัวที่จะทำฟัน โดยเฉพาะการให้บริการถอนฟัน 4. ค่าใช้จ่ายค่าบริการทางทันตกรรมมีราคาค่อนข้างสูง 5. อาสาสมัครไม่แน่ใจในสิทธิการรักษาทางทันตกรรมจึงเกิดความลังเลในการเข้ารับบริการทางทันตกรรม โดยคนที่ 1 (IDE1M01) กล่าวว่า “ผมไม่ค่อยได้ใช้สวัสดิการหรอกครับ หอม ที่ผมไม่ได้ไปหาหมอในรอบปีที่ผ่านมา เพราะผมไม่มีปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพช่องปาก ก็อยากไปตรวจฟันอยู่ครับ แต่ผมไม่ค่อยว่างเลยครับ” คนที่ 2 (IDE1F02) กล่าวว่า “สำหรับสวัสดิการที่หนูมีทั้งสวัสดิการเบิกบริษัทและประกันสังคม แต่หนูไม่ได้ไปใช้บริการในรอบปีที่ผ่านมาเป็นเพราะว่า หนูไม่มีปัญหาเกี่ยวกับฟันเลยคะ เดียวปีหน้าหนูจะไปตรวจดู อยากขูดหินปูนและอุดฟันคะ ไม่อยากถอนอีกแล้วคะ” คนที่ 3 (IDE2F01) กล่าวว่า “ไม่ปวดก็ไม่ได้ไปหาหมอ ฟันคะ กลัวการทำฟันคะหมอ การถอนฟันเยอะๆ นี่ทำให้ประสาทเสียวหรือเปล่าคะหมอ หนูเคยได้ยินมาว่าการถอนฟันมากๆ ทำให้เป็นประสาท หนูเลยกลัวการไปหาหมอฟันคะ” คนที่ 4 (IDE2F02) กล่าวว่า “ไม่ได้ไปคะหมอ ไม่ค่อยมีเวลาคะ คุณหมอคะค่าทำฟันทำไมถึงแพงจังคะ ทำฟันกับหมอทำฟรีได้ไหมคะ ในทุกๆ ปี หนูสามารถเบิกค่าทำฟันได้แค่ 500 บาทต่อปีเองคะ อุดฟันหนึ่งซี่ก็หมดแล้วคะหมอ ส่วนมากหนูใช้สวัสดิการถอนฟันมากกว่าคะ” คนที่ 5 (IDE2F03) กล่าวว่า “ไม่เคยไปทำฟันในปีที่ผ่านมาคะ เวลาออกกะมาก็อยากพักผ่อนคะ ถ้าไม่ปวดจริงๆ ก็ไม่ไปถอนหรือคะหมอ อีกอย่างค่าทำฟันก็ค่อนข้างแพงคะหมอ ค่าใช้จ่ายประจำเดือนหนูเยอะ บางทีก็ต้องคิดให้ละเอียดในการจ่ายในแต่ละครั้งคะ” คนที่ 6 (IDE2M04) กล่าวว่า “ไม่ได้ไปหาหมอฟันนานแล้วครับ ไม่มีเวลาครับหมอ ผมก็ไม่แน่ใจเหมือนกันว่าผมจะใช้สิทธิประกันสังคมเบิกได้หรือเปล่า ถอนฟันได้ซี่เดียวราคาสี่ห้าร้อยครับหมอ ค่าทำฟันแพงนะครับ” คนที่ 7 (IDL1F01) กล่าวว่า “หนูไม่ได้ไปทำฟันทุกปีหรอกคะ ส่วนมากที่ไปทำฟันไปถอนฟันและขูดหินปูน และจะให้คุณหมอมอบใบเบิกประกันสังคมให้ แล้วหนูก็เก็บหลักฐานไปให้เจ้าหน้าที่ของบริษัททำเรื่องเบิกสำนักงานประกันสังคมอีกทีคะมีแต่ประกันสังคมคะค่าใช้จ่ายเพิ่มนอกจากนี้หนูก็ต้องจ่ายเองคะ หนูจึงเลือกที่จะถอนใจละคะ” คนที่ 8 (IDL2M02) กล่าวว่า “ปกติผมไม่ได้ไปใช้สวัสดิการบริษัททุกปีนะครับ แต่ก็อยากไปนะครับ จะได้ใช้สิทธิการรักษาของตัวเองบ้าง(หัวเราะ) บริษัทผมมีแค่ประกันสังคมครับหมอ นานๆ ใช้สิทธิครั้ง ส่วนมากก็จะใช้ในการถอนฟันละครับ (หัวเราะ)”

คนที่ 9(IDL3M03) กล่าวว่า “ที่บริษัทผมมีสวัสดิการทั้งประกันสังคม และสวัสดิการบริษัท แต่ผมไม่ค่อยได้ใช้หรอกครับ นานๆ ไปใช้สวัสดิการ ส่วนมากที่ไปใช้สวัสดิการในการทำฟันจะเป็นการถอนฟันกับอุดหินปูนครับ และฟันที่ถอนออกส่วนมากเป็นฟันผุ เน้นๆ ครับ มันปวดมาก รำคาญมากครับ จึงตัดสินใจถอนออก คุณหมอก็แนะนำรักษาต่อเนะครับแต่ผมไม่มีเวลา เพราะคุณหมอบอกว่า ต้องมารักษาต่ออีกตั้งหลายครั้ง ผมจึงตัดสินใจถอนออกดีกว่า” คนที่ 10(IDS1M01) กล่าวว่า “ผมก็ไม่แน่ใจครับ แต่ที่จำได้น่าจะเป็นประกันสังคมนะครับ ที่เบิกได้ปีละ 500 ใช้ไหมครับ” และคนที่ 11(IDS2F02) กล่าวว่า “ปกติหนูจะไปอุดหินปูนทุกปีละ ใช้ทั้งประกันสังคมและสวัสดิการของบริษัทละ ประกันสังคมจะเบิกได้ 500 บาทต่อปี ส่วนสวัสดิการของบริษัทจะเบิกได้ 3,000 บาทต่อปี อุด อุด ถอนฟัน เบิกได้ละแต่ที่หนูไม่ค่อยได้ใช้สวัสดิการเป็นเพราะว่าหนูไม่ค่อยมีเวลาละ ได้แต่ซื้อยามากินเองละ กินยาเดี๋ยวมันก็หายละ แต่ที่หนูตัดสินใจถอนเพราะว่ามันปวดมากละและมันก็ผุมากด้วยละ”

2.3.3.10 คำถามเรื่องโรงงาน/ บริษัท/ ที่ทำงานอยู่มีนโยบายในการส่งเสริมสุขภาพช่องปากหรือไม่ อย่างไร

จากการสัมภาษณ์พนักงานที่มีการสูญเสียฟันสูงสุด ของอาสาสมัครพนักงานทั้ง 11 คน ในข้อคำถามนี้ พบว่า โรงงาน/ บริษัท/ ที่ทำงานของพนักงาน ที่เป็นอาสาสมัครไม่มีนโยบายใดๆ ในการส่งเสริมสุขภาพช่องปาก และไม่มีนโยบายในภาครัฐ รัฐวิสาหกิจ หน่วยงานเอกชนต่างๆ ในการดูแลและส่งเสริมสุขภาพช่องปากของพนักงานในโรงงานอุตสาหกรรมแต่อย่างใด มีแต่หลักประกันเกี่ยวกับสวัสดิการการรักษาทางทันตกรรม ในรูปแบบประกันสังคมและสวัสดิการบริษัท เพราะฉะนั้น รูปแบบการดูแลและส่งเสริมสุขภาพช่องปากของพนักงานในโรงงานอุตสาหกรรม จะเป็นรูปแบบการพึ่งตัวเอง โดยมีสวัสดิการการรักษาทางทันตกรรมที่พนักงานแต่ละคน แต่ละบริษัทที่อาสาสมัครได้รับ โดยคนที่ 1(IDE1M01) กล่าวว่า “สำหรับในเรื่องของนโยบายการดูแลและส่งเสริมสุขภาพช่องปากนั้น นอกจากสวัสดิการที่เป็นประกันสังคมและสวัสดิการบริษัท ก็ไม่มีนโยบายอื่นใดครับขอ ต้องดูแลตัวเองครับขอ” คนที่ 2(IDE1F02) กล่าวว่า “สำหรับสวัสดิการที่หนูมีทั้งสวัสดิการเบิกบริษัทและประกันสังคม แต่ก่อนบริษัทหนูเคยทำคอนแทกกับคลินิกเอกชนคลินิกหนึ่ง หมายความว่า พนักงานของบริษัทหนูทุกคนที่จะไปใช้บริการทำฟัน ต้องไปใช้บริการที่คลินิกนี้ ไม่อย่างนั้นจะใช้เบิกค่าทำฟันจากบริษัทไม่ได้ละ แต่ตอนนี้ไม่มีคอนแทกแล้วละ หมายความว่า หนูจะไปทำฟันที่ไหนก็ได้ ก็สามารถเบิกได้ ส่วนเรื่องนโยบายอื่นๆ ไม่มีนะละ ไม่ว่าจะเป็นนโยบายของบริษัทเอง หรือนโยบายของรัฐก็ไม่มีละ เพราะหนูไม่เห็นหมอที่โรงพยาบาลมาตรวจฟันในโรงงานสักที มีแต่หมอนี้แหละที่เข้ามาตรวจเป็นคนแรก ดีเหมือนกันนะละขอ พนักงานจะได้ตระหนักและเอาใจใส่ในการดูแลสุขภาพช่อง

ปากมากขึ้น ไม่ต้องถอนฟันเยอะๆ เหมือนหนู (หัวเราะ)” คนที่ 3(IDE2F01) กล่าวว่า “ไม่แน่ใจจะ
 หอม ตลอดเวลาที่หนูมาทำงานที่นี่ ก็ไม่เห็นมีหอมเข้ามาตรวจฟัน หรือมาทำฟันให้พนักงานใน
 โรงงานนะค่ะหอม” คนที่ 4(IDE2F02) กล่าวว่า “ไม่มีค่ะหอม มีแต่ค่าทำฟันโดยในทุกๆ ปี หนู
 สามารถเบิกค่าทำฟันได้แค่ 500 บาทต่อปีเองค่ะ อยากให้มีหอมเข้ามาตรวจเหมือนก็ค่ะหอม
 เพราะว่าพนักงานส่วนมากจะไม่ค่อยมีเวลาไปทำฟันหรอกค่ะ” คนที่ 5(IDE2F03) กล่าวว่า “ถ้าไม่
 ปวดจริงๆ ก็ไม่ไปถอน ถ้าอยู่ในระหว่างการทำงานก็จะไปขอยาแก้ปวดที่ห้องพยาบาลค่ะ ถามว่า
 บริษัทมีนโยบายในการดูแลและส่งเสริมสุขภาพช่องปากหรือเปล่า ไม่มีนะค่ะ ไม่แน่ใจเหมือนกัน
 ค่ะ มีแต่หมอนี่แหละที่เข้ามาทำฟันในโรงงาน” คนที่ 6(IDE2M04) กล่าวว่า “ไม่มีครับหอม อยาก
 ให้มีครับหอม อยากทำฟันฟรีครับหอม ถ้าเข้ามาทำฟันในบริษัทได้จะดีมากครับหอม พนักงาน
 ส่วนมากไม่ค่อยมีเวลาไปหาหมอฟัน ถ้าปวดฟันส่วนมากจะซื้อยามากินเองครับหอม หรือขอยา
 ที่ห้องพยาบาลในบริษัทครับ” คนที่ 7(IDL1F01) กล่าวว่า “หนูไม่แน่ใจค่ะ เท่าที่หนูรู้ไม่น่ามีนะค่ะ
 จะมีแค่ประกันสังคมที่สามารถเบิกค่าทำฟันได้ ปีละ 500 บาทค่ะ ค่าใช้จ่ายเพิ่มนอกจากนี้หนูก็ต้อง
 จ่ายเองค่ะ” คนที่ 8(IDL2M02) กล่าวว่า “ที่บริษัทผมมีตรวจสุขภาพเป็นประจำทุกปี มีแค่ตรวจ
 สุขภาพโดยทั่วไปครับ ส่วนตรวจฟันไม่มีครับ ถ้ามีก็จะคืนะครับ พนักงานจะได้ชุดหินปูนด้วย
 น่าจะคืนะครับหอม (หัวเราะ) บริษัทผมมีแค่ประกันสังคมครับหอม” คนที่ 9(IDL3M03) กล่าวว่า
 “ที่บริษัทผมมีสวัสดิการทั้งประกันสังคมและสวัสดิการบริษัท แค้นนโยบายเกี่ยวกับการส่งเสริม
 สุขภาพฟันไม่มีนะครับ ถ้าเกี่ยวกับเรื่องสุขภาพก็มีนะครับ แต่จะเป็นการตรวจสุขภาพร่างกายก่อน
 เข้าทำงาน และตรวจสุขภาพประจำปี แต่ไม่มีเรื่องเกี่ยวกับฟันครับ พนักงานต้องไปหาหมอที่คลินิก
 เองครับ แล้วก็ใช้สิทธิ์เบิกประกันสังคมและสวัสดิการบริษัทครับ” คนที่ 10(IDS1M01) กล่าวว่า
 “ผมก็ไม่แน่ใจครับ แต่ที่จำได้น่าจะเป็นประกันสังคมนะครับ ที่เบิกได้ ปีละ 500 ใช้ไหมครับ แต่
 เรื่องนโยบายส่งเสริมสุขภาพฟันอย่างอื่นๆ ไม่มีนะครับ ผมเคยตรวจแต่ร่างกายทั่วไปครับ” และคน
 ที่ 11(IDS2F02) กล่าวว่า “ที่บริษัทหนูมีทั้งประกันสังคมและสวัสดิการของบริษัทค่ะ ประกันสังคม
 จะเบิกได้ 500 บาทต่อปี ส่วนสวัสดิการของบริษัทจะเบิกได้ 3,000 บาทต่อปี ชุด ถู ถอนฟัน เบิก
 ได้ค่ะ แต่เรื่องนโยบายอย่างอื่นไม่มีหรอกค่ะ พนักงานที่บริษัทหนูถ้าไปทำฟันก็สามารถใช้สิทธิ์
 การรักษาได้โดยนำหลักฐานใบเสร็จและใบประกันสังคมมาทำเรื่องเบิกที่ฝ่ายบุคคลของบริษัทค่ะ”